

IK HEB EEN DONORVADER

Wat zijn de invloeden van een donorfader op het leven van het kind?

Samira van de Meulengraaf

Meneer van de Klippe

Novalis College

Natuur en gezondheid

Biologie

Vader,

*Voor mij als een schim in mijn leven,
niet gemist, wel altijd gevoeld.
Ik mocht niet die momenten beleven,
een vaderlijke hand, een berisping, met liefde bedoeld.*

*Ik had geen vader, niet zoals mijn klasgenoten,
maar ik voelde me nooit alleen,
heb sommige ervaringen niet genoten,
vaderlijke woorden kreeg ik geen.*

*En toch niet gemist,
want ik kreeg andere ervaringen, hele fijne.
En het is dat ik ergens wist,
ooit krijg ik de mijne.*

*Nog steeds ben jij een schim, dwalend in een brief.
Zonder gezicht en toch heb ik je lief.
Ooit zie ik het licht,
waaruit óók ik geboren ben.
Zo dankbaar dat je me erkent als jouw dochter,
voortaan is mijn vader, iemand die ik ken.*

(Door: Samira van de Meulengraaf, december 2017)

Inhoudsopgave

Inleiding	1 & 2
Samenvatting	3 & 4
Hoofdstuk 1. Nature of Nurture?	5 t/m 13
Paragraaf 1. Ons DNA.....	5 & 6
Paragraaf 2. Hoe erven we DNA?.....	6 & 7
Paragraaf 3. Hoe bepaalt het DNA onze persoonlijkheid?.....	7 & 8
Paragraaf 4. Hoe maakt de omgeving onze persoonlijkheid?.....	9 & 10
Paragraaf 5. DNA en omgeving dragen beiden evenveel verantwoordelijkheid	10 & 11
Paragraaf 6. De visie van de Antroposofie op onze persoonlijkheid	11
Paragraaf 7. Donorschap bij Nature en Nurture.....	12 & 13
Hoofdstuk 2. Is de biologische vader onmisbaar voor de opvoeding?.....	14 t/m 20
Paragraaf 1. Opvoeding door beide biologische ouders	14 t/m 16
Paragraaf 2. Opvoeding door twee ouders met hetzelfde geslacht	16 & 17
Paragraaf 3. Opvoeding door één biologische ouder.....	18 t/m 19
Paragraaf 4. Ouderschap bij donorschap?.....	19 & 20
Hoofdstuk 3. Hoe werkt donorschap in Nederland?.....	21 t/m 31
Paragraaf 1. Hoe wordt je spermadonor?.....	21 t/m 23
Paragraaf 2. Zwanger worden met behulp van kunstmatige inseminatie	23 t/m 26
Paragraaf 3. De juridische aspecten van zaaddonorschap in Nederland	26 t/m 30
Paragraaf 4. Zijn donorkinderen tevreden over de regeling van zaaddonorschap in Nederland?.....	30 & 31

Hoofdstuk 4. Wat zijn de invloeden van de zoektocht naar de donorvader en het eventuele contact?.....	32 t/m 39
Paragraaf 1. Hoeveel donorkinderen gaan op zoek en wat zijn hun redenen om hun donor te zoeken?.....	33
Paragraaf 2. De zoektocht naar de donor.....	34 t/m 36
Paragraaf 3. Stichtingen en organisaties die zich bezig houden met zaaddonorschap	36 & 37
Paragraaf 4. Hoe wordt de ontmoeting door Fiom begeleid?.....	37 & 38
Paragraaf 5. Wat is nu de invloed van de zoektocht en het contact op het kind?	38 & 39
Hoofdstuk 5. Hoe functioneren donorkinderen in onze maatschappij?.....	40 t/m 46
Paragraaf 1. Confrontatie met de waarheid.....	40 t/m 43
Paragraaf 2. Donorkinderen negatief in onze maatschappij.....	43 & 44
Paragraaf 3. Donorkinderen positief in onze maatschappij.....	44 & 45
Paragraaf 4. Wat voor invloed ervaren donorkinderen zelf?.....	45 & 46
Conclusie.....	47 & 48
Reflectie.....	49
Bijlagen.....	50 t/m 115
Verhaal achter de afbeeldingen.....	50
Mijn eigen verhaal.....	51 t/m 53
Praktische opdracht.....	54 & 55
Interviews die ik heb afgenomen.....	56 t/m 68
Mijn eigen onderzoek onder 80 donorkinderen.....	69 t/m 111
Bronnenlijst.....	112 t/m 115

Inleiding

Zelf ben ik verwekt met donorzaad in 1999. Hierbij heb ik me altijd goed gevoeld en voelde me niet anders dan mijn leeftijdgenoten. Pas op het moment dat ik mijn donorvader ging zoeken gingen de onbeantwoorde vragen steken. Ik twijfelde aan mijn bestaansrecht, voelde me leeg. Bijna een jaar later kan ik het een plek geven en alleen nog maar liefde voelen voor mijn vader die ik nooit heb gezien en waarschijnlijk ook nooit meer zal zien. Het gedicht op de tweede pagina heb ik voor mijn vader geschreven, het drukt mijn liefde voor hem en zijn liefde voor mij uit, die ik ondanks alles wel degelijk heb mogen voelen en waar ik erg dankbaar voor ben.

Het was voor mij al snel duidelijk waar ik mijn eindwerkstuk over wilde gaan doen. Ik worstel namelijk nog steeds met sommige vragen en vraag me af hoe de invloed van een donorvader door andere donorkinderen wordt ervaren. De invloed van een donorvader is namelijk een aspect waarbij nog té weinig wordt stil gestaan. Met dit werkstuk ga ik dieper op dit onderwerp in en ik hoop dat het mij gaat helpen om dingen beter te begrijpen en verwerken.

Mijn hoofdvraag voor dit eindwerkstuk is: Wat zijn de (positieve en negatieve) invloeden van een donorvader op het leven van het kind?

Met deze hoofdvraag bedoel ik de onbekende zaaddonoren, dus niet de bekende zaaddonoren die stellen met vruchtbaarheidsproblemen, lesbische stellen of alleenstaande moeders uit de omgeving vragen. Dit zijn namelijk vaak goede kennissen en de invloeden van deze donoren zou een heel andere vorm hebben. De term bekende donoren zal wel aan bod komen tijdens de deelvragen en in de interviews. Maar in mijn conclusie zal ik me beperken tot de zaaddonoren die de ouders niet uit de omgeving kennen en waarvan het kind pas op zestienjarige leeftijd de gegevens mag opvragen. Deze onbekende donoren staan niet gelijk aan de anonieme donoren van vóór 2004, waarvan het kind helemaal geen gegevens kreeg. Onbekende donoren en bekende donoren staan namelijk samen omschreven als bekend donorschap. Er is een mogelijkheid tot contact en dat was niet het geval bij de anonieme donoren.

Mijn deelvragen voor dit eindwerkstuk zijn de volgende:

- Wat levert de meeste bijdrage aan je persoonlijkheid: nature of nurture?
- Is de biologische vader onmisbaar voor de opvoeding?
- Hoe werkt zaaddonorschap in Nederland?
- Wat zijn de invloeden van de zoektocht naar de donorvader en het eventuele contact?
- Hoe functioneren donorkinderen in onze maatschappij?

Voor mijn eindwerkstuk heb ik een hypothese moeten schrijven, dit is het volgende stukje tekst:

Ik denk dat een donorvader grote invloeden kan hebben op het desbetreffende kind. Wat voor soort invloeden dit dan zijn kan ik nu nog niet beantwoorden. Ik veronderstel dat mijn conclusie wordt dat de invloeden van donorvaders op de kinderen deels negatief en deels positief zullen worden ervaren. Dus een kwestie van 50% positief en 50% negatief. Ik veronderstel dat het erg aan het kind en de

donorvader zelf zal liggen hoe de invloed van een donorvader wordt ervaren. Als een kind namelijk door de opvoeding of ervaringen weinig zelfvertrouwen heeft ontwikkeld, kan een negatieve ervaring met een donorvader op relatief jonge leeftijd een drastische wending geven aan het leven van dat kind. Waardoor het wellicht minder goed kan functioneren in onze maatschappij. Andersom kan een ontmoeting de twijfels over jezelf juist wegnemen of een waardevolle inbreng aan je leven geven.

Ik zal in mijn werkstuk de termen donorvader, zaaddonor, spermadonor en donor door elkaar heen gebruiken, maar ik bedoel met alle termen hetzelfde. Net zoals ik met de term donorkinderen kinderen bedoel die verwekt zijn met behulp van kunstmatige inseminatie met donorzaad. Ook de term KID komt vaak aan bod, dit betekent: 'Kunstmatige inseminatie met donorzaad.'

Veel plezier met het lezen van dit werkstuk!

Met vriendelijke groeten,

Samira van de Meulengraaf

Samenvatting

Ik ben begonnen met het Nature-Nurture debat, oftewel de vraag hoe onze persoonlijkheid ontstaat. Onder Nature verstaan we de genetica van een persoon, waarvan DNA de bouwsteen is. Veel tweelingenonderzoek heeft uit gewezen dat onze genen het grootste deel van onze persoonlijkheid innemen, dit vormt de hoeksteen van de kwantitatieve genetica. Hoe groter de genetische verwantschap tussen twee mensen, hoe meer ze op elkaar zouden moeten lijken. Toch beweren veel mensen dat onze omgeving een grotere invloed op onze persoonlijkheid zou hebben. Onze opvoeding zou van grote invloed zijn op ons zelfbeeld dat we creëren. Genetica heeft een zekere invloed, maar de omgeving is verantwoordelijk of dat bepaalde kenmerken daarvan daadwerkelijk naar voren zullen komen. Wetenschappers van de Vrije Universiteit van Amsterdam hebben ontdekt dat de gemiddelde bijdrage van erfelijkheid 49% is en 51% van de omgeving onze persoonlijkheid vormt. Als we aannemen dat alleen ons DNA onze persoonlijkheid vormt, heeft een donor gemiddeld 50% invloed op de persoonlijkheid. Als de omgeving alles bepaalt zou de donor geen enkele invloed hebben. Als we aannemen dat inderdaad zowel DNA als omgeving van invloed is, heeft de donor een gemiddelde invloed van 25% op de persoonlijkheid van een donorkind. Als we de visie van de antroposofie erbij halen zien we dat wij tussen onze reïncarnaties in, zelf ouders uitzoeken met bepaalde eigenschappen die van belang zijn voor onze verdere zielsontwikkeling.

Vele donorkinderen zijn opgevoed door twee moeders of een alleenstaande moeder. Wat voor invloed heeft de biologische vader door er niet te zijn bij de opvoeding van het kind en wat als er helemaal geen vaderfiguur is? Veel onderzoeken laten ons zien dat beide ouders essentieel zijn voor de ontwikkeling van het kind. Kinderen zonder een vader(figuur) zouden bang opgroeien en vaker in problemen komen. Toch zijn er ook vele langlopende onderzoeken die ons laten zien dat kinderen uit een gezin met alleen moeders psychisch even gezond zijn. Vaak zijn de ouders die donorkinderen hebben uitzonderlijk competent. Golombok et al. onderzocht de kwaliteit van ouderschap bij verschillende kinderen, waaronder donorkinderen, er werd niets afwijkends gevonden in vergelijking met leeftijdgenoten. Als we ervan uit gaan dat een biologische vader onmisbaar is, heeft een donorgader een nadelige invloed op donorkinderen van alleen moeders zonder vaderfiguur. Als we de andere onderzoeken geloven, is er geen nadelige invloed. Deze ouders hebben juist meer moeite gedaan en dat zou juist weleens positief kunnen uitpakken bij donorkinderen.

Om spermadonor te worden moet je voldoen aan bepaalde criteria. Er komen eerst een paar onderzoeken en gesprekken voordat er een donatie plaatsvindt. Er zijn verschillende motieven om donor te worden, een veelgehoorde is dat donorgaders mensen met een kinderwens graag willen helpen. In Nederland mogen maximaal 25 zwangerschappen per donorgader ontstaan. Er zijn ongeveer twintig plekken in Nederland waar een KID-behandeling wordt aangeboden. Op juridisch gebied maken we onderscheid tussen een verwekker en een zaaddonor. Voor een verwekker wordt onderhoudsplicht jegens het kind vastgesteld. Voor een donor geldt dit niet, een donorkind kan dan ook niet erven van zijn donorgader. Een echtgenoot van de vrouw die een KID-behandeling heeft ondergaan is automatisch de juridische vader. Bij geregistreerd partnerschap en een meemoeder kan ook via erkenning worden geregeld dat ze juridisch verantwoordelijk zijn voor het kind. Deze erkenning kan vernietigd worden, maar hierin zijn bepaalde eisen. Sinds 2004 is anoniem doneren in Nederland niet meer mogelijk, tegenwoordig maken we onderscheid tussen onbekende en bekende donoren. Vanaf 16 jaar kan een donorkind van een onbekende donor de identificerende gegevens

opvragen en kan er een ontmoeting met de donor plaatsvinden. De donor kan hier tegen bezwaar maken als hij zwaarwegende belangen heeft. In dit geval wordt er een afweging gemaakt tussen de belangen van de donor en het kind. Het recht op afstamming leidt er wel toe dat elk kind recht heeft te weten van wie het afstamt. De meeste donorkinderen geven aan dat ze nog niet blij zijn met alle regelingen omtrent zaaddonorschap in Nederland, vooral de donorkinderen van vóór 2004 hebben het moeilijk met het vinden van hun vader en in vele klinieken is gesjoemeld met zaad en gegevens.

Uit nieuwsgierigheid gaan steeds meer donorkinderen op zoek naar hun donorvader. Ze zoeken geen vader, maar zijn vaak nieuwsgierig naar hun afkomst. Steeds meer donoren werken hieraan mee. Voor donorkinderen die verwekt zijn met anoniem zaad is het mogelijk in te schrijven bij verschillende databanken, zoals de databank van Fiom of FTDNA, waardoor soms een match ontstaat. Als een donorkind de leeftijd van zestien jaar heeft bereikt, kan het donorgegevens op gaan vragen. Het is een hele zoektocht om vervolgens een juiste vorm van contact op te bouwen. Het kan een positieve, maar ook een negatieve ervaring opleveren.

Een belangrijk aspect voor mijn onderzoek was hoe donorkinderen functioneren in onze maatschappij, want dat geeft een concluderend antwoord op de invloeden van donorschap. Het is volgens onderzoek in ieder geval belangrijk dat een kind vroegtijdig met zijn achtergrond geconfronteerd wordt. Anders kan dit op latere leeftijd problemen geven en een schending in onvoorwaardelijk vertrouwen wat een kind nodig heeft. Bevruchtingstechnieken zouden leiden tot wolfskinderen van de moderne maatschappij, donorkinderen zouden veel last hebben met identiteitsproblemen. Donorkinderen blijken vaak behoefte te hebben aan psychosociale hulp. Toch zeggen vele wetenschappers dat donorkinderen of kinderen in het algemeen alleen in de problemen komen als de opvoeding en gezinssituatie niet stabiel was. Donorkinderen doen het juist goed, dat blijkt ook uit buitenlands onderzoek. Los van een identiteitscrisis zouden donorkinderen net zo positief in de maatschappij kunnen staan als menig ander. We zullen dan ook in de conclusie moeten stellen dat elke situatie uniek is en dat er te weinig onderzoek op dit gebied is gedaan om iets definitief vast te stellen.

Hoofdstuk 1. Nature of Nurture?

Al jaren is het Nature-Nurture debat aan de gang. Dit debat gaat over de vraag hoe onze persoonlijkheid wordt gevormd. Vormt onze omgeving onze persoonlijkheid of is het allemaal al genetisch bepaald voordat je überhaupt geboren wordt? Dat is een vraagstuk dat vele wetenschappers en psychologen interesseert. Het is ook een belangrijke vraag rondom donorschap. Stel dat alles bepaald wordt door je DNA, dan ben je dus als donorkind voor de helft gevormd uit je donorvader die je misschien nog nooit hebt gezien. Een belangrijk punt om even bij stil te staan.

(Foto gemaakt door: Harm-Jan Lenderink)

Paragraaf 1. Ons DNA:

Onder Nature verstaan we de genetica van een persoon. Ons lichaam is opgebouwd uit cellen en in de kern van deze cellen zit ons DNA (desoxyribonucleïnezuur) in de vorm van chromosomen. We kunnen het DNA zien als de bouwstenen van alles wat leeft. Een DNA-molecuul bestaat uit twee strengen nucleotiden die samen een dubbele helix (soort wenteltrap) vormen. Deze strengen zijn met elkaar verbonden door baseparen. Deze paren kunnen bestaan uit verschillende zuren, namelijk Adenine (A), Thyminen (T), Guanine (G) en Cytosine (C). Hierbij zit Adenine altijd tegenover Cytosine en Thyminen tegenover Guanine. Deze basesparen zorgen voor unieke combinaties. Eén streng DNA

bij de mens bestaat uit miljoenen van deze combinaties met een ogenschijnlijk willekeurige volgorde. En dan moeten we beseffen dat één celkern alleen al 46 van deze strengen heeft. Dat betekent tal van mogelijkheden en dat maakt de mens zo uniek. Ons DNA is dus te vergelijken met een code waarin al onze erfelijke eigenschappen zijn vastgelegd.

Paragraaf 2. Hoe erven we DNA?

Via voortplanting wordt het DNA doorgegeven aan het nageslacht. In iedere celkern van ons lichaam bevinden zich 46 chromosomen en dus 23 chromosoomparen. Van deze 46 chromosomen krijgen we er 23 van onze moeder en 23 van onze vader. De eicel en de zaadcel bevatten namelijk ieder 23 enkele chromosomen. Na de versmelting vormt zich een paar. Op de 46 chromosomen in je cel liggen vele genen die coderen voor verschillende eiwitten, waaruit onder andere je lichaam wordt opgebouwd. Een gen is een stukje afgebakend DNA dat het recept bevat voor één eigenschap (bijvoorbeeld de kleur van ons haar of ogen). Ieder mens heeft ongeveer 30.000 genen in het lichaam. Voor een baby zijn dus heel veel combinaties mogelijk, het is dus niet te voorspellen hoe het kind eruit gaat zien of welke karaktereigenschappen het gaat krijgen.

Als bij het embryo de celdeling op gang komt, wordt er bij elke deling een kopie gemaakt van al het erfelijkheidsmateriaal. Een huidcel heeft dus ook de informatie van de kleur van onze ogen, deze functie is alleen 'uitgezet'. Het is afhankelijk van de functie van de cel welk deel van het erfelijkheidsmateriaal aan of uit staat.

Een jongen of meisje?

Van de 23 chromosoomparen die we hebben, zijn de eerste 22 paren autosome chromosomen. Deze zijn voor mannen en vrouwen gelijk. Of een kind een jongen of meisje wordt hangt af van het 23ste chromosomenpaar, dit zijn de geslachtshormonen. Dit paar is bij mannen en vrouwen verschillend, een vrouw heeft twee X- chromosomen (XX). Hiervan is één X van haar vader en één van haar moeder. Een man heeft ook één X- chromosoom afkomstig van zijn moeder en één Y- chromosoom afkomstig van zijn vader (XY). Bij de samensmelting bepaalt het mannelijke geslachtshormoon dus het geslacht van de baby. De baby heeft sowieso al één X-chromosoom van de moeder. Als de zaadcel met een Y-chromosoom de eicel bevrucht wordt het een jongen, met een X-chromosoom wordt het een meisje.

Dominant of recessief?

In de cellen van een kind bevinden zich van elk chromosoom twee kopieën, namelijk één van de vader en één van de moeder. Voor elke eigenschap in ons lichaam zijn er nu dus twee genen. Welk gen gaat winnen ligt aan de eigenschap van het gen zelf. Er zijn drie soorten genen, namelijk dominante, recessieve en co-dominante genen. De dominante genen overheersen in de eigenschap. De recessieve genen komen niet tot uitdrukking, behalve wanneer de twee genen allebei recessief zijn. Als twee genen even sterk zijn, worden deze co-dominant genoemd. Als tweemaal het gen aanwezig is dat de code bevat voor blauwe ogen, zal de baby blauwe ogen krijgen. Als er zowel een code is voor bruin als voor blauw, zullen het bruine ogen worden, omdat bruin dominant is en blauw recessief. Als beide ouders bruine ogen hebben, maar ieder ook het gen met de code voor blauwe ogen heeft, is het toch mogelijk dat beiden precies dat gen doorgeven en dus het kind blauwe ogen krijgt, die kans is dan 25%.

Genotype en fenotype

De erfelijke informatie zoals die in onze chromosomen te vinden is, noemen we ons genotype. Alle genen die een uniek persoon bezit, vormen samen zijn genotypen. Als iemands chromosomen de erfelijke informatie voor zwart haar heeft, heeft deze persoon zwart haar. De uiterlijke waarneembare kenmerken vormen ons fenotype, dit komt tot stand door ons genotype, maar ook door de omgeving. Het fenotype kan dus veranderen, onafhankelijk van ons genotype. Als dezelfde persoon met het zwarte haar, zijn haar blond verft, verandert het genotype niet, maar het fenotype wel.

Paragraaf 3. Hoe bepaalt het DNA onze persoonlijkheid?

Het woord 'persoonlijkheid' houdt het patroon van ons gedrag, onze opvattingen en emoties in die uniek zijn voor elk persoon. De meeste psychologen zijn van mening dat onze persoonlijkheid zowel door ons DNA als onze omgeving wordt gevormd. Ontwikkelingspsychologen houden zich vaak bezig met cor-relatieve onderzoek, waarbij wordt geconcludeerd dat bijvoorbeeld kinderen met affectieve ouders een groot sociaal succes hebben. De invloed van genen wordt hierbij buiten beschouwing gelaten. Bij kinderen en ouders komen hun genetisch materiaal met elkaar overeen, als de ouders een genetische aanleg hebben om sociaal erg vaardig te zijn, ontstaat dit ook bij de kinderen. Er zijn dus meerdere verklaringen voor onze persoonlijkheid. Nu rest ons de vraag welk deel een grotere invloed heeft. En stel dat DNA inderdaad vooral onze persoonlijkheid vormt, hoe kan dat dan?

Gedragsgenetica

Gedragsgenetica geeft een verklaring voor de individuele verschillen in persoonlijkheidskenmerken door deze toe te schrijven aan genetische en omgevingsinvloeden. Dankzij de huidige wetenschap kunnen we de vele aanwijzingen voor de genetische en biologische basis van het menselijke gedrag niet meer negeren. De gedragsgenetica geeft ons het resultaat dat onze persoonlijkheid tot op zekere hoogte door onze genen wordt veroorzaakt. Francis Galton, de grondlegger van gedragsgenetica, kwam erachter dat persoonlijkheidskenmerken beïnvloed worden door meerdere genen, niet door slechts één enkel gen. Dit gegeven vormt de hoeksteen van de kwantitatieve genetika. Hoe groter de genetische verwantschap tussen twee mensen, hoe meer ze op elkaar moeten lijken. (Rebollo en Rich Harris (z.d.))

Het doel van onderzoek in gedragsgenetica is een verklaring vinden voor de verschillen tussen personen. Als er een steekproef in een bevolking wordt gedaan, worden kenmerken van mensen gemeten. Bij gedragsgenetica gaat het niet om het gemiddelde wat eruit komt, maar juist om de variatie. Voor onderzoek in gedragsgenetica wordt vooral gewerkt met tweelingen en broers en zussen. Het kunnen eeniige tweelingen zijn, die voor 100% genetisch gelijk zijn, of twee-eiige tweelingen die voor gemiddeld 50% genetisch gelijk zijn. Volle broers en zussen delen ook 50% van hun genen en halfbroers en halfzussen delen 25% van hun genen. Bij stief-of-adoptiebroers-en-zussen bestaat geen genetisch verwantschap. Hierbij kunnen er ook verschillen zijn tussen de omgevingen waarin ze opgroeien. Óf de proefpersonen zijn in hetzelfde gezin opgegroeid, waarbij hun jeugd dus vergelijkbaar moet zijn óf de proefpersonen zijn in verschillende gezinnen opgegroeid. Door de gelijkenis te berekenen op een bepaald kenmerk tussen de proefpersonen kunnen we vaststellen waaraan een gedeelte van de variatie kan worden toegeschreven. Dat kan zijn aan de genetische verschillen, de gemeenschappelijke omgeving van de broers en zussen in het zelfde gezin

en de niet-gedeelde of persoonlijke omgeving. De proefpersonen doen een test en krijgen daarbij een score voor een bepaald kenmerk, bijvoorbeeld agressie. De score kan worden uitgetekend in een grafiek, waarbij voor elk proefpersoon een correlatie wordt berekend, die aangeeft hoeveel overeenkomst in agressie de paren vertonen. Bij dit onderzoek is vaak de correlatie voor eeneiige tweelingen hoger dan voor twee-eiige tweelingen. Voor bijna ieder persoonlijkheidskenmerk vertonen eeneiige tweelingen meer overeenkomst dan twee-eiige tweelingen. Als de eeneiige correlatie twee maal zo sterk is als de twee-eiige correlatie, speelt er dus een genetisch effect mee.

Tweelingenonderzoek

Om te weten of ons DNA of onze omgeving ons nu tot een uniek persoon maakt, wordt er dus veel onderzoek gedaan naar tweelingen. In 1987 kwam hiervoor in Nederland het Tweelingen Register (NTR). Biologisch psycholoog Dorret Boomsma is nu als VU-hoogleraar verantwoordelijk voor het register. Boomsma concludeert uit het register het volgende: "We keken naar indicaties voor gedragsproblemen bij jonge kinderen. De omgeving moest daarin heel belangrijk zijn, zo werd toen aangenomen. Ik dacht zelf ook dat het gezin waarin kinderen opgroeien de belangrijkste factor zou zijn. Maar het bleek dat we die invloed behoorlijk hadden overschat. De verschillen tussen kinderen waren voor 70 tot 80 procent te verklaren door aanleg, door erfelijke factoren." Dat DNA een grote rol speelt is dus bevestigd met tweelingen onderzoek. Niet alleen door onderzoek op Nederlands grondgebied, maar ook door Amerikaans onderzoek, de zogeheten Minnesota Twin Family Study. Hierbij werden tweelingen apart van elkaar opgevoed en ondanks de uiteenlopende omgevingen, waren ze beiden net zo (on)gelukkig en intelligent. (Boomsma, 1987)

DNA bepaalt onze persoonlijkheid

Als we het over onze persoonlijkheid hebben, is 30% tot 60% van de variatie toe te schrijven aan genetische effecten. Een gemeenschappelijke omgeving geeft een verklaring van de variatie voor 10%. Ongeveer 50% van de variatie zou liggen aan niet-gemeenschappelijke of persoonlijke omgevingsvariantie. Maar bij deze laatste component komen veel meetfouten voor, zo'n 20%. Wat betekent dat erfelijkheid uiteindelijk de grootste factor is. Gedrag genetische onderzoeksresultaten wijzen dus uit dat de opvoeding van ouders een onvoorspelbaar of zelfs geen effect op de kinderen heeft. Omdat broertjes en zusjes echter genetisch van elkaar verschillen kunnen genetische factoren wel een verklaring geven voor verschillen tussen kinderen uit hetzelfde gezin. Deze gedrag genetische onderzoeken zijn wereldwijd herhaald, maar geven steeds hetzelfde resultaat. Niet alleen tweelingenonderzoek, maar ook adoptie-of gezinsonderzoek bevestigen de resultaten. Ons DNA zou de grootste invloed hebben op onze persoonlijkheid.

Maar hoe kan ons DNA dan verantwoordelijk zijn? Dat ligt vrij simpel, net zoals we onze oogkleur overerven van onze ouders erven we ook de persoonlijkheid. Net zoals er een gen is voor de kleur van onze ogen, is er wellicht een gen voor sociaalvaardigheid. Onderzoekers hebben inderdaad al genen geïdentificeerd die verband kunnen houden met psychologische verschillen. Bepaalde genpolymorfismen, zoals DRD4, dopaminereceptor, of 5HTT, serotoninetransporter blijken bijvoorbeeld verband te houden met individuele verschillen in persoonlijkheidskenmerken op het gebied van angst en spanningsbehoefte. Door de samensmelting krijgen we één gen van zowel onze vader als moeder. Net als bij oogkleur zou één gen dominant kunnen zijn over de ander. Als het gen voor sociaalvaardigheid in dit geval dominant zou zijn, zouden wij ook sociaalvaardig worden.

Paragraaf 4. Hoe maakt de omgeving onze persoonlijkheid?

In de gedragsgenetica van de vorige paragraaf zien we door middel van vooral tweelingenonderzoek duidelijke bewijzen dat onze persoonlijkheid voor een groot deel wordt gevormd door ons DNA. Dit zijn argumenten die voorstanders van Nature in het debat graag aandragen. Toch is het debat nog steeds niet afgesloten. Vele mensen beweren ondanks al die onderzoeken dat de omgeving en onze opvoeding voor het grootste deel maken wie we zijn.

Fysische en geografische factoren

Ons gedrag, een onderdeel van onze persoonlijkheid zou worden beïnvloed door vele factoren. We beginnen met de fysische en geografische factoren. Dit zijn factoren die in de natuur voorkomen, zoals bijvoorbeeld het klimaat. Een bekend voorbeeld is, dat als de zon schijnt, we vaak een beter humeur krijgen.

Culturele en spirituele factoren

Wij mensen leven nu eenmaal in een brede maatschappij, zo krijgen we allemaal te maken met de normen en waarden van ons land, ook dit heeft zijn invloed. We noemen dit de culturele en spirituele factoren. Bij culturen die een stempel drukken op de ontwikkeling van je persoonlijkheid is het van belang onderscheid te maken tussen een individualistische en collectivistische cultuur. In een individualistische cultuur zoals we die hier in Europa hebben, ligt de nadruk op de ontwikkeling van het individu. In een collectivistische cultuur zoals Indonesië wordt veel waarde gehecht aan het groepsbelang. In het eerste geval ontwikkelen we vooral eigenschappen zoals zelfvertrouwen, onafhankelijkheid en assertiviteit. In het tweede voorbeeld geldt dat juist voor eigenschappen als vriendelijkheid, bescheidenheid en loyaliteit. Uit onderzoek onder tweetalige mensen blijkt dat de invloed vanuit de cultuur deels via de taal verloopt. Het lijkt erop dat door een andere taal te spreken, we in een andere huid kruipen, die van de cultuur die hoort bij de taal die we spreken. (Ramírez-Esparza, N., Gosling, S.D., Benet-Martínez, V., Potter, J.P., & Pennebaker, J.W. 2006)

De invloed van mensen in onze omgeving

Ook onze ouders en hun opvoeding zouden ons gedrag beïnvloed hebben. Onze persoonlijkheid zou ook sterk gevormd worden door de mensen die we tijdens ons leven gaan ontmoeten. Een leuk voorbeeld hiervan is bijvoorbeeld dat mensen die al lang bij elkaar zijn, meer op elkaar gaan lijken. We kennen ze allemaal wel, de getrouwde stellen die langzaam op familie beginnen te lijken. Een bewijs dat onze omgeving een grote invloed heeft op onze persoonlijkheid, of toch niet? Uit Amerikaans onderzoek (Sebro, Peloso, Dupuis, & Risch, 2017) blijkt dat geliefden elkaar onbewust op genetische overeenkomsten uitkiezen en op den duur meer op elkaar gaan lijken. Het onderzoek is gedaan onder 800 koppels van verschillende achtergronden en afkomsten die al lang bij elkaar zijn. Volgens het onderzoek blijken mensen een biologische voorkeur te hebben voor hetzelfde biologische voorgeslacht of dezelfde uiterlijke kenmerken om zich voort te planten. Toch kan het alsnog dat in een lange relatie, mensen meer op elkaar gaan lijken. Uit een ander onderzoek blijkt namelijk dat dit pas na verloop van tijd gebeurt. Angelle (2010) concludeert in het onderzoek dat koppels die veel tijd met elkaar doorbrengen, dezelfde momenten delen en hierdoor ook dezelfde gezichtsuitdrukkingen. Op foto's van koppels die al 25 jaar samen zijn, was namelijk goed te zien dat de stellen meer op elkaar gingen lijken. Een andere reden dat ook de persoonlijkheden op elkaar

gaan lijken, komt bijvoorbeeld dat we door een gevoel van verbondenheid onbewust elkaar imiteren en de intonatie in stemmen overnemen. Mensen in ons leven hebben zeker een soort invloed op ons. Mensen die de grootste invloed op ons hebben, zijn onze ouders, partner en kinderen. Deze mensen behoren tot onze directe leefomgeving. Ook onze collega's, vrienden, zussen en broers hebben natuurlijk een invloed. Hoe belangrijker mensen voor ons zijn, des te meer zullen we ons op hen richten. We stemmen ons gedrag af op de verwachtingen en het gedrag van andere mensen om ons heen. Zo nemen we taalgebruik en meningen over.

Lichamelijke en psychische factoren

Ook lichamelijke factoren beïnvloeden ons gedrag. Hierbij denken we vooral aan tijdelijke ziektes bijvoorbeeld, maar het kan ook chronisch zijn. Ook honger kan ons gedrag beïnvloeden en ontregelen. Kinderen die teveel honger lijden kunnen zich zowel lichamelijk, maar ook geestelijk minder goed ontwikkelen. Ook ons uiterlijk is van invloed op ons gedrag. Zijn we tevreden over ons uiterlijk, dan zullen we ons ook zelfverzekerder gaan gedragen. Dit kunnen we waarnemen aan de manier van lopen en hoe we met mensen omgaan. Deze zelfbeleving is weer meer een psychische factor. Niet alleen gedrag, maar ook de invloed op onze persoonlijkheid ontstaat door psychische factoren. Aan ons zelfbeeld is namelijk een bepaalde zelfwaardering gekoppeld. Een negatief zelfbeeld kan bijvoorbeeld tot onzekerheid leiden. Wanneer we ons hele leven van onze ouders zinnen hebben gehoord zoals: 'Dat begrijp je toch niet.' of 'Weet je zeker dat je dat wel moet doen?' is het lastig om een positief zelfbeeld op te bouwen. Onze opvoeding heeft dan toch veel invloed gehad op onze karaktervorming. Door onze opvoeding ontstaan patronen voor later. Toch zorgt een slechte jeugd er niet per definitie voor dat volwassen mensen probleemgevallen worden. Iemand met een sterke persoonlijkheid kan zijn nare jeugd achter zich laten en uitgroeien tot een evenwichtige volwassene.

[Paragraaf 5. DNA en omgeving dragen beide evenveel verantwoordelijkheid:](#)

Genen blijven een zekere invloed hebben, dat moeten de nurture aanhangers toegeven. Maar het is zeker denkbaar dat iemand met een genetische aanleg voor verslavingen door een liefdevolle opvoeding niet verslaafd raakt. De omgeving vult dus de delen van onze persoonlijkheid aan, die genetisch (nog) niet verklaard kunnen worden. Uit de enquête blijkt dat 79% donorkinderen zowel nature als nurture zien als een oorzaak van onze persoonlijkheid. (Bijlage: Mijn eigen onderzoek onder 80 donorkinderen).

Wetenschappers van de Vrije Universiteit van Amsterdam bevestigen dit. De wetenschappers analyseerden de resultaten van bijna 3000 eerder gepubliceerde tweelingenstudies. Polderman et al. (2015) onderzochten honderden eigenschappen en ontdekten dat de gemiddelde bijdrage van erfelijkheid 49% is en 51% van de omgeving. Onderzoeker Posthuma zegt in het persbericht van de VU: 'We laten ook zien dat elke onderzochte menselijke eigenschap erfelijk is. Het kan dus nooit zo zijn dat bijvoorbeeld bepaald gedrag, zoals antisociaal gedrag, volledig aan omgevingsfactoren is toe te schrijven.' Voor elke eigenschap is de verhouding nature/nurture weer anders. Bijvoorbeeld de eigenschap sociaal gedrag, is voor 35% genetisch en dus voor 65% beïnvloed door de omgeving. Daar komt bij dat omgevingsfactoren invloed hebben op je genen en deze aan en uit kunnen schakelen. Dit kan zelfs worden doorgegeven aan volgende generaties. Dit onderzochten onderzoekers van het New Yorkse Mount Sinai-ziekenhuis. Yehuda et al. (2016) ontdekten dat genetische veranderingen

als gevolg van traumatische gebeurtenissen kunnen worden overgebracht op het nageslacht. Dit laat zien dat niet alleen nature en nurture beiden evenveel invloed hebben, maar ook dat het aan en uitschakelen van genen evolutionair functioneel is.

Paragraaf 6. De visie van de Antroposofie op onze persoonlijkheid:

Rudolf Steiner (1861-1925) was een Oostenrijkse esotericus, schrijver, architect en filosoof. Steiner had een geheel eigen zienswijze op de pedagogie. Hij is bekend geworden als de grondlegger van de antroposofie. Steiner (1992, pp. 121-123) schrijft het volgende:

‘Deze erfelijke kenmerken die we alleen lijken te hebben omdat onze voorouders ze ook hadden, geven ons bij uitstek de indruk dat ze ons buiten onze schuld, zonder ons toedoen zijn toegevallen. En we kunnen gemakkelijk tot een vals onderscheid komen tussen wat we uit onze vroegere incarnaties meebrengen en wat we van ouders en voorouders geërfd hebben. Nu verloopt onze terugkomst in een nieuwe incarnatie beslist niet zo, alsof we zonder enige reden die met ons innerlijk samenhangt, naar een of ander ouderpaar, een of ander volk, een of ander streek worden gestuurd. Ook bij die erfelijke eigenschappen die niets met ziekte te maken hebben, mogen we zoiets niet veronderstellen. We moeten integendeel zeggen: als bijvoorbeeld in een familie als die van de musicus Bach gedurende vele generaties steeds weer musici worden geboren – de een is uiteraard belangrijker dan de ander, maar in de familie van Bach zijn ten minste twintig meer of minder begaafde musici geboren – dan kunnen we geneigd zijn te denken dat dit zuiver een kwestie van overerving is (...) Maar zo is het niet; integendeel, de zaak ligt heel anders. Laten we eens aannemen dat iemand in een leven tussen geboorte en dood de gelegenheid heeft om veel muzikale indrukken te ontvangen. Die muzikale indrukken gaan echter in dit leven aan hem voorbij, om de eenvoudige reden dat hij geen muzikaal gehoor heeft. Andere indrukken in dit leven zullen niet op dezelfde wijze aan hem voorbijgaan, omdat hij organen heeft die zo zijn gebouwd dat hij die ervaringen en indrukken in eigen vaardigheden kan omzetten. Daarom kunnen we zeggen: een mens doet in zijn leven bepaalde indrukken op die hij, door de aanleg die hij bij zijn geboorte heeft meegekregen, kan omzetten in vaardigheden en talenten; en hij doet andere indrukken op die hij krachtens zijn hele karma niet in vaardigheden kan omzetten, omdat hij daarvoor niet de juiste aanleg heeft meegekregen. Deze indrukken blijven echter wel aanwezig, ze blijven opgeslagen en zetten zich in de tijd tussen dood en nieuwe incarnatie om in de specifieke drang om in een volgende incarnatie tot ontwikkeling worden gebracht. En deze drang brengt de mens ertoe in het volgende leven zijn lichamelijke in een familie te zoeken die hem de gewenste aanleg kan geven. Heeft iemand dus veel muzikale indrukken ontvangen en deze door zijn onmuzikale gehoor niet kunnen omzetten in muzikale vaardigheden of belevingen, dan zal juist dit onvermogen de drang in zijn ziel wakker roepen om in een familie te komen die hem een muzikaal gehoor kan meegeven. (...) Zo zien we dat een mens inderdaad niet ‘toevallig’ in een bepaald leven een muzikaal gehoor of iets dergelijks erft, maar dat hij deze erfelijke kenmerken gezocht heeft, werkelijk gezocht heeft.’

In deze passage van het boek ‘Werkingen van het karma’ vertelt Rudolf Steiner ons dus dat wij tussen onze reïncarnaties in, zelf ouders uitzoeken die van belang zijn voor onze verdere zielsontwikkeling. We kiezen dus zélf ouders met bepaalde eigenschappen die hiervoor nodig zijn. Met deze visie smelt erfelijkheid en omgeving mooi met elkaar ineen. Het laat zien dat het dus eigenlijk niet uitmaakt hoe we het noemen, het feit is dat we zo zijn, omdat we zo horen te zijn. Het debat nature-nurture verdwijnt hiermee.

Paragraaf 7. Donorschap bij Nature en Nurture:

‘Ik vind het vreemd dat iemand die ik nooit heb gezien, nooit weet van heb gehad (tot mijn 23e), het toch nog voor elkaar krijgt me zo met hem bezig te laten zijn. Het heeft me bewust gemaakt (na het ontmoeten van halfzussen) dat DNA dieper reikt dan ik dacht. Bepaalde gelijkenissen in gedrag staan los van opvoeding. Ik zou heel graag willen weten waar ik vandaan kom en ik hoop die man ooit te mogen vinden. Het is een gat in mijn bestaan.’

Donorkind (anoniem)

(Foto gemaakt door: Harm-Jan Lenderink)

Wat kunnen we concluderen als we het Nature -Nurture debat in het donorconcept gieten? Belangrijke vragen waar donorkinderen vaak mee worstelen zijn namelijk de volgende: ‘Wat voor invloed heeft die onbekende donor op mijn persoonlijkheid?’ of ‘Lijk ik op hem?’ Het is dus wel van belang dat het debat wordt afgesloten met een bevredigende conclusie. Niet alleen donorkinderen, maar iedereen kan worstelen met persoonlijkheidsvragen als: ‘Wie ben ik?’

Volgens geïnterviewde Jeen van Beek, senior hulpspecialist bij Fiom (Bijlage interviews: bijlage 2.), kunnen we niet spreken van fiftyfifty. Wat hij terug ziet in zijn werk is wel degelijk dat donorkinderen dingen van hun donor hebben overgenomen, dus een deel is zeker genetisch bepaald. Hij denkt echter niet dat DNA een grotere invloed heeft. Hij zegt het volgende: ‘Mijn persoonlijke mening is dat jouw karakter voor een groot deel bepaald is als het gaat om eigenschappen in het samenspel van DNA van je moeder en van de donor. En hoe zich dat verder ontwikkeld heeft heel erg te maken met je sociale omgeving en dat wat je in je leven bent tegengekomen. En ik denk dat dat van grote invloed is. Stel je maakt heftige dingen mee in je leven, het leven geeft je dat. Maar hoe jij gebakken bent om het zo maar even te noemen, vanuit je vader en je moeder en hoe jij je ontwikkeld hebt als

persoon, maakt hoe jij daarop gaat reageren. Deze drie componenten zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. (persoonlijke communicatie, 1 mei 2018).

Donorkind 7 uit het boek 'Uit onbekende bron' zegt het volgende: 'Er zit vijftig procent genen van hem in mij, die moeten voor mij toch herkenbaar zijn? Zit het niet van buiten, dan zit het wel van binnen. (...)De eigenschappen die ik genetisch van mijn vader heb geërfd, zijn denk ik nu niet zo tot uiting gekomen, omdat ze voor mij niet herkenbaar zijn. Ik denk dat als ik een referentie had gehad, ze waarschijnlijk veel meer tot ontwikkeling zouden zijn gekomen en ik deels een ander persoon was geworden.' (Roegholt, 2004, p. 109).

Donor 4 uit het boek 'Uit onbekende bron' beweert het volgende: 'Ik sta op afstand. Degenen die het kind hebben opgevoed, de vader en de moeder, of de moeders, dat zijn z'n ouders. Ik heb dan wel genen overgedragen, maar de aanleg én de opvoeding bepalen samen wat ervan komt. Alle dagen neem je tenslotte invloeden op. Van zijn omgeving neemt het kind zijn opvattingen mee.' (Roegholt, 2004, p. 115).

Volgens geïnterviewde donorkind (Bijlage interviews: bijlage 3.) heeft DNA zeker met onze persoonlijkheid te maken, ze ziet bij haar 'halfjes' buiten de uiterlijke eigenschappen ook innerlijke dingen die van de donor lijken af te komen. Het kan toeval zijn, maar het valt wel op. Toch denkt ze dat uiteindelijk de omgeving een grotere rol speelt: 'DNA is namelijk maar één klein dingetje en toevallig ben je familie met je halfzus en halfbroer. Maar je bent er nooit mee opgegroeid, dus als het er niet was dan was het er ook niet.' (persoonlijke communicatie, 16 mei 2018).

Conclusie

Als we stellen dat DNA een grotere invloed op onze persoonlijkheid heeft, of helemaal onze persoonlijkheid zou bepalen, betekent dit dat een donorkind voor de helft gevormd is door de biologische moeder en voor de helft door de betreffende donovader. Zoals we al bij overerven zagen, wordt dit geen mix. De dominante eigenschappen zullen overheersen. Het is dan dus ook maar de vraag hoeveel daadwerkelijk onder invloed staat van de donor. 50% van je persoonlijkheid zou nu gemiddeld de invloed kunnen zijn van je donovader. Er van uit gaande dat het grootste deel of alles wordt bepaald door onze omgeving en opvoeding, heeft de betreffende donovader geen enkele invloed op de persoonlijkheid. Fysiek kan je als kind op hem lijken, maar het karakter is dan niet mede gevormd door je donovader. 0% van de persoonlijkheid wordt in dit geval gevormd door je donovader. Er van uitgaande dat het debat is afgesloten met het feit dat zowel DNA als omgeving evenveel invloed hebben, zou de conclusie voor een donorkind zijn, dat je persoonlijkheid voor gemiddeld 25% gevormd is door die onbekende man in je leven.

Hoofdstuk 2. Is de biologische vader onmisbaar voor de opvoeding?

Uit de enquête blijkt dat de meeste donorkinderen gewoon worden opgevoed door hun biologische moeder en 'vader' (Bijlage: Mijn eigen onderzoek onder 80 donorkinderen). Toch worden ook veel donorkinderen opgevoed door twee moeders of een alleenstaande moeder. Voor elk donorkind met een onbekende donor geldt dat dan de biologische vader afwezig is bij de opvoeding. En ook voor veel donorkinderen ontbreekt er een vaderfiguur thuis. De vraag is of dit ook als een gemis wordt gezien? Is de biologische vader onmisbaar voor de opvoeding en wat voor invloed heeft een donorvader op het kind door er bijvoorbeeld niet te zijn?

(Foto gemaakt door: Christel Verschuren)

'Als je een ouder hebt die veel van je houdt, dan was het goed dat ze je geboren liet worden.' donorkind 5 uit het boek 'Uit onbekende bron' (Roegholt, 2004, p. 81).

Paragraaf 1. Opvoeding door beide biologische ouders:

Het traditionele gezin is wat wij voor ogen hebben als we denken aan een 'normaal' gezin. Eén moeder, één vader en ongeveer twee kinderen. Het liefst een jongetje en een meisje. Dan hebben

we het ideale gezinsplaatje voor ogen. Toch moeten we ons realiseren dat in de tijd van tegenwoordig er vele alternatieve gezinnen bestaan. Maar het oerplaatje uit de steentijd liet toch ook zien dat er een vader en een moeder nodig waren om een kind te krijgen? Is dat niet het bewijs dat we een vader en moeder nodig hebben?

Beide biologische ouders zijn essentieel

Meerdere onderzoeken vertellen ons dat de beide ouders essentieel zijn voor de ontwikkeling van een kind. Een biologische vader zou onmisbaar zijn voor de opvoeding. Met alleen een moeder krijg je bange kinderen en symbiotische relaties zegt de conclusie van een steekproef. Uit een steekproef van Spirit, de Amsterdamse organisatie voor jeugdhulpverlening, blijkt dat 28% van de kinderen die gebruik maken van zwaardere hulpvormen met hun biologische moeder én vader opgroeien. Tijdens de rellen in 2011 in Londen ontdekte de Britse overheid dat 67% van de gearresteerde jongeren een mannelijke rolmodel in de opvoeding miste. Verder blijkt uit een analyse van het CBS dat kinderen uit intacte gezinnen het beter doen op school.

Een studie van de Universiteit uit Zuid-Florida onderzocht en toonde aan dat bij baby's waarvan de vader tijdens de zwangerschap afwezig waren, vaker te vroeg geboren werden of een lager geboortegewicht hadden. Daarnaast hadden deze baby's vier keer meer kans om binnen hun eerste jaar te komen overlijden. Uit onderzoek van de Universiteit in Oxford blijkt dat peuters die een slechte of geen relatie met hun biologische vader hebben, later een grotere kans op agressief gedrag hebben, ongeacht hoe hun band met hun moeder is. Ook Zweedse onderzoekers in een onderzoek over de ouderlijke betrokkenheid concludeerden dat kinderen later minder kans op gedragsproblemen zullen hebben als hun vader tijdens de opvoeding voldoende betrokken is geweest. Verder hebben meerdere biologen verbaasd gestaan over het feit dat meisjes zonder de aanwezigheid van een vader in hun leven, een grotere kans op tienerzwangerschappen hebben. Psycholoog Sarah Heuvel van de Universiteit in Texas beweert dat dit komt, doordat de meisjes sneller aangetrokken worden door mannelijke energie en zo sneller een partner zullen vinden. Steeds meer onderzoek laat zien dat een vader een andere invloed heeft op de ontwikkeling van een kind, dan de moeder. Een vader en moeder kunnen elkaar dan ook niet vervangen, ze zijn beiden nodig.

De rol van de vader

Het onderzoek van de McGill University in Montreal (Canada) beweert ook dat een kind een vader nodig heeft. De onderzoekers bestudeerden muizen waarbij de vader na drie dagen was verwijderd en muizen waarbij de mannetjes en vrouwtjes samen voor hun kinderen zorgden. Er werd ontdekt dat bij de eenoudergezinnen er minder oxytocine aanwezig was. Een stof die een bevredigend gevoel geeft. Daarnaast voelden de vaderloze muizen zich niet op hun gemak in ander gezelschap. Volgens onderzoek leidster Dr. Gabriella Gobbi, gaan muizen die in dezelfde kooi zitten elkaar besnuffelen en aanraken, de vaderloze muizen vertoonden een asociaal gedrag. Hans Van Crombrugge, professor Gezinspedagogiek aan de universiteit beaamt dat dit ook geldt voor mensen. 'De rol van de vader is minstens even belangrijk als die van de moeder. Uit onderzoek blijkt dat vaders er vooral voor zorgen dat kinderen nieuwsgierig worden en hun grenzen verleggen. Zo is het kind later ook minder bang en durft het sneller contacten te leggen met anderen. Vaders dagen hun kinderen uit, terwijl moeders meer het zorgzame en emotionele ontwikkelen. Het kind hecht zich evenveel aan de vader als aan de moeder.'

Omdat het kind negen maanden in de buik van een moeder zit, wordt aangenomen dat de band tussen moeder en kind sterker en onvoorwaardelijker is. Maar dat blijkt niet zo te zijn, als de vader wordt betrokken bij de verzorging en opvoeding is de vader even belangrijk. Dit werd geconcludeerd uit een experiment met jonge apen. Onderzoekers lieten jonge apen schrikken om te kijken bij wie ze bescherming zouden zoeken. De hypothese was dat de aapjes bescherming zouden zoeken bij de moeder, die hen immers zoogt. Het resultaat was echter dat de aapjes gewoon liepen naar degene die hen de meeste warmte had gegeven. De ene keer was dat de vader, de andere keer de moeder.

Van Crombrugge vertelt ons dat als een kind zonder vader opgroeit het pas een probleem wordt als er geen enkel mannelijk figuur in het leven van het kind opduikt. Vaderlijke figuren zijn essentieel voor kinderen van alleenstaande moeders of lesbische moeders.

Paragraaf 2. Opvoeding door twee ouders met hetzelfde geslacht:

Tegenwoordig bestaan er vele verschillende gezinstypen waarin kinderen opgroeien. Kinderen kunnen opgroeien in eenoudergezinnen of in gezinnen met ouders van hetzelfde geslacht. In Nederland komt dit relatief vaak voor, in ons land hebben ongeveer 25.000 kinderen homoseksuele ouders. De meeste homo-ouderparen zijn moederparen, kinderen krijgen is voor deze homostellen niet gemakkelijk. Kinderen kunnen hierbij verwekt zijn met alternatieve methoden, zoals kunstmatige inseminatie met donorsperma (KID) waaruit donorkinderen ontstaan. Als we de onderzoeken uit de vorige paragraaf moeten geloven zullen donorkinderen zonder een vaderfiguur een slechtere ontwikkeling doormaken, maar is dit echt waar?

Competente ouders

Een langlopend onderzoek in Nederland en de VS beweert van niet. Een biologische vader zou niet nodig zijn voor een goede ontwikkeling van het kind. Om (psychisch) gezond te kunnen opgroeien, is een vader niet echt nodig. Tieners die opgroeien in een gezin met twee lesbische moeders zijn (psychisch) gezond en hebben zelfs minder gedragsproblemen dan hun leeftijdgenoten die opgroeien in een gezin met een vader en moeder. Gepubliceerde onderzoeksresultaten geven ons juist geen aanleiding om lesbische gezinnen anders te beoordelen dan heteroseksuele gezinnen als gezinsvorm om kinderen in te laten opgroeien. Wat we echter wel in ons achterhoofd moeten houden is het feit dat gegevens over de ontwikkeling van kinderen in alternatieve gezinsstructuren vaak gebaseerd zijn op uitzonderlijk competente ouders, hetgeen de resultaten positiever zal hebben gemaakt.

Om het effect van het ontbreken van genetische verwantschap op de ontwikkeling van het kind te onderzoeken, moet gekeken worden naar situaties waarin de genetische verwantschap varieert. Golombok et al. onderzochten dit effect. De Engelse auteurs Golombok S, Cook R, Bish A en Murray C onderzochten de kwaliteit van het ouderschap en probleemgedrag (emotioneel en sociaal) bij vier groepen kinderen. Kinderen die verwekt waren met IVF, kinderen die verwekt waren met KID, geadopteerde kinderen en kinderen op een natuurlijke manier verwekt in een gezin met twee ouders. De leeftijd van de kinderen varieerde van vier tot acht jaar. De conclusie was dat de kwaliteit van het ouderschap bij ouders die zich grote moeite hebben getroost om een kind te krijgen, groter is dan bij de gemiddelde ouder die het kind op een natuurlijke wijze heeft verkregen. De genetische banden bleken minder belangrijk voor het gezinsfunctioneren dan een sterke wens naar ouderschap. (Verhulst, Versluis-Den Bieman, & Balmus, 1997)

De argumenten weerlegt

Aan gezinnen met ouders van hetzelfde geslacht worden vaak bezwaren toegeschreven. Er wordt gedacht dat kinderen een afwijkende psychoseksuele ontwikkeling zullen door maken. Bij een kind dat opgevoed zou worden door twee lesbische moeders zou het tekort aan bekrachtiging van mannelijk gedrag problemen geven aan de gender-identiteitsontwikkeling van een jongen. Omgekeerd zou dit bij een homostel voor een meisje gelden. Een ander bezwaar is dat kinderen meer emotionele problemen en gedragsproblemen zullen krijgen door de stress die het opgroeien in een atypisch gezin met zich meebrengt. De kinderen zouden sociaal geïsoleerd worden en moeilijker vriendschappen aan gaan.

Onderzoeksgegevens laten echter een heel ander beeld zien en wuiven de beweringen van paragraaf één aan de kant. Colombok et al. vergeleken twee groepen kinderen, een groep van 37 kinderen van 5-17 jaar opgroeiend in lesbische gezinnen en een groep van 38 kinderen opgroeiend bij alleenstaande moeders. In geen van beide groepen kwamen kinderen met een gestoorde genderidentiteit voor. De kinderen uit beide groepen hadden goede contacten met leeftijdgenoten. Een paar jaar later werden er met dezelfde kinderen een vervolgonderzoek gedaan. De jongvolwassenen uit de lesbische gezinnen rapporteerden niet vaker te zijn gepest door leeftijdgenoten. Het merendeel van de kinderen van lesbische moeders gaf aan een heteroseksuele identiteit te hebben. De twee groepen verschilden wat betreft het feit of ze hadden overwogen homoseksueel contact aan te gaan, dit werd vaker gemeld bij de kinderen uit lesbische relaties. Dit heeft wellicht te maken met de grotere tolerantie voor homoseksualiteit in lesbische gezinnen. (Verhulst, Versluis-Den Bieman, & Balmus, 1997)

Flaks DK, Ficher I, Masterpasqua F en Joseph G vergeleken in een ander onderzoek kinderen die bij lesbische moeders verwekt waren via KID in de leeftijd van 3 tot 9 jaar met kinderen van 15 heteroseksuele tweeoudergezinnen. Hierbij werden de cognitieve functies, gedragsproblemen en emotionele problemen van het kind gemeten. Ook de opvoedingskwaliteiten van de ouders en de kwaliteit van de relatie van de ouders werden gemeten. Er werden geen verschillen tussen de twee groepen gevonden. De lesbische ouders scoorden zelfs beter op opvoedingskwaliteiten. Ook is het uit een ander onderzoek gebleken dat jongens met twee moeders minder agressief gedrag vertonen.

Sociologe Deborah Dempsey concludeerden ook in een onderzoek van het Australische Instituut voor Gezinstudies dat kinderen die opgevoed worden door ouders van hetzelfde geslacht een opleiding, sociale en emotionele ontwikkeling krijgen die even goed is als die van andere kinderen. Integendeel: kinderen met lesbische ouders halen er juist voordeel uit. Lesbische moeders hebben vaker een betere relatie met hun kinderen en zijn meer betrokken bij hun leven. Wel blijkt uit het onderzoek, dat de kinderen uit deze homoseksuele gezinnen zich vaker zorgen maken om gepest te worden, al blijven de pesterijen vaak uit.

En om nog meer bewijs af te leveren blijkt ook uit een onderzoek onder ruim 21000 kinderen gepubliceerd in Child Development, die de SDQ (een korte vragenlijst) ingevuld hebben, dat kinderen uit gezinnen met homoseksuele stellen psychisch niet verschillen van kinderen die heteroseksuele ouders hebben.

Paragraaf 3. Opvoeding door één biologische ouder:

'Gek eigenlijk: Ik heb destijds alles op alles gezet om een kind te krijgen, en zij wil alles op alles zetten om een 'vader' te krijgen. Misschien lijken we op elkaar. Ik heb het niet ideaal gedaan, zoals geen enkele ouder, maar goed genoeg.' Zegt moeder 4 uit het boek 'Uit onbekende bron' (Roegholt, 2004, p. 73-74).

Moeder 5 uit het boek 'Uit onbekende bron' zegt het volgende: 'Er is ook geen enkel bewijs voor de aanname dat kinderen uit gezinnen van alleenstaande ouders het slechter zouden doen dan andere kinderen. Wetenschappers doen veel foute onderzoeken. Er is geen enkel onderzoek dat KID-kinderen het in sociaal en intellectueel opzicht slechter zouden doen dan kinderen uit heterogezinnen. Ik zou me eerder iets kunnen voorstellen bij de veronderstelling dat het opgroeien zonder vader invloed heeft op de identiteit van de kinderen, maar daar is veel minder onderzoek naar gedaan.' (Roegholt, 2004, p. 99).

(Foto gemaakt door: Christel Verschuren)

Het relatieve aandeel van eenoudergezinnen in Nederland stijgt de laatste jaren sterk. Het merendeel van deze eenoudergezinnen bestaat uit een moeder met één of meer kinderen. Steeds meer vrouwen kiezen ervoor om hun kinderwens in te vullen zonder partner, dan wordt er vaak gebruik gemaakt van zaaddonoren. Veel klinieken in Nederland maken dit mogelijk. Maar heeft het geen nadelig effect op de ontwikkeling van het kind? Het is waar, er rust een taboe op bewust alleenstaande moeders (BAM). Zo wordt er gedacht dat het kind de mannelijkheid in de opvoeding gaat missen. Eerder is er onderzocht dat de vader niet essentieel is voor een goede ontwikkeling van het kind in lesbische gezinnen. Nu wordt er ook steeds meer onderzocht of er problemen ontstaan als een kind maar één moeder heeft.

Bij veel gezinnen waarvan het kind maar één ouder heeft die het opvoedt zijn er huwelijksconflicten aan voorafgegaan. Dit is een negatieve factor voor het functioneren van een kind in eenoudergezinnen. Er zijn maar weinig moeders of vaders die vrijwillig besluiten om alleen een kind te gaan opvoeden. Opgevoed worden door één ouder heeft op zich geen nadelige invloed. Onderzoekers van de Vrije Universiteit van Amsterdam vergeleken kinderen die opgroeien met bewust alleenstaande moeders met kinderen uit de traditionele tweeoudergezinnen. Hieruit blijkt dat een slechte relatie tussen ouders meer invloed op een kind heeft, dan het simpelweg ontbreken van een vader.

Voor een onderzoek van de Universiteit Amsterdam werden 69 alleenstaande moeders en 59 moeders van een heteroseksueel tweeoudergezin met kinderen tussen de anderhalf en zes jaar oud gevolgd en ondervraagd. Er werd geen verschil ontdekt in de psychologische ontwikkeling van de kinderen. Ook de ouder-kindrelatie bleek gewoon hetzelfde. De negatieve vooroordelen zijn dus niet terecht. 'De veronderstelling dat het voor een kind niet goed is om op te groeien zonder vader is vooral gebaseerd op onderzoek met kinderen van gescheiden ouders die een conflict tussen hun ouders hebben meegekregen.' legt onderzoeker Mathilde Brewaeyts uit.

Hoogleraar Susan Golombok van de universiteit van Cambridge vatte twintig onderzoeken samen naar kinderen van bewust alleenstaande moeders en concludeert ook dat zij niet verschillen van andere kinderen. Hun emotionele en sociale ontwikkeling, kwaliteit van leven en schoolprestaties wijken niet af van de kinderen die wel met een vader opgroeien.

Paragraaf 4. Ouderschap bij donorschap?

'Het is een deel van je, maar niet onmisbaar.'

Donorkind (anoniem)

Uit de enquête blijkt dat de meeste respondenten, namelijk 51 % niet een vader gemist hebben tijdens hun jeugd en 69% van de donorkinderen zijn het niet eens met de stelling dat de biologische vader onmisbaar zou zijn voor de opvoeding (Bijlage: Mijn eigen onderzoek onder 80 donorkinderen).

Donorkind 2 uit het boek 'Uit onbekende bron': 'Voor mij is het gewoon om geen vader te hebben. Ik mis geen vader, want ik heb hem nooit gehad. Het zou misschien leuk geweest zijn, maar niet leuker dan nu, gewoon anders. Het is een te groot woord om te zeggen 'ik mis een vader', beter is te zeggen 'dat ik nieuwsgierig ben naar hoe het anders geweest was. Wat er van je terecht komt hangt er volgens mij niet van af of je een vader hebt. Wat echt uitmaakt is of je genoeg liefde en aandacht van je ouders meekrijgt.' (Roegholt, 2004, p. 33).

Donor 1 uit het boek 'Uit onbekende bron' beweert het volgende: 'Het allerbelangrijkste is dat een kind liefde, warmte en aandacht krijgt. En dat zit bij KID-ouders meestal wel goed. Ze hebben een bewuste keus moeten maken en hebben deze keus ook nog eens moeten motiveren tegenover de buitenwacht. Over het nemen van de verantwoordelijkheid voor kinderen hebben ze harder dan een ander moeten nadenken en hun kinderen zijn dan ook altijd zeer gewenst. Over de belangrijkste dingen, geboren worden en doodgaan, heb je niets te zeggen in het leven. Kinderen moeten leren leven met de keuzes van hun ouders. Als ik de balans opmaak, vind ik mijn donorschap, ondanks alles wat er tegenin te brengen is, een verrijking van mijn leven.' (Roegholt, 2004, p. 42-43).

‘Het komt altijd voor dat er iets misloopt in de puberteit en dat kinderen hun draai niet vinden. Op het moment dat er maar één ouder is, roept iedereen onmiddellijk ‘zie je wel, daar komt het door’. Zegt donorkind 5 uit het boek ‘Uit onbekende bron’ (Roegholt, 2004, p. 79).

Donorkind 1 uit het boek ‘Uit onbekende bron’ zegt: ‘Mijn vader en moeder hebben er heel wat voor over gehad dat wij kwamen, gewenster kan ik niet zijn.’ (Roegholt, 2004, p. 22).

Volgens geïnterviewde Jeen van Beek, senior hulpspecialist bij Fiom (Bijlage interviews: bijlage 2.), is de vraag of de biologische vader onmisbaar is, niet met een nee of ja te beantwoorden. Hij geeft aan dat het belangrijk in een leven van een kind is dat het geliefd wordt en opgroeit in een veilige situatie. En dat kan net zo goed door twee vrouwen of een alleenstaande moeder. Uit zijn werk kan hij het volgende concluderen: ‘Het ene kind heeft vaak meer last van niet te weten wie zijn vader is dan de ander. Maar dat heeft denk ik te maken met hoe stabiel de opvoedsituatie is geweest. Ik denk dat het gewoon van wezenlijk belang is te weten wie je ouders zijn.’ (persoonlijke communicatie, 1 mei 2018).

Conclusie

Net zoals in het vorige hoofdstuk zien we wederom ontzettend veel onderzoeken en opvattingen die elkaar tegenspreken. Als we aannemen dat de biologische vader inderdaad onmisbaar is voor de ontwikkeling van het kind en een donorkind geen vaderlijk figuur in zijn leven heeft, heeft een donorvader een nadelige invloed. Het zou namelijk betekenen dat de ontwikkeling van het kind slechter zal zijn, dat een donorkind dus vaker in de problemen komt. Dit zou dan een negatieve invloed van het zaaddonerschap zijn.

Als we geloven in de onderzoeken die ons vertellen dat homoseksuele of alleenstaande ouders geen nadelig effect hebben op de ontwikkeling van het kind, zou het betekenen dat de donorvader dus niet nodig is bij de opvoeding en dat zijn afwezigheid ook geen negatieve invloed zal hebben op het donorkind. Als we aannemen dat ouders die bewust de keuze om kinderen te krijgen hebben gemaakt en hier veel moeite voor hebben gedaan, affectievere ouders zijn, is dit juist een voordeel van zaaddonerschap.

Hoofdstuk 3. Hoe werkt donorschap in Nederland?

Ouders kiezen voor kunstmatige inseminatie om zwanger te worden, en dan? Ik heb een donorvader, en nu? Hoe is alles omtrent donorschap eigenlijk in Nederland geregeld? En wat voor invloed heeft dat allemaal op het kind?

(Foto gemaakt door: Samira van de Meulengraaf)

Paragraaf 1. Hoe wordt je spermadonor?

Ongeveer 10% van de vrouwen met een kinderwens wordt niet zwanger, dit is voor veel vrouwen en hun partner een groot probleem. Ongeveer 1 op de 6 paren in Nederland worstelen met vruchtbaarheidsproblemen, waarvan bij 10% geen verklaring kan worden gevonden. Voor sommige paren is er maar één mogelijkheid om zwanger te worden en dat is met donorsperma. Alleenstaande- of lesbische vrouwen zijn voor hun kinderwens ook aangewezen op behandelingen met donorsperma. Helaas zijn de wachttijden voor deze behandelingen lang, dit komt omdat er in Nederland weinig spermadonoren zijn.

Waarom wordt je spermadonor?

Geen enkele man droomt er waarschijnlijk van om spermadonor te worden. Omdat anoniem donorschap in Nederland niet meer bestaat is een veelvoorkomende angst bij mannen dat het hun privéleven zal gaan aantastten. Het is een enge gedachte dat zestien jaar later een kind voor je deur kan komen te staan. Toch zijn er mannen die er voor gaan, maar waarom zou je donovader willen worden?

Als we kijken naar studies waar donoren terugkijken als donor zien we een paar opvallende zaken. Spermadonoren staan opvallend vaak open voor contact. Zowel in Nederland (Daniels & Kramer, 2013) als in de USA (Shukla, Deval, Jansa Perez, Hamoda, Savvas, & Narvekar, 2013) zijn hierover studies gedaan. Donoren kunnen vaak goed begrijpen dat informatie over hen belangrijk is voor de donorkinderen, beter zelfs dan de ouders (Scheib & Ruby, 2006). In de internationale studies die naar de motivaties van spermadonoren zijn gedaan, komen de volgende motivaties naar boven: (wens)ouders willen helpen, een eigen kindwens hebben, eigen genetische kenmerken heel goed vinden en de beloning. Dit laatste is in Nederland meestal niet relevant. Veel donoren die bij Stichting Donorkind staan ingeschreven geven aan donor te zijn geworden, omdat zij in hun omgeving mensen kenden die moeite hadden met kinderen krijgen. Dit wordt ook bevestigd door donor 4 uit het boek 'Uit onbekende bron': 'Wat voor mij de doorslag gaf, was dat mijn eigen zus geen kinderen kon krijgen, door een medisch probleem bij zowel haarzelf als haar man. Zij heeft daar heel veel verdriet om gehad en nog steeds. Toen ik haar emotionele reactie zag bij de geboorte van onze oudste, was ik diep geraakt en de tranen springen me nog in de ogen als ik erover praat. Voor mij stond vast dat ik mensen wilde helpen die meemaakten wat zij had meegemaakt.' (Roegholt, 2004, p. 114).

Ook donor 1 uit het boek 'Uit onbekende bron' had de motivatie om te helpen: 'De gedachte om zaaddonor te worden speelde bij mij al een poosje. Mijn belangrijkste motief was de bereidheid om te helpen. Ik was gezond en barste van de energie. Ik had iets over wat een ander goed kon gebruiken. Er speelde ook wel een gedachte aan voortplanting, het idee dat ik een stukje zou achterlaten als ik dood was zei me wel iets.' (Roegholt, 2004, p. 38).

Spermadonor worden

Er zijn in Nederland verschillende klinieken die allemaal soortgelijke eisen hebben. Je kunt je aanmelden als je voldoet aan een aantal criteria, zoals: tussen de 18 en 45 jaar oud zijn, lichamelijk en geestelijk gezond zijn, geen ernstige erfelijke afwijkingen hebben die in de familie voorkomen, geen drager van een geslachtsziekte zijn, geen verhoogd risico hebben om een geslachtsziekte op te lopen, een vaste woonplaats in Nederland hebben én akkoord gaan met de bekendmaking van persoonsgegevens aan Stichting Registratie Donorgegevens. Je kunt je aanmelden als spermadonor via de mail, telefonisch of via een website. Daarna volgt een gesprek waarbij de spermadonor een legitimatiebewijs moet meenemen. Vervolgens komt er een (vrijblijvend) informatief gesprek met een embryoloog. Tijdens dit gesprek wordt de praktische gang van zaken rondom het donorschap en de juridische aspecten ervan besproken. Hierna komt een afspraak voor een onderzoek naar de kwaliteit van het sperma. Omdat het sperma wordt ingevroren, is de kwaliteit van het sperma erg belangrijk. Door het invriesproces gaat namelijk een deel van de spermacellen verloren. De embryoloog bespreekt telefonisch de uitslag. Soms komt er een tweede spermaonderzoek. Als de

uitslag goedgekeurd is, komt er een medische en psychosociale intake. Hierbij worden de factoren besproken die een eventuele donorschap in de weg zouden kunnen staan. Er komt een lichamelijk onderzoek, waarbij het bloed en de urine wordt getest op een aantal seksueel overdraagbare aandoeningen en de bloedgroep wordt hierbij bepaald. Daarna komt er een gesprek met een maatschappelijk werker. De beweegredenen om donor te worden komen hierbij aan de orde. Na twee weken worden de uitslagen van de laboratoriumtesten vrijgegeven en wordt de donor definitief geaccepteerd voor de kliniek of niet. Hierna kan dan een eerste afspraak worden gemaakt voor een donatie. Twee tot drie dagen vóór de donatie moet de spermadonor onthouden, er mag geen zaadlozing plaatsvinden. Vervolgens hebben spermadonoren bij de spermabank een apart kamertje. Door te masturberen wordt het sperma opgevangen in een steriel potje wat wordt afgegeven. Hoe vaak een persoon kan donoren hangt af van de kwaliteit van het sperma en het maximaal aantal gezinnen dat deze persoon wil helpen. Dit wordt allemaal in het donorcontract vastgelegd. Verder moeten spermadonoren regelmatig gescreend worden op seksueel overdraagbare aandoeningen, hiervoor moet één keer in de drie maanden bloed worden afgenomen. En bij elke donatie dient de spermadonor urine mee te nemen. Zes maanden na de laatste donatie moet de spermadonor nog één keer terugkomen voor een laatste screening, pas als de uitslagen dan goed zijn, wordt het sperma voor de behandelingen gebruikt. Indien alle zwangerschappen zijn behaald kan het doneren stoppen. Stoppen met doneren kan natuurlijk ook als de spermadonor dat eerder aangeeft te willen. Er komt dan een afsluitend gesprek met een embryoloog. Hierbij worden de aantal behaalde zwangerschappen besproken en wordt er nagegaan of de contactgegevens nog kloppen.

Donor 1 uit het boek 'Uit onbekende bron' zegt het volgende: 'Ik kreeg een gesprek van ongeveer een uur met een gynaecologe. Het medische gedeelte van de intake bestond uit een kort gesprek over mijn algemene gezondheid en een vruchtbaarheidsonderzoek. Dat onderzoek moest de kwaliteit van het zaad uitwijzen en mijn bloed werd getest op Aids en hepatitis B en C. Voor de donaties werden donoravonden gehouden: op die avonden kwamen een aantal mannen tegelijk hun sperma doneren. Het bekende verhaal van een klein kamertje met vieze blaadjes. Er was dan een vaste laborant die voor het invriezen zorgde. Ik mocht alles vragen, ik mocht ook het zaad onder de microscoop zien.' (Roegholt, 2004, p. 38).

Paragraaf 2. Zwanger worden met behulp van kunstmatige inseminatie:

'Het is niet zo dat ik geen man nodig heb bij het ouderschap, ik zou het zelfs als een verrijking zien er een man bij te hebben, maar het is moeilijk er een te vinden die lief en gelijkwaardig is, met wie je wederzijds respect voelt en die jou de ruimte geeft, en ik kan het best alleen. KID is voor mij een goede weg om een kind te krijgen, maar het is niet de makkelijkste weg.' Zegt moeder 3 van een donorkind uit het boek 'Uit onbekende bron' (Roegholt, 2004, p. 58).

KID-behandelingen kunnen plaatsvinden in een academisch ziekenhuis, in een regionaal ziekenhuis of een particuliere kliniek. Er zijn rond de 20 plaatsen in Nederland die KID-behandelingen aanbieden. En er zijn ongeveer tien spermabanken in Nederland. Een spermabank is een onderdeel van een fertiliteitslaboratorium, dat er voor zorgt dat de zaadcellen van spermadoren worden opgeslagen en bewaard. In het fertiliteitslaboratorium worden de zaadcellen bewerkt met een centrifuge, zodat de beweeglijke zaadcellen gescheiden worden van de niet beweeglijke zaadcellen. De beweeglijke zaadcellen worden vervolgens ingevroren in vloeibaar stikstof. Deze zaadcellen worden later gebruikt

tijdens vruchtbaarheidsbehandelingen bij vrouwen die op een of andere manier niet zwanger kunnen worden. Maar hoe gaat zo'n inseminatie nu te werk?

Werking van de kunstmatige inseminatie

Een kunstmatige inseminatie met donorsperma is een behandeling waarbij het sperma door middel van een dun slangetje met een spuitje eraan wordt ingebracht in de baarmoeder. Deze behandeling kan voor vrouwen tot 43 jaar, mits er geen andere factoren meespelen. Voordat een vrouw deze behandeling ondergaat, moeten een paar dingen worden geregeld. Allereerst moet een kenmerkenlijst met een pasfoto worden ingeleverd, waarin uiterlijke, maar ook persoonlijke kenmerken worden ingevuld. Hierdoor kan er een goede match worden gemaakt met de donor. Voorafgaand aan de behandeling moet een contract worden ondertekend door zowel de vrouw als een arts. Als een zwangerschap van meer dan twaalf weken tot stand is gebracht, worden de gegevens van de donor en de vrouw doorgegeven aan Stichting Donorgegevens. Deze gegevens kunnen ook weer worden opgevraagd. Voor aanvang van de behandeling vindt er een gesprek plaats met de behandelend arts. Het beste tijdstip voor een inseminatie is kort voor de ovulatie. In een natuurlijke cyclus, vindt dit plaats tussen de dertiende en vijftiende dag vanaf het begin van de menstruatie. Soms krijgt de desbetreffende vrouw medicijnen die zorgen voor een gestimuleerde cyclus, waarbij in plaats van één, twee of drie eicellen tot ontwikkeling komen. De ovulatie wordt veroorzaakt door een stijging van het hormoon genaamd luteïniserend hormoon (LH). Dit hormoon stijgt sterk één tot twee dagen vóór de ovulatie. Dit hormoon komt ook in de urine terecht en kan met een ovulatietest worden aangetoond. Als de test positief is, kan er een afspraak worden gemaakt voor de inseminatie, die vaak de volgende dag plaatsvindt. Aan de hand van echo's kan ook worden bepaald of er een rijpe eicel zit aan te komen. De behandelend arts spreekt met de vrouw af hoeveel inseminaties ze maximaal gaat krijgen. Over het algemeen is het niet zinvol om meer dan acht inseminaties uit te voeren. Voor de kunstmatige inseminatie wordt 'opgewekt sperma' gebruikt. Het ingevroren sperma wordt hierbij ontdooid en daarna gewassen met een kweekvloeistof. Daarna wordt het hoog in de schede, bij de baarmoedermond of in de baarmoeder zelf gebracht. De desbetreffende vrouw neemt plaats op een gynaecologische stoel. Vervolgens maakt de arts of verpleegkundige met een speculum de baarmoederopening zichtbaar. Met een katheter wordt een hoeveelheid van ½ milliliter spermacellen in kweekvloeistof in de baarmoeder aangebracht. De zwangerschapskans met kunstmatige inseminatie is per cyclus 10-15%. Als er een zwangerschap plaatsvindt, vindt er ongeveer drie weken na het vaststellen van die zwangerschap een vaginale echoscopie plaats om te kijken of de zwangerschap intact is. Als de zwangerschap mislukt is, zijn er de mogelijkheden om een reageerbuisbevruchting met donorspermacellen te doen of over te gaan op de methode waarbij een enkele spermacel in een eicel wordt geïnjecteerd. Verder kan er natuurlijk worden gestopt met de behandelingen.

Naast deze kunstmatige inseminatie met donorsperma zijn er nog andere vruchtbaarheidsbehandelingen. Het hangt af van de situatie welke wordt toegepast. De kunstmatige inseminatie met sperma van een donor wordt afgekort met KID. Daarnaast heb je nog KIE en IUI. Bij KIE wordt er een kunstmatige inseminatie met sperma van de eigen partner gedaan. Dit vindt vaak gewoon thuis plaats. IUI staat voor Intra-Uteriene inseminatie. Dit wordt toegepast als de man een verminderde zaadkwaliteit heeft.

(Foto gemaakt door: Samira van de Meulengraaf)

De moeder in het proces van kunstmatige inseminatie

Volgens geïnterviewde Mevrouw J.A. (Bijlage interviews: bijlage 1.) is de behandeling pijnloos, maar dat komt waarschijnlijk omdat je zo graag een kind wilt. Het spuitje zelf wat je krijgt voelt koud aan. Het snel weer moeten aankleden en weglopen voelt onnatuurlijk. In 1998 kreeg je maar weinig informatie, ze kan zich niet eens meer herinneren ooit schriftelijk informatie te hebben ontvangen. Kunstmatige inseminatie heeft volgens mevrouw J.A. zeker een deel eigenbelang in zich, zo is het voldoende voor je om te weten dat het wettelijk is vastgelegd dat je de donorgegevens kunt opvragen, je twijfelt niet over de eventuele invloed die de donor later op het leven van je kind kan hebben. Je weet namelijk nooit wat je je kind aan gaat doen, geen enkel kind krijgt immers een ideale opvoeding of ouders, dat besef je als je ouder bent en al zo veel hebt gezien, vertelt ze. Als je graag een kind wilt en daar al heel veel van houdt, dan weet je eigenlijk al onbewust zeker dat eventuele moeilijkheden gecompenseerd kunnen worden. Mevrouw J.A. werd twee tot drie keer in de maand geïnsemineerd, ze heeft dit acht maanden volgehouden, waarbij ze het sperma ook thuis zelf mocht insemineren, dat is volgens haar de reden dat ze die achtste maand wel zwanger werd. Open staan voor contact met de donor? Daar is geen twijfel over, ze zou hem graag in de ogen hebben willen kijken om hem ontzettend te bedanken. Ze erkent dat er zeker een emotionele invloed is wanneer je je donor gaat zoeken. Maar ze zegt daarbij dat het scheelt dat je dan al zestien jaar oud bent, je hebt al een stevige basis, waardoor je het eerder een plek kunt geven. Ze geeft aan het nu niet anders te willen doen, er is zeker geen spijt (persoonlijke communicatie, 13 april 2018).

‘Het wordt egoïstisch genoemd, op deze manier kinderen willen krijgen, maar zo heb ik het nooit gevoeld. Wel heb ik het verbazingwekkend gevonden dat je zó ver kunt gaan in een kinderwens. We hebben heel gek gedaan als ik erop terugkijk, we zijn bezeten geweest, maar het komt ook omdat het medisch mogelijk is, je weet dat het er is. Sperma krijgen is heel tegenstrijdig, het is van een vreemd

mens, de behandeling voelde soms als een verkrachting, maar het sperma was tegelijkertijd kostbaar goud.' Zegt moeder 1 van een donorkind uit het boek 'Uit onbekende bron' (Roegholt, 2004, p. 31).

Paragraaf 3. De juridische aspecten van zaaddonorschap in Nederland:

Dat er een kind geboren kan worden met behulp van een donor lijkt behoorlijk van deze tijd, maar dat is niet helemaal terecht. De eerste medische beschrijving van kunstmatige inseminatie werd namelijk al in 1789 gepubliceerd door een Franse arts. De kunstmatige inseminatie werd als eerste toegepast na de Eerste Wereldoorlog in Engeland en Frankrijk. Nederland volgde in 1948, een van de grondleggers is professor Kremer uit Groningen. In het begin was deze behandeling uitsluitend beschikbaar voor gehuwden. In het begin ruste hier een groot taboe op en werd er met codewoorden over gesproken. Nog steeds vinden echtparen, waarvan de man onvruchtbaar is, het moeilijk om hun kinderen en hun omgeving te vertellen dat er een andere verwekker in het spel is. In de jaren zeventig ontstond in Nederland de sociale wens om zwanger te worden via kunstmatige inseminatie met behulp van een donor, waardoor alleenstaande en lesbische vrouwen ook in aanmerking konden komen. Geschat wordt dat in Nederland sinds 1948 ruim 40.000 kinderen zijn verwekt met sperma van een anonieme of onbekende donor. Wat zijn de rechten van deze kinderen? Een andere vraag, mag een donor zich zomaar indringen in het leven van het met zijn zaad verwekte kind? Mag de moeder terecht weigeren haar toestemming te geven aan een zaaddonor om het kind te erkennen? Om het nog ingewikkelder te maken, stel dat de mannelijke of vrouwelijke partner van de moeder niet wil dat de donor de juridische vader wordt, maar zelf als juridische ouder een grote rol in het leven van het kind wil gaan spelen, wie heeft dan de doorslaggevende stem? De moeder, de donor of de partner van de moeder? En hoe gaat in zo'n geval het recht met de belangen van het kind om? Allemaal vragen waar afspraken over gemaakt moeten worden.

De verwekker en de zaaddonor

Er bestaat een verschil tussen biologisch bloedverwantschap en juridisch bloedverwantschap. Een man die bereid is om het juridische vaderschap op zich te nemen, hoeft tegenwoordig niet meer de biologische vader te zijn. In het personen-en familierecht bestaan er twee soorten biologische vaders. De verwekker en de zaaddonor. Voor een verwekker wordt een onderhoudsplicht jegens het kind vastgesteld, voor een zaaddonor is dit niet het geval. In het Burgerlijk Wetboek staat beschreven wat juridische bloedverwantschap inhoud. Wanneer een kind wordt verwekt met behulp van een zaaddonor is de echtgenoot automatisch de vader van het kind. Een geregistreerd partnerschap met de moeder leidt niet tot juridisch vaderschap, deze man zal zijn kind moeten erkennen om vaderschap te verkrijgen. Een kind dat geboren is binnen een huwelijk kan een juridische vader hebben die niet de biologische vader is.

Het vaderschap kan worden ontkend door de man, moeder en het kind zelf, maar hier zijn wel voorwaarden aan verbonden. Een echtgenoot kan het vaderschap niet ontkennen als hij eenmaal ingestemd heeft met kunstmatige inseminatie. Zowel het kind, de moeder en de erkenner hebben het recht een verzoek tot vernietiging van de erkenning in te dienen, mits de erkenner niet de biologische vader van het kind is. De erkenning kan dus vernietigd worden als het kind door middel van kunstmatige inseminatie verwekt is, maar de erkenner kan dit verzoek alleen bij de rechtbank indienen als hij door bedreiging, dwaling of bedrog of tijdens zijn minderjarigheid door misbruik van omstandigheden tot erkenning is bewogen. Een moeder kan om dezelfde reden een verzoek

indienen. Een kind kan alleen maar verzoeken om de erkenning te laten vernietigen als dit tijdens zijn meerderjarigheid heeft plaatsgevonden. De gerechtelijke vaststelling van het vaderschap is sinds 1998 nieuw in de wet van afstammingsrecht opgenomen. Het verzoek voor deze gerechtelijke vaststelling kan door de moeder of het kind bij de rechtbank worden ingediend als de verwekker of de man die met de daad die de verwekking van het kind tot gevolg kan hebben gehad heeft ingestemd, weigert het juridisch ouderschap op zich te nemen. Een kind heeft deze mogelijkheid niet ten opzichte van de zaaddonor.

Meemoeder

Op 1 januari 2009 werd vastgesteld dat de niet-biologische moeder in een lesbische relatie (meemoeder) het kind kan adopteren om de juridische positie van het kind veilig te stellen wanneer een van de moeders komt te overlijden. Het conceptwetvoorstel lesbisch ouderschap is op 19 november 2013 aangenomen, wat betekent dat ook het moederschap van de meemoeder nu ook gerechtelijk kan worden vastgesteld.

Wederkerige verplichting

In artikel 1:392 van het Burgerlijk Wetboek is geregeld dat tussen ouders en kinderen een wederkerige verplichting tot levensonderhoud bestaat. Tegen de verwekker of tegen de man of meemoeder, die als levensgezel van de moeder heeft ingestemd met de daad die de verwekking van het kind tot gevolg kan hebben gehad, kan een verzoek worden ingediend tot het vaststellen van een onderhoudsverplichting. Dit kan duren tot het kind een leeftijd van 21 jaar heeft bereikt. Dit kan wederom niet worden ingediend tegen de donor, want deze is immers geen verwekker. Een kind erft ook van zijn juridische ouders. Maar als de biologische vader niet de juridische vader is, dan erft het kind niet van zijn biologische vader. Dus een kind kan niet erven van zijn donor.

Onbekende zaaddonor

Het zaaddonorschap kan worden verdeeld in twee soorten donoren. De bekende zaaddonor of de onbekende zaaddonor. We zullen eerst de juridische aspecten bespreken van de onbekende zaaddonor. De zaaddonor doneerde anoniem tot aan de inwerkingtreding van de Wet Donorgegevens Kunstmatige Bevruchting. Op 18 juni 1993 werd het wetsvoorstel door het kabinet Lubbers III bij de Tweede Kamer ingediend. De stichting Afstammingsrecht was voor de opheffing van de anonimiteit, de identiteit van de donor zou volgens hen zelfs moeten worden onthult als de donor bezwaar zou maken. Ook de Raad van het Jeugdbeleid was het hier mee eens. Volgens de Raad was het een fundamenteel recht voor ieder om te kunnen achterhalen van wie men afstamt. Er waren echter ook tegenstanders, de Koninklijke Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst (KNMG) beweerde dat het niet duidelijk bewezen was of de opheffing van de anonimiteit het belang van het kind zou dienen dan wel zou schaden. Zij verwachtte ook dat de wet zou leiden tot een ernstig tekort aan zaaddonoren, het 'zwart zaad circuit' en het KID-toerisme. Ook de Nationale Raad voor de Volksgezondheid (NRV) was hier bang voor. Dit werd vervolgens een jarenlange discussie. De onbekende zaaddonoren die bereid zijn hun identiteit bekend te maken als het kind 16 jaar is, zijn er pas sinds 1995. Je had toen een A-loket en een B-loket, voor anoniem en bekend donorschap, met bekend donorschap werden de onbekende donoren bedoeld, die het kind kan ontmoeten met 16 jaar. Uiteindelijk is het sinds 1 januari 2004 wettelijk vastgelegd dat donatie van sperma niet meer anoniem mocht plaatsvinden. Maar de oude donoren hadden nog tot 1 juni

2004 de gelegenheid om schriftelijk te verklaren dat hun persoonsgegevens nooit mochten worden verstrekt, op 1 juni 2004 is de wet dus pas volledig in zijn werking getreden. Alle spermabanken zijn verplicht de gegevens van behandelingen te registreren in een databank binnen het ministerie van VWS, de Stichting Donorgegevens Kunstmatige Bevruchting (SDKB) beheert deze gegevens die tachtig jaar worden bewaard.

'Ik sta er helemaal achter dat een kind het recht heeft om zijn afkomst te kennen. Familiegeschiedenis en worteling zijn in een bepaalde fase van een kinderleven heel belangrijk. Ik heb beide instellingen waar ik donor ben geweest opgebeld en gezegd "jullie mogen het vertellen".' Zegt donor 1 uit het boek 'Uit onbekende bron' (Roegholt, 2004, p. 41).

'De donoren die zich vóór 2003 bij het A-loket gemeld hadden, hebben sperma afgegeven dat nog jarenlang bewaard en gebruikt kan worden. Hierin heeft de wet niet voorzien. Misschien heeft de wetgever een foutje gemaakt, gelukkig. Zo kunnen we nog jaren tegenmoet komen aan de voorkeur van wensouders die zich uitspreken voor een anonieme donor.' Zegt arts 1 uit het boek 'Uit onbekende bron' (Roegholt, 2004, p. 49).

Donorkind 8 uit het boek 'Uit onbekende bron' zegt: 'Donor zijn staat voor mij gelijk met anonimiteit en een 'bekende donor' is dus eigenlijk een innerlijke tegenspraak. Ik vind anoniem donorschap een veel logischere optie dan bekend donorschap en ik vind het voor kinderen en donoren emotioneel belastend elkaar na die lange tijd te ontmoeten. Dan zit je opeens aan elkaar vast.' (Roegholt, 2004, p. 113).

Van de donor worden ten eerste de medische gegevens genoteerd, ten tweede worden de fysieke kenmerken, sociale gegevens en de persoons identificerende gegevens vastgelegd. Van de moeder worden eveneens de persoonlijke gegevens genoteerd en de datum van de inseminatie. De huisarts van degene die is verwekt kan de medische donorgegevens opvragen. De SDKB verstrekt de fysieke en sociale kenmerken van de donor aan de ouders en/of aan het donorkind vanaf 12-jarige leeftijd. Vanaf 16 jaar kan het kind persoons identificeerde gegevens aanvragen van de donor en indien het kind een ontmoeting wenst wordt de donor daarvan op de hoogte gesteld. De persoons identificeerde gegevens van de donor worden alleen aan het kind verstrekt, mits de donor met deze verstrekking schriftelijk instemt. Daartoe stuurt de stichting een kennisgeving van het verzoek naar de donor. Binnen dertig dagen kan de donor tegen de voorgenomen verstrekking bezwaar maken. Om de anonimiteit van de donor te behouden hoeft hij zijn naam en zijn adres niet in het bezwaarschrift te noemen. De stichting mag nu de gegevens aan het kind niet verstrekken totdat de beslissing op het bezwaar onherroepelijk is geworden. Wanneer de donor bezwaar maakt, dient de stichting een afweging te maken. Alleen bij zwaarwegende belangen van de donor, afgezet tegen de gevolgen die niet-verstrekking voor het kind zouden kunnen hebben, kan de verstrekking niet plaatsvinden. Als zwaarwegende belangen gelden een thans bestaande gezinssituatie, waardoor de donor ernstige bezwaren heeft tegen een confrontatie met het betreffende kind of dat de donor in een zodanige psychische toestand verkeert dat het niet verantwoord is om tot bekendmaking over te gaan. Van het oordeel van de stichting staat beroep open bij de bestuursrechter. Als de donor inmiddels is overleden of onvindbaar is, dan worden aan de naaste verwanten van de donor instemming gevraagd voor de verstrekking van de gegevens. Als de nabestaanden weigeren worden wederom de belangen van de donor (en dus niet van de verwanten) getoetst tegenover de belangen van het kind. Als de belangen van de donor niet zwaarwegend zijn, worden de gegevens alsnog aan

het kind verstrekt. Als de donor toestemt of geen zwaarwegende belangen heeft bij een weigering worden de persoons identificeerde gegevens aan het kind verstrekt en kan er een eventuele ontmoeting plaatsvinden. Deze ontmoeting wordt begeleid door het Fiom en vindt pas plaats nadat er besproken is hoe alles te werk gaat.

Er ontstaat door het doneren geen enkele juridische betrekking tussen de zaaddonor en het verwekte kind. Omdat er dus geen juridische banden zijn kan het kind ook geen aanspraak maken op de erfenis van de zaaddonor. Als het kind vanaf het zestiende levensjaar een band krijgt met de zaaddonor, kan de zaaddonor, als de rechter gegronde redenen ziet, zijn biologische kind te erkennen. Voor deze erkenning is alleen maar de toestemming van het kind nodig, mits hij/zij 16 jaar of ouder is. Er is geen toestemming van de moeder nodig.

Bekende zaaddonor

Een voordeel van een bekende zaaddonor is dat de eigenschappen van de donor bekend zijn en dat de donor soms een kleine of grote rol speelt in het leven van het kind. Sinds de herziening van het Nederlandse afstammingsrecht in 1998 wordt het recht op respect voor 'family life' beschermd, waaruit onder meer kan voortvloeien dat familierechtelijke betrekkingen moeten kunnen worden gevestigd, zo ook tussen het kind en de bekende zaaddonor. Het begrip 'family life' oftewel 'nauwe persoonlijke betrekking' heeft een belangrijke plaats gekregen in het personen- en familierecht. Relevante factoren om 'family life' vast te stellen zijn: de aard van de relatie tussen de natuurlijke ouders en de aangetoonde interesse in en betrokkenheid van de biologische vader bij het kind voor en na diens geboorte. Indien de biologische vader 'family life' met zijn kind heeft, heeft hij recht op bescherming die uit het artikel 'family life' voortvloeit. Dit geldt dus ook voor een zaaddonor, ongeacht de wijze waarop deze relatie tot stand is gekomen. Het is voor een zaaddonor niet voldoende om aan te tonen dat hij de biologische vader is, er moet ook een 'family life' blijken te zijn. De Hoge Raad heeft bepaald dat een zaaddonor als biologische vader gerechtigd kan zijn tot omgang met het kind. Hij moet hiervoor bijkomende omstandigheden aanvoeren, waaruit een familie- en gezinsleven blijkt.

Een bekende zaaddonor kan de wens hebben om een grotere rol in het leven van het kind te spelen en een familierechtelijke betrekking tussen hen tot stand willen brengen, bijvoorbeeld via erkenning. Dit hoeft geen probleem te zijn als de man aan de vereisten voldoet, het kind niet al twee ouders heeft en de moeder haar toestemming geeft. Als de moeder weigert toestemming te geven, heeft de rechter nog de mogelijkheid vervangende toestemming te geven als 'family life' kan worden aangetoond. Een donor heeft geen onderhoudsplicht jegens het kind, ook niet als dit een bekende donor is voor de vrouw. Hierbij is het verschil van verwekker en donor die we aan het begin van deze paragraaf hebben behandeld dus belangrijk.

De belangen van het kind

En wat zijn nu de belangen van het kind als het gaat om zaaddonorschap? Halverwege de jaren tachtig barste er een maatschappelijke discussie los over de eventuele rechten van het kind om zijn afstamming te kunnen traceren. Het belang van het kind woog zwaarder dan dat van de ouders en donor. Zweden was het eerste land in 1985 dat de registratie van donorgegevens wettelijk regelde. Uit veel literatuur en onderzoeken komt naar voren dat de kennis over de afstamming van groot belang is voor de identiteit en ontwikkeling van het kind. Het Internationaal Verdrag inzake de

Rechten van het Kind (IVRK) is een van de verdragen waarin het recht op kennis van afstamming wordt genoemd. Hierin staat: 'Het kind wordt onmiddellijk na de geboorte ingeschreven en heeft vanaf de geboorte het recht op een naam, het recht een nationaliteit te verwerven en, voor zover mogelijk, het recht zijn of haar ouders te kennen en door hen te worden verzorgd'. Hieruit blijkt dat een kind altijd moet en mag weten wie zijn ouders zijn en dat de staat hier mede verantwoordelijk voor is. Maar de staat is ook verantwoordelijk het privéleven van de onderdanen te beschermen. De rechter maakt hierbij een belangenafweging.

Verder kwam in juni 2017 in het nieuws dat er een maximum van 25 kinderen per zaaddonor geldt. Dit is al sinds 1992 zo afgesproken, maar vanaf dat moment kwam hierop strenger toezicht. Er is een nieuw landelijk systeem ontwikkeld zodat Stichting Donorgegevens Kunstmatige Bevruchting kan zien hoeveel kinderen een donor al verwekt heeft. Arts 3 uit het boek 'Uit onbekende bron' zegt: 'We gebruiken met opzet altijd dezelfde flauwe grap dat er dan op een dag 'een halve bus vol kinderen' bij ze op de stoep kan staan, want we vinden dat ze er goed over moeten nadenken, maar in de praktijk kiezen ze meestal toch voor het maximum. Laatst zei een man laconiek 'dat lijkt me gezellig met mijn verjaardag'. (Roegholt, 2004, p. 103).

Paragraaf 4. Zijn donorkinderen tevreden over de regeling van zaaddonorschap in Nederland?

'Het is een chaos, maar als die chaos er niet was, was ik er misschien wel niet geweest.'

Donorkind (anoniem)

Uit de enquête blijkt dat de meeste respondenten, namelijk 51 % niet tevreden zijn over hoe het in Nederland is geregeld. (Bijlage: Mijn eigen onderzoek onder 80 donorkinderen).

'Nu met de nieuwe wetgeving sinds 2004 denk ik dat het eindelijk goed geregeld is, op juridisch gebied. Het blijft echter een enorme last om ook de artsen te laten meewerken. Idealiter zou het op Europees niveau geregeld moeten worden, waarbij ook de DNA databanken speciaal voor donorkinderen op Europees gebied zouden zijn, in plaats van landelijk. Zeker omdat gebleken is dat verschillende Nederlandse artsen ook sperma naar het buitenland verkochten.' (Bijlage: Mijn eigen onderzoek onder 80 donorkinderen).

'Ik vind het jammer dat er geen gratis mogelijkheid is tot de DNA-testen, aangezien ik van mening ben dat elk kind moet weten waar die vandaan komt. Ik vind het ook goed dat er nu niet meer gekozen kan worden voor een anonieme donor, omdat het voor de meeste kinderen toch erg belastend is.' (Bijlage: Mijn eigen onderzoek onder 80 donorkinderen).

'Hoe vind ik dat het in Nederland geregeld is m.b.t donorschap? Ik vind dat er goede stappen worden gezet ten gunste van het donorkind. Jammer dat nieuwe ouders i.v.m. de wet die hun toekomstige kinderen juist beschermt, naar het buitenland gaan om onder de strenge regels uit te komen. Donorschap is goed geregeld, nu de moraal bij ouders nog...' (Bijlage: Mijn eigen onderzoek onder 80 donorkinderen).

'Ik vind het jammer dat donoren er niet meer voor kunnen kiezen volledig anoniem te zijn. Ik ben van mening dat mijn donorvader niks met mijn leven te maken heeft en dat andere donoren dus ook niet iets met de kinderen die ze verwekken te maken hoeven te hebben. Als de donoren zelf kinderen zouden willen dan krijgen ze die wel. Verder vind ik het goed geregeld en ben ik blij dat de

mogelijkheid er is voor de mensen die dat willen.’ (Bijlage: Mijn eigen onderzoek onder 80 donorkinderen).

‘Als donorkind krijg je een dichte deur in je gezicht, keer op keer. De rechten van donoren worden beschermd en dat vind ik schandalig. Wij hebben er niet voor gekozen, maar er wordt telkens gedaan alsof het onze schuld is dat wij de afstammingsvraag hebben. Informatie wordt gewoon geweigerd en je wordt behandeld als 'lastige klant'. Nazorg is er ook niet. Je moet het zelf maar uitzoeken. Hoe kun je kunstmatig insemineren zonder na te denken over de kinderen die daaruit komen? Dat is dus wél gebeurd. Ik voel me niet vertegenwoordigd en rechteloos om zo iets essentieels als dit. Ik heb het recht niet om mijn afstamming te weten en dat vind ik echt heel ernstig. Ik kan er simpelweg niet bij. Het voelt alsof men wil zeggen dat ik maar niet moet zeuren, maar ondertussen gaan hier mensen kapot aan. Dit taboe moet doorbroken worden, mensen!’

Volgens geïnterviewde donorkind (Bijlage interviews: bijlage 3) mogen we allang dankbaar zijn dat donoren dit doen voor mensen. Het is dubbel. Het is goed dat donoren nu bekend zijn, maar het blijft hun privéleven en als je nagaat dat ook het een en ander fout is gegaan in de klinieken, begrijpt ze hen ook goed. (persoonlijke communicatie, 16 mei 2018)

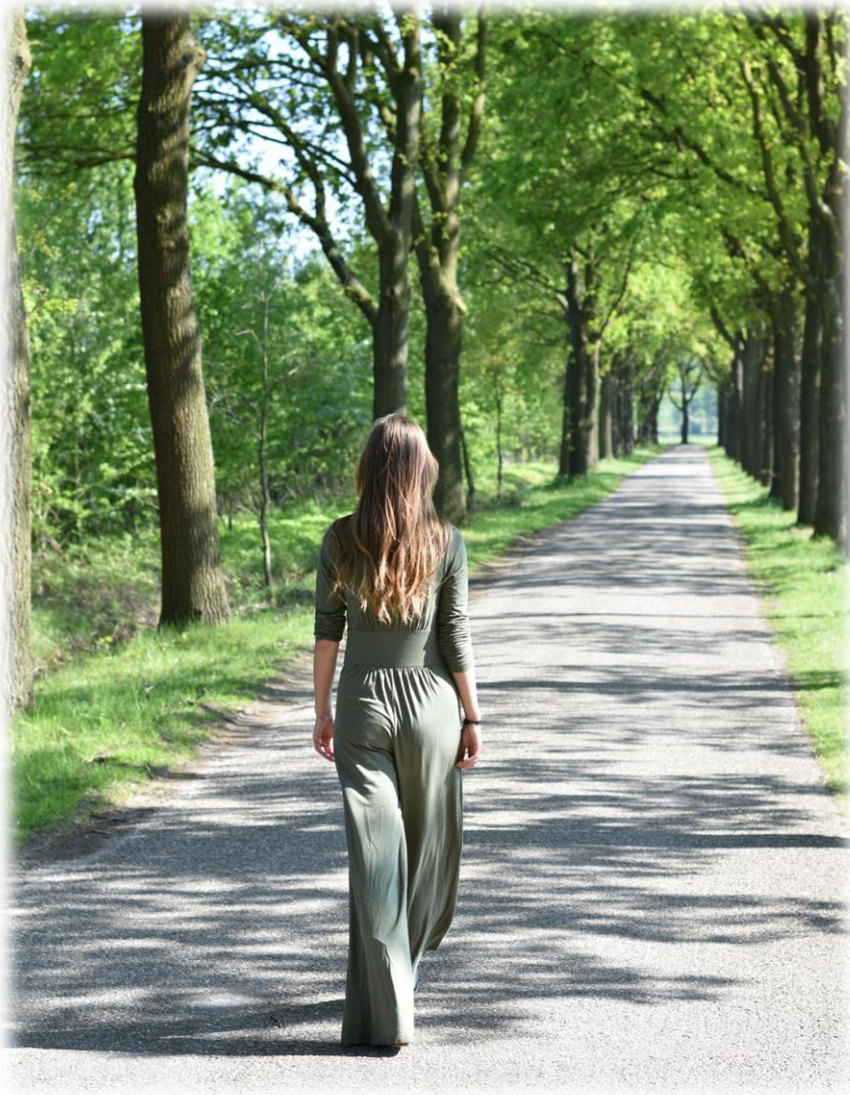
Geïnterviewde Jeen van Beek, senior hulpspecialist bij Fiom (Bijlage interviews: bijlage 2), zegt het volgende: ‘Waarmee ik blij ben is dat in 2004 er een wet is gekomen dat anoniem donorschap in Nederland niet meer mag. Wat ik daar minder goed aan vind, is dat mensen nu hun toevlucht gaan vinden in het buitenland om via anonieme donors aan zaad te komen. De mensen die nu hier toch nog gebruik van maken vind ik niet goed, ik vind dat je daarmee je kind iets ontzegt. En hoe het juridisch geregeld is in Nederland daar zitten wat mij betreft nog wat haken en ogen aan als het gaat om het recht op afstamming, klinieken kunnen nog allerlei dingen onder de tafel houden. Tot grote frustratie van donorkinderen en donoren die aankloppen bij de SDKB of de klinieken om meer te weten en die vaak voor een gesloten deur komen te staan.’ (persoonlijke communicatie, 1 mei 2018).

Hoofdstuk 4. Wat zijn de invloeden van de zoektocht naar de donorvader en het eventuele contact?

‘De zoektocht is voor mij goed en fout gelopen. Mijn donorvader wil geen contact en wil er ook niet over praten of dat we hem benaderen. Maar ik heb dankzij de DNA bank wel 22 halfbroertjes en zusjes ontmoet waar ik heel goed contact mee heb en heel blij mee ben.’

Donorkind (anoniem)

Als donorkinderen besluiten om hun donorvader te gaan zoeken, slaan ze een weg in, waaruit ze niet meer terug kunnen komen. De invloed die een zoektocht of het contact met de donor met zich meebrengt neemt niemand meer van je weg. Een gewaagde stap in je leven. Wat doet zo iets nu met je?

(Foto gemaakt door: Harm-Jan Lenderink)

Paragraaf 1. Hoeveel donorkinderen gaan op zoek en wat zijn hun redenen om hun donor te zoeken?

Uit onderzoek ("Duizend donoren en donorkinderen zoeken naar verwanten via Fiom KID-DNA Databank", 2016) blijkt dat steeds meer donorkinderen op zoek gaan naar hun donor of halfbroers en halfzussen. Met name in 2016 was er een explosieve stijging te zien, de cijfers van Fiom zijn de 1000 inschrijvingen overschreden. Dit komt mogelijk door de media aandacht dat zaaddonorschap in Nederland begint te krijgen. Hans van Hooff, senior beleidsmedewerker Fiom zegt hierop: 'Een groot deel van de donorkinderen geboren uit anoniem donorzaad, weet niet dat ze via een zaaddonor verwekt zijn. We zien dat de donorkinderen die wel van hun ontstaansgeschiedenis weten, steeds vaker in de publiciteit komen. Bijvoorbeeld in Spoorloos, maar ook in blogs en interviews rond het rapport van de Staatscommissie Herijking Ouderschap. Deze publiciteit draagt bij aan de bekendheid van de KID-DNA Databank.' "Donorkind vaker op zoek naar vader" (2016) concluderen ook dat donorkinderen steeds vaker op zoektocht gaan naar hun biologische vader. Jaarlijks zouden 90 donorkinderen op zoek gaan naar hun donor. In 2016 was dit aantal verdubbeld naar 214 donorkinderen. Ook uit de enquête blijkt dat de meeste respondenten, namelijk 80%, op zoek gaan naar hun donorgader. 37 mensen geven aan een sterke behoefte te hebben gevoeld om hun donorgader te ontmoeten en maar 10 mensen geven aan die behoefte nooit gevoeld te hebben. (Bijlage: Mijn eigen onderzoek onder 80 donorkinderen).

Steeds meer donoren werken mee aan een ontmoeting, waardoor het ook steeds vaker lukt voor donorkinderen om hun donor te vinden. Van Hooff: 'Dit komt mede door een oproep die we in 2016 hebben gedaan aan donoren op leeftijd om zich in te schrijven. We merken dat donoren die vroeger kinderloze stellen geholpen hebben met het realiseren van hun kinderwens, nu ook open staan om donorkinderen te helpen bij het vinden van informatie over hun afkomst. Vaak zijn ze ook wel nieuwsgierig naar de kinderen die met hun zaad zijn verwekt.'

Donorkinderen gaan op zoek naar hun donor om vaak antwoord te krijgen op de identiteitsvragen waar ze mee worstelen. 'Op wie lijk ik?' en 'Waar komen mijn karaktereigenschappen vandaan?' Maar ook vragen veel donorkinderen zich af of er meer kinderen van dezelfde donor zijn en wat het motief was van deze man om zijn sperma af te staan. Geïnterviewde donorkind (Bijlage interviews: bijlage 3), geeft aan dat ze voor dat ze haar halfjes ontmoette een sterke behoefte had om haar vader te zoeken. Ze wilde weten waar hij vandaan kwam, hoe hij eruit ziet, of ze wel of niet op hem lijkt en wat hij in zijn leven doet. Dat waren vragen die toen erg speelden, maar nu is dat minder. (persoonlijke communicatie, 16 mei 2018).

'Ik ben er op een bepaalde manier ook wel een beetje bang voor mijn vader te ontmoeten, bang dat het tegenvalt misschien, of dat hij tegenvalt. Toch weet ik inmiddels zeker dat ik graag zou willen weten uit welke persoon ik voor de helft ben ontstaan, hoe hij eruit ziet, wat zijn interesses en talenten zijn. Op de een of andere manier kan ik me niet voorstellen dat ik mijn donorgader helemaal niet mag. Ik verbeeld me zelfs wel eens dat ik een band met hem heb, ook al heb ik hem nooit gezien en weten we niets van elkaar.' Zegt donorkind 3 uit het boek 'Uit onbekende bron' (Roegholt, 2004, p. 46).

Donor 2 uit het boek 'Uit onbekende bron' zegt het volgende: 'Het klinkt misschien onlogisch, maar ik kan me voorstellen dat het voor een kind belangrijker is om te weten wie zijn vader is dan voor een vader te weten wie zijn kind is.' (Roegholt, 2004, p. 67).

Paragraaf 2. De zoektocht naar de donor:

(Foto gemaakt door: Harm-Jan Lenderink)

Aangeven dat je je donorgeschiedenis zoekt

Als een donorkind weet dat het een onbekende donorgeschiedenis heeft en de leeftijd van zestien jaar heeft bereikt kan het donorkind natuurlijk gaan zoeken naar zijn donorgeschiedenis. Als het donorkind een DigiD heeft aangevraagd kan het op www.stichtingdonorgegevens.nl de donorgegevens aanvragen. Bij deze aanvraag kan een donorkind aangegeven of het wel of niet de fysieke en sociale donorgegevens wil ontvangen (als deze nog niet eerder zijn aangevraagd), de identificerende gegevens wil, eventuele informatie over andere donorkinderen van de donorgeschiedenis wil en/of eventueel contact wil met andere kinderen van de donorgeschiedenis. Om te bewijzen dat het echt om het desbetreffende donorkind gaat moet het de eigen geboorteakte opsturen naar Stichting Donorgegevens in Den Haag. Het kan zo zijn dat de biologische moeder haar medisch dossier moet opvragen en opsturen, zodat de stichting de donorgeschiedenis heeft. Zo'n medisch dossier moet schriftelijk worden aangevraagd. Daarna wordt er een brief gestuurd door het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport met een uitleg over dat eerst de toestemming van de donorgeschiedenis nog moet worden geregeld voordat de persoons geïdentificeerde gegevens kunnen worden vrijgegeven. Als de donorgeschiedenis schriftelijk heeft ingestemd krijgt het donorkind wederom een brief van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport die aangeeft dat de begeleiding en gesprekken vanaf nu worden verzorgd door de Stichting Ambulante Fiom. Er wordt dan binnen vier weken contact met het donorkind opgenomen. Daarna krijgt diegene een brief van Fiom, specialist bij ongewenste zwangerschap en afstammingsvragen, waarbij een Senior Specialist Hulpverlening contact met het donorkind opneemt om een kennismakingsgesprek te plannen om in dat gesprek wensen en verwachtingen helder te krijgen om, als dit wenselijk is, een ontmoeting met de donorgeschiedenis voor te bereiden.

De gesprekken vinden plaats in Den Bosch. Hierna kan dan een eventuele afspraak met de donor worden gemaakt. Als het donorkind heeft aangegeven open te staan voor eventuele halfbroers en halfzussen zou het deze ook kunnen gaan ontmoeten, het gesprek hierbij wordt ook begeleid door Fiom. (Bijlage: Mijn eigen verhaal).

DNA-Databanken

Tot 2004 doneerden mannen vaak anoniem bij spermabanken, zo'n 40.000 kinderen weten hierdoor niet wie hun donor is. Bij deze donorkinderen gaat de zoektocht natuurlijk wat anders. De Fiom KID-DNA Databank die is opgericht in 2010 maakt het mogelijk om door middel van DNA-matching hun donor te vinden. Hierbij kan ook de verwantschap tussen donorkinderen onderling naar voren komen, maar om dit definitief te kunnen aantonen is altijd DNA van de moeder nodig (dit kost 150 euro). De Databank is de afgelopen jaren sterk gegroeid volgens "KID-DNA" (z.d.) staan er al 1500 mensen ingeschreven. Niet alleen donorkinderen, maar ook donoren schrijven zich in. De kans om gematcht te worden neemt hierdoor toe. Een voorwaarde voor een match is natuurlijk dat beide partijen, zowel het donorkind als de donor, hun DNA-profiel in de Databank plaatsen.

De Fiom KID-DNA Databank bestaat uit een administratief deel met persoonlijke gegevens die beheerd wordt door Fiom en een klinisch deel dat beheerd wordt door het Canisius Wilhelmina Ziekenhuis (CWZ). Een donorkind of donor kan zich inschrijven in de databank door op de website van Fiom het online inschrijfformulier voor donorkinderen of donoren in te vullen. Na de inschrijving krijgt diegene een bevestiging. Voor donorkinderen die verwekt zijn vóór 1 juni 2004 is er sinds 4 december 2018 een nieuwe wetgeving en zijn de inschrijvingen gratis (Donorkinderen die hiervoor in het verleden wel het inschrijfgeld hebben betaald kunnen dat nu via de website van Fiom weer terug vragen). Voor donoren van vóór 1 juni 2004 is het inschrijven ook gratis. Voor donoren van ná 1 juni 2004 zijn de kosten 150 euro. Voor donorkinderen van ná 1 juni 2004 zijn de kosten 250 euro, tenzij het donorkind met behulp van Medisch Centrum Blijdorp is verwekt. Dan komt de ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport diegene tegenmoet met 50 euro. Dit komt omdat dit centrum veel gegevens niet heeft opgeslagen of onjuist is (het centrum moest hierom dan ook in 2009 haar deuren sluiten) . Na deze aanmelding worden de persoons- en aanvullende gegevens van de donor of het donorkind bij Fiom opgeslagen. Voor de donoren wordt genoteerd in welke kliniek en in welke periode er is gedoneerd. Voor de donorkinderen wordt vastgelegd welke informatie zij al eventueel over hun donor hebben, zoals een donorpaspoort. Nadat de factuur betaald is, wordt er een wangslimpakket opgestuurd. Dit bevat de benodigdheden om het wangslim af te nemen, hierbij ontvangt diegene een instructiebrief. Ook krijgt diegene een adressticker en envelop om alles op te sturen naar het CWZ in Nijmegen. De bijbehorende envelop moet diegene terugsturen naar Fiom. Als het DNA- profiel is gemaakt, wordt het wangslimmonster vernietigd. Als er niet genoeg DNA verkregen kan worden, neemt CWZ eenmalig de herstelkosten voor zijn rekening. Als er een afwijking in de chromosomen wordt ontdekt, heeft het CWZ de verplichting dat te melden aan de desbetreffende persoon. Nadat de donor of het donorkind het wangslimmonster heeft opgestuurd, ontvangt diegene een bevestiging van de opname van het DNA-profiel in de Fiom KID-DNA Databank. Nu kan de desbetreffende persoon gematcht worden. Het laboratorium van het CWZ matcht personen aan de hand van Short Tandem Repeat (STR) technieken. Er wordt periodiek gebruik gemaakt van een programma waarmee matches van de profielen worden bepaald. Het kan even

duren voordat een profiel de eerste matchingsronde ingaat. Als een donor of een donorkind gematcht is, ontvangt diegene een bericht.

Er zijn voorwaarden aan een inschrijving verbonden. Cliënten moeten minstens 12 jaar oud zijn om deel te nemen. Als een donorkind gematcht wordt, maar nog geen 16 jaar is, kunnen alleen de fysieke, sociale en niet-identificerende van de donor worden vrijgegeven. Fiom zal nooit identificerende gegevens verstrekken zonder toestemming van beide partijen. Als beide partijen 16 jaar of ouder zijn en er een gesprek wordt gewenst, wordt dit gesprek begeleid door Fiom. Een persoon kan zich op ieder moment laten anonimiseren. Hierbij worden de identificeerde gegevens van diegene verwijderd. Het DNA-profiel en de andere niet-identificerende gegevens blijven dan echter wel bewaard. Een persoon kan zich dus wel terugtrekken uit de Databank, maar de donor of halfbroers/zussen die zich hierna aanmelden kunnen dan nog een anoniem beeld van diegene vormen. Als diegene toch alles verwijderd wil hebben, moet diegene dit schriftelijk aan Fiom kenbaar maken, waarna binnen drie maanden alles door Fiom en het CWZ wordt gewist. Bij de aanmelding kiest een persoon zelf wat er met zijn gegevens moet gebeuren als diegene overlijdt. Diegene kan er voor kiezen om alles te laten bewaren en een contactpersoon te benoemen die bij volgende matches door Fiom wordt gecontacteerd. Of diegene kan zijn identificerende gegevens laten vernietigen, familie en nabestaanden worden dan niet benaderd.

De matches

Als iemand duidelijkheid wil over het feit of diegene met iemand verwant is, kan diegene altijd nog een onafhankelijk verwantschapsonderzoek doen. Het is namelijk mogelijk dat een match uit de Databank niet 100% zeker is. Er wordt dan aanvullend onderzoek gedaan. Dit is vaak kosteloos als diegene dit via de Databank regelt. Het CWZ stelt echter wel zeer hoge eisen aan de zekerheid van een match. Pas bij een matchingspercentage van 99,99% wordt er gesproken van een definitieve match. De matches moeten zowel op het autosomale profiel (de 22 chromosomenparen die erfelijke informatie bevatten) als het geslachtschromosoom (X of Y) gemaakt zijn. Als het percentage de waarde niet haalt, maar er wel dichtbij komt, is er een mogelijke match. Hiervoor is dus extra onderzoek nodig.

De Fiom KID-DNA Databank is er primair op gericht om matches te vinden tussen de donor en de donorkinderen. Als iemand zich inschrijft bij een internationale DNA-Databanken is de kans groter dat diegene halfbroers/zussen vindt, want daar staan wel tienduizenden mensen ingeschreven. De internationale DNA-Databanken werken op basis van single nucleotide polymorfisme (SNP) methoden. Dit is een andere manier van testen dan het CWZ doet met STR. Bij de SNP-methode wordt er getest op een paar duizend tot miljoen markers. Deze SNP-markers zijn losse basenparen (A,T, C en G) die verspreid over de chromosomen liggen. Voor een betrouwbare inschatting van tweedegraads verwanten heb je minimaal 50 tot 100000 van deze markers nodig.

[Paragraaf 3. Stichtingen en organisaties die zich bezig houden met zaaddonorschap:](#)

Stichting Fiom is een kennis- en dienstverleningscentrum op het gebied van ongewenste zwangerschap en afstammingsvragen. Naast Stichting Fiom houdt het Canisius-Wilhelmina Ziekenhuis zich dus met de DNA-profielen bezig.

In 2006 is Stichting Donorkind ontstaan uit een particulier initiatief. Het doel is van deze stichting is om de belangen van donoren en donorkinderen te behartigen door bijvoorbeeld activiteiten te regelen, waarbij iedereen elkaar kan ontmoeten. Bij de oprichting van de stichting konden de donoren en donorkinderen zich inschrijven in een register, die in 2010 door Fiom is overgenomen en inmiddels niet meer bestaat.

De Stichting Donorgegevens Kunstmatige Bevruchting (SDKB) zorgt voor de uitvoering van de wet, zoals we hoofdstuk 3 al zagen. SDKB bekeert alle gegevens die sinds 2004 landelijk zijn geregistreerd. De database van deze stichting wordt ten minste tachtig jaar bewaard.

Defence for Children is een internationale organisatie die opkomt voor de rechten van kinderen, waaronder donorkinderen. De organisatie is vaak betrokken bij rechtszaken met donorkinderen.

De stichting Donor Detectives ondersteunt mensen die geboren zijn met donorzaad. Ze bieden een overzicht met stappen die je als donorkind kunt zetten om je biologische vader te gaan zoeken.

Paragraaf 4. Hoe wordt de ontmoeting door Fiom geleid?

Voor veel donorkinderen is het belangrijk om hun donor een keer gesproken of gezien te hebben. Ze zoeken meestal geen vaderfiguur, maar zijn vooral geïnteresseerd in hun genetische afkomst. Wanneer er een match is, neemt een hulpverlener contact op met de beide partijen en bespreekt hij de verwachtingen met het donorkind en de donor. Als beide partijen openstaan voor een ontmoeting is het mogelijk dat een hulpverlener bij deze ontmoeting aanwezig is. Een ontmoeting mag echter pas plaatsvinden als het donorkind 16 jaar of ouder is. Als de wensen en verwachtingen van de partijen verschillen, heeft de hulpverlener hier een bemiddelende rol in.

De hulpverlener neemt meestal telefonisch met beide partijen contact op. Hierin bespreekt de hulpverlener de situatie en de wensen en verwachtingen ten aanzien van het uitwisselen van gegevens, een eventuele ontmoeting en contact. Ook worden vragen beantwoord en het verloop van een eventuele ontmoeting wordt besproken. Als beide partijen een ontmoeting wensen, wordt deze ingepland. Omdat deze ontmoetingen vaak als heel spannend worden ervaren, zal de hulpverlener bij (een deel van) het gesprek aanwezig zijn om ervoor te zorgen dat alles goed verloopt. Daarna kunnen het donorkind en de donor zelf aangegeven hoe ze willen dat het gesprek verder verloopt. Volgens "KID-DNA" (z.d.) wordt een hulpverlener erg als steun ervaren. Het is echter ook mogelijk om het gewenste contact zelf vorm te geven buiten de Stichting Fiom om.

Volgens Stichting Fiom maakt een ontmoeting veel los. Het kan een positieve ervaring zijn als er meteen een klik is tussen beide partijen. Maar de ontmoeting kan ook een teleurstelling zijn als de verwachtingen niet bewaarheid worden. Ook kan het zijn, dat beiden verschillende ideeën hebben over het vervolg van het contact. De hulpverlener neemt hierom na de ontmoeting altijd nog contact op met beide partijen om alles na te praten en de zaken op een rijtje te zetten.

Het kan natuurlijk ook zo zijn dat één van de gematchte personen geen ontmoeting wenst. Dan kan de informatie worden overgedragen in de vorm van een brief, foto's of video-opname die op een beveiligde plaats in Fiom liggen opgeslagen. Sommige donoren zijn namelijk al op leeftijd of verkeren in een slechte gezondheid. Hierdoor kan een ontmoeting niet meer tot de mogelijkheden behoren. Daarom is Stichting Fiom gestart met het maken van videoportretten. Dit kan de donor aangegeven

middels een toestemmingsformulier. Op deze video-opname vertelt de donor wat over zichzelf en beantwoordt hij een aantal vragen. Deze opname wordt door een donorkind op het Fiom bekeken en mag alleen met toestemming van de donor worden meegenomen.

Paragraaf 5. Wat is nu de invloed van deze procedures op het kind?

Hulpverlener bij Fiom, Jeen van Beek (Bijlage interviews: bijlage2), ziet bij donorkinderen vooral de emoties blijheid en hoop, omdat er een match is en ze dat niet verwacht hadden. Dit kan zijn omdat de donor onvindbaar is, of de donor is anoniem of de administratie niet goed is bijgehouden. En dan komt er bijvoorbeeld een match via de DNA-Databank of via de SDKB en dan zijn ze gewoon heel blij dat er voor hen toch een match is. Verder is het natuurlijk erg spannend. Donorkinderen vragen zich vooral af wat voor man de donor zal zijn. En of er wel een klik is? Het wordt als een onzekere periode ervaren. Toch is het volgens Jeen van Beek belangrijk dat een donorkind het proces aangaat, het helpt immers je identiteit vorm te geven en het helpt om het een plek te geven hoe jij op een bijzondere manier ter wereld bent gezet: 'Je bent namelijk altijd met een onzekere factor opgegroeid en dat zal altijd invloed op je leven hebben gehad. En daarmee zeg ik niet dat dat negatief moet zijn, helemaal niet, maar het heeft altijd invloed. Ik denk dat het goed is om te kijken wat die invloed op je leven geweest is en hoe je je eigen identiteit hebt gevormd. Dus daarin is mijn visie dat zoeken en ontmoeten, met name het proces belangrijk is. Nog niet eens wat daar uit gaat komen, dat kan leuk zijn als er een leuk contact uitkomt, maar het gaat om het hele zoekproces.' Jeen van Beek zit er bij de ontmoetingen in het begin bij en hij ziet dus heel goed wat er tussen een donorkind en een donor gebeurt: 'het ontmoeten vind ik één van de mooiste dingen in mijn werk, omdat het zo bijzonder is om te zien wat het met mensen doet. Ik zie altijd het eerste moment dat er een hele fixatie is met name op de ogen. Dat is heel opvallend, mensen maken zo'n oogcontact alsof ze bij de ander naar binnen willen kijken of ze iets van zichzelf terugzien en wie diegene eigenlijk is. Dat is een heel mooi en intens moment. Ik hoor ook vaak terug dat de donorkinderen het meest belangrijke vinden om diegene in de ogen te kunnen kijken om te zien wie die man is. En bij ontmoetingen zie ik dit het meest gebeuren en dat is heel waardevol.' Ná de ontmoeting begint volgens meneer J.B pas het moeilijke proces. Je bent als donorkind verbonden met je donorvader, want je hebt er een bloedband mee, maar nog geen band, je hebt immers geen geschiedenis. Dat is soms lastig, beide partijen moeten een contact gaan vormen en kijken of er überhaupt een klik is. Hierin is geen blauwdruk, elke situatie is hierin uniek. Het is altijd een zoektocht, ook ná de eerste ontmoeting en dat is ingewikkeld. Als het puur gaat om de ontmoeting, krijgt Jeen van Beek bijna altijd wel positieve reacties. Alleen daarna als het ingewikkelde proces begint, haken mensen wel eens af. Op de vraag of die ene ontmoeting tussen donor en kind een grote invloed op het leven van beide partijen heeft, zegt Jeen van Beek het volgende: 'Ja. Ik denk een grote invloed vanwege twee dingen. Dat wanneer je de ander ziet je dan antwoord krijgt op je vragen. En dat geeft gemoedsrust, je weet wat voor man het is. En het tweede ding hangt heel erg af van wat voor een relatie je met diegene kan opbouwen. Het hangt van dit contact af, wat voor invloed dat op je leven zal hebben. Je kunt een prettig contact hebben, dan heeft dat een positieve invloed op je leven. En over het algemeen kan ik zeggen, dat we dat ook het meeste zien uiteindelijk.' (persoonlijke communicatie, 1 mei 2018).

'Op het moment dat ik hoorde van een donor te zijn heb ik me ingeschreven bij FIOM. Dat was zo'n 7 jaar geleden. Vorig jaar kwam ik door de Facebook groep in aanraking met FTDNA. In de zomer van 2017 had ik ineens een match met een achternicht. Zij wilde me heel graag helpen. Ik was al een heel eind met de stamboom, toen ik in november 2017 totaal onverwacht een telefoontje kreeg van

FIOM: je hebt een match met je donor! Alsof de wereld even stil stond. In januari van dit jaar was de eerste ontmoeting. Zo bijzonder om te zien dat ik zoveel uiterlijke kenmerken van hem heb. Geen wonder dus dat ik mezelf nooit herkend heb! Een feest van herkenning!' (Bijlage: Mijn eigen onderzoek onder 80 donorkinderen).

'Ik heb sinds 5 maanden een halfzus erbij. Ik had onmiddellijk met haar een super klik. Het was een desillusie dat we qua uiterlijk totaal niet op elkaar lijken, maar innerlijk des te meer. We hebben zo ontzettend veel overeenkomsten! Mijn broer en haar broer zijn beide ook van dezelfde donor, maar onze broers hebben minder behoefte om de donor of andere broers en zussen te vinden. Mijn halfzus en ik staan er hetzelfde in. Nu we elkaar hebben gevonden is de behoefte om de donor te vinden iets minder groot. We vinden gelukkig rust bij elkaar.' (Bijlage: Mijn eigen onderzoek onder 80 donorkinderen).

'In april 2017 was er een uitzending van RTL Late Night over een donor (dhr Karbaat specifiek) en de mogelijkheid om je in te schrijven voor een DNA databank. Dit wist ik niet eerder, en na een aantal maanden overwegen, heb ik me ingeschreven bij het FIOM. Ik heb daarmee helaas mijn biologische vader (nog) niet gevonden, maar wel een heleboel broers en zussen (dat is dan wel weer leuk!). Ik heb de zoektocht nooit als negatief ervaren, altijd positief. En gezien de leeftijden van de groep, bestaat er een kans dat de donor oud is en ondertussen overleden. Ik vind het echt tof dat ik dus wel zoveel broers en zussen heb gevonden, dat is al een hele winst op zich.' (Bijlage: Mijn eigen onderzoek onder 80 donorkinderen).

'Ik was 11 toen mijn moeder mij inschreef bij het Fiom. Op mijn 15e had ik een match en ontmoette ik mijn donovader. Achteraf gezien vind ik dit veel te vroeg en had ik liever wat langer gewacht (tot ik er zelf klaar voor was). Ik denk dat dit achteraf de band met mijn donovader anders en beter was geweest.' (Bijlage: Mijn eigen onderzoek onder 80 donorkinderen).

'Op mijn 22e aangemeld bij 't FIOM. 3,5 maand later gebeld met mededeling dat er een match is met donovader en halfjes. Een maand daarna voor het eerst mijn donovader ontmoet op het kantoor van 't FIOM. Ik was toen 23 en zag voor het eerst de man dankzij wie ik op deze aardbol loop. Zo fijn om te weten dat het een hele normale, aardige man is (want rare verhalen over mannen die zich superieur voelen en zich zo veel mogelijk willen voortplanten gingen rond op internet). En om te zien of we op elkaar lijken. Ik heb hem in de afgelopen 4 jaar nog 1 keer gezien en over een maand ga ik samen met 4 halfjes voor 't eerst naar zijn verjaardag. Mijn ouders en zus (die van dezelfde donor is) staan er helaas nog steeds niet voor open, wat maakt dat ik toch ook wat terughoudend ben. Ik zie het verder als een verrijking van m'n leven. Ben heel erg blij dat ik deze stap gezet heb.' ' (Bijlage: Mijn eigen onderzoek onder 80 donorkinderen).

Conclusie

Uit de enquête blijkt dat precies evenveel mensen hun donor wel of niet hebben gevonden. Uit de enquête blijkt verder dat de meeste respondenten die hun donor gevonden hebben, blij zijn hun donovader te hebben ontmoet. Maar drie mensen geven aan niet blij te zijn geweest met de ontmoeting. (Bijlage: Mijn eigen onderzoek onder 80 donorkinderen).

Hoofdstuk 5. Hoe functioneren donorkinderen in onze maatschappij?

‘Ik heb het gevoel alsof ik een puzzelstukje mis. Niet helemaal compleet.’

Donorkind (anoniem)

Zoals we al in hoofdstuk 2 zagen kunnen we vraagtekens plaatsen omtrent de ontwikkeling van een donorkind zonder zijn of haar biologische vader. We zagen al dat als we aannemen dat een biologische vader onmisbaar is, donorkinderen zonder vaderfiguur vaker in problemen zullen komen en minder goed zullen ontwikkelen. Dat zou voor de maatschappij veel kunnen betekenen. Is het inderdaad zo dat donorkinderen slechter in onze maatschappij functioneren? Een andere zienswijze is de volgende. Als het zoeken of het contact met een donorvader een negatieve invloed achterlaat of de twijfels omtrent persoonlijkheidsvragen onopgehelderd blijven, zouden we kunnen denken dat donorkinderen vaker in depressies of burn-out geraken. Roegholt (2004) concludeert in haar boek ‘Uit onbekende bron’ dat in de maatschappelijke discussie de vraag of kinderen psychische schade ondervinden, een prominente rol gespeeld heeft. Een belangrijke vraag is dus hoe KID-kinderen zich ontwikkelen én of ze stabiel opgroeien.

(Foto gemaakt door: Harm-Jan Lenderink)

Paragraaf 1. Confrontatie met de waarheid:

Dubbele waarheid

Uit onderzoek blijkt dat kinderen van een alleenstaande moeder die met kunstmatige bevruchting zijn verwekt, doorgaans al vanaf hun derde leeftijd vragen naar hun vader. Ondanks de

nieuwsgierigheid heeft het weinig effect op de ontwikkeling van kinderen, komt naar voren uit een onderzoek van de Cambridge University onder meer dan honderd moeders en kinderen. “Uit de antwoorden van de moeders bleek dat de meeste kinderen wél vragen naar de afwezigheid van hun vader”, vertelt hoofdonderzoekster Sophie Zadeh. “Maar psychisch gezien doen deze kinderen het over het algemeen heel erg goed. De meeste moeders hadden het liefst het traditionele plaatje gevolgd en het is niet verwonderlijk dat er ook kinderen zijn die negatieve of gemengde gevoelens hebben over het ontbreken van een vader. Kinderen groeien op in een wereld waar het de norm is dat er een moeder én een vader is.” Norman Wells, directeur van de liefdadigheidsinstelling Family Education Trust die zich inzet voor onderzoeken naar gezinssituaties, is tóch bezorgd over de gevolgen voor donorkinderen. “Deze studie bevestigt dat veel kinderen die worden geboren in een situatie waarin er geen relatie is tussen de biologische ouders, worden geconfronteerd met grote psychologische uitdagingen.” De bevindingen van deze onderzoeken werden gepresenteerd op de European Society of Human Reproduction and Embryology (ESHRE).

Wel of niet vertellen?

Wetenschappelijk onderzoek heeft uitgewezen dat meer dan de helft van de ouders met donorkinderen niet geneigd zijn hun kind de waarheid te vertellen over zijn afkomst. Omdat er vroeger een enorme taboe rond onvruchtbaarheid hing, werd door klinieken zelf aan ouders geadviseerd om het niet te vertellen. Met alle gevolgen van dien. De gevolgen voor het kind zijn helaas nog rampzaliger als die er op latere leeftijd achter komen. Los van de onvermijdelijke identiteitscrisis, het onrecht van de fundamenteel onbeantwoorde vragen over zichzelf, zal het kind ook nog eens een vertrouwensbreuk met diens ouders ervaren. Het is beter om als ouder vanaf het begin de waarheid te vertellen. Veel ouders denken echter dat ze hun kind gaan vertellen dat het via KID is verwekt als het oud genoeg is om het hele verhaal te begrijpen. Dit is een logische aanname. Echter kan dit uitstellen later tot moeilijkheden leiden. De verstoorde verhouding door de leugens kunnen erger zijn dan de wetenschap over het gebruik van donorsperma. Donorkinderen vertellen over hun achtergrond als ze nog jong zijn, is waarschijnlijk het beste voor de donorkinderen. Het ideale is wanneer een donorkind nooit anders geweten heeft dan dat het verwekt is met donorzaad. Wanneer dat precies moet gebeuren, varieert naargelang de situatie van de individuele gezinnen, maar het beste moment om ermee te beginnen ligt volgens de meeste experts vóórdát de leeftijd van vijf jaar is bereikt. Dit wordt bevestigd door een recente Zweedse studie gepubliceerd in december 2015 in het vakblad Human Reproduction. Wanneer het pas wordt verteld op een leeftijd die tegen de zeven jaar aan hangt, is de kans groot dat het kind geschokt zal zijn over het nieuws. De tienertijd is ook geen goede periode, omdat jonge mensen druk bezig zijn met uit te vinden wie ze zijn door hun eigen en hun ouders grenzen te verkennen. Nieuwe informatie die twijfel brengt in de vertrouwensrelatie, helpt hierbij niet. Onderzoek heeft aangetoond dat vertellen over de situatie in de puberteit of op volwassen leeftijd schade toe kan brengen aan huidige en toekomstige relaties. Het is moeilijk om weer vertrouwen te krijgen in mensen als blijkt dat men zo lang is voorgelogen.

Hoe moet je de waarheid vertellen?

Het proces van vertellen zal geen eenmalige mededeling zijn, het zal meegroeien met het kind. Bij het vertellen moeten de vragen van het kind worden beantwoord en er moet gebruik worden gemaakt van eenvoudige, voor kinderen begrijpelijke woorden. De details waar donorkinderen toch nog geen boodschap aan hebben, kunnen achterwege worden gelaten. Het is belangrijk dat de

ouders steeds de positieve effecten van de verwekking benadrukken. Donorkinderen geven vaak aan dat ze blij zijn dat ze bestaan en beseffen dat ze er niet geweest zouden zijn zonder hun donor.

‘Als je iets weet, moet je het ook vertellen. Belangrijke kennis aan je kind onthouden is voorliegen. Wij vonden juist dat het kind zijn of haar identiteit op zand zou bouwen, als het essentiële informatie miste.’ Zegt vader van een donorkind uit het boek ‘Uit onbekende bron’ (Roegholt, 2004, p. 29).

Arts 3 uit het boek ‘Uit onbekende bron’ zegt het volgende: ‘Volgens mij ontstaat het grootste probleem als kinderen in de puberteit ontdekken dat ze een KID-kind zijn. Laten ouder het alsjeblieft zo jong mogelijk aan hun kinderen vertellen, zodat ze aan het idee kunnen wennen dat er nog een derde persoon op de achtergrond staat. Als dat goed gebeurt, heb ik er als behandelaar alle vertrouwen in.’ (Roegholt, 2004, p. 104).

Uit de enquête reageerde donorkinderen op de vraag wanneer ze erachter kwamen en hoe ze dat ervoeren, als volgt:

‘16, was erg heftig maar heb het snel een plaatsje kunnen geven. De liefde voor mijn vader is onvoorwaardelijk.’ (Bijlage: Mijn eigen onderzoek onder 80 donorkinderen).

‘Ik was 23. Toen mijn moeder aangaf dat ze zwanger is geworden van een donor en dat mijn vader niet mijn biologische vader was. Was mijn enige reactie eigenlijk: “nou en?! ik ben er toch?” Mijn ouders hebben 12,5 jaar geprobeerd een kind te krijgen. Ikzelf begreep hun keuze direct. Nu weet ik wel dat dit niet voor alle donorkinderen geldt.’ (Bijlage: Mijn eigen onderzoek onder 80 donorkinderen).

‘Ik was 25 toen ik het hoorde. Het verklaarde heel veel, omdat ik me altijd anders heb gevoeld. Aan de ene kant bevestigde het mijn gevoel dus. Aan de andere kant sloeg het een gat, omdat ik mezelf nu helemaal niet meer herkende.’ (Bijlage: Mijn eigen onderzoek onder 80 donorkinderen).

‘Ongeveer 14. Ik vond het verschrikkelijk om te horen dat ik zo was verwekt en dat ik al die tijd ervoor was voorgelogen. Ik was boos om het onrecht en verdrietig dat ik nooit mijn vader zou kennen. Het hele beeld ervan maakte dat ik me schaamde, het gevoel dat het een vies geheim was droeg daaraan bij. Het verklaarde ook dat mijn moeders ex-man niet meer naar me omkeek, maar ik nam het hem evengoed kwalijk dat ik door hem geen vader had. Een emotionele achtbaan was het, en het begin van een spannend, pijnlijk en bijzonder avontuur.’ (Bijlage: Mijn eigen onderzoek onder 80 donorkinderen).

‘Toen ik een jaar of 4 of 5 was, gaf mijn moeder mij seksuele voorlichting waarbij ze vertelde dat er 3 manieren waren om kinderen te krijgen: op de "natuurlijke" manier, via adoptie, of via KID, en dat ik via KID verwekt was en dus wel een vader had die ik op m'n 16de zou kunnen leren kennen. Mijn reactie, verbaasd: "dus ik heb wél een vader?!" Ik was dus blij verrast.’ (Bijlage: Mijn eigen onderzoek onder 80 donorkinderen).

‘32. Het was voor mij een shock dat mijn vader niet mijn vader bleek te zijn. Ik vind de term donrvader overigens verschrikkelijk. De donor is in geen enkel opzicht mijn vader.’ (Bijlage: Mijn eigen onderzoek onder 80 donorkinderen).

‘Toen ik 23 jaar was kreeg ik het nieuws. De grond viel onder mijn voeten weg. Wat ik altijd als waarheid had aanschouwd bleek een leugen! Ik heb de rest van de dag doodstil voor me uit zitten staren, ik had geen woorden voor wat me zojuist overkomen was. Ineens was ik niet meer wie ik altijd dacht dat ik was. Ik denk dat dat wel voor een identiteitscrisis heeft gezorgd.’ (Bijlage: Mijn eigen onderzoek onder 80 donorkinderen).

‘Ik weet het al zo lang ik me kan herinneren. Geen bewust moment waarin dit verteld werd, het is altijd zo geweest en voor mij daarom de normaalste zaak van de wereld.’ (Bijlage: Mijn eigen onderzoek onder 80 donorkinderen).

Paragraaf 2. Donorkinderen negatief in onze maatschappij:

In deze paragraaf gaan we in op de risico's die ouderschap via de methode van kunstmatige bevruchting kan opleveren. De verwachtingen van de ouders zouden ten eerste al te hoog gespannen kunnen zijn, wat leidt tot risico's als over protectief gedrag of tot teleurstelling over het ouderschap. (Van Berkel 1997; Hoksbergen 1996). Ook de identiteitsontwikkeling van kinderen die opgroeien zonder contact met hun verwekker kan een gevaar worden. Colpin (1994) stelt dat bevruchtings-technieken kunnen leiden tot 'toekomstige vondelingen' of 'wolfskinderen' van de moderne maatschappij.

(Foto gemaakt door: Harm-Jan Lenderink)

In hoofdstuk 2 zagen we onder andere uit een onderzoek van Golombok (1995) dat ouders met kinderen van kunstmatige inseminatie hoger scoorden dan een controlegroep op verschillende indicatoren voor ouderlijke kwaliteiten, namelijk op warmte, betrokkenheid en ouder-kind interactie. Er is echter ook kritiek op deze resultaten. In de literatuur zijn enkele veronderstellingen over negatieve effecten van de situatie te vinden, zoals de problematische seksuele identiteit van de kinderen, de sociale relatie met andere kinderen en de persoonlijkheidsontwikkeling die verstoord raakt omdat ze zich niet kunnen identificeren met het ontbrekende geslacht. Toch zijn ook deze veronderstellingen nog niet goed bevestigd.

Identiteitscrisis

Het feit dat aanzienlijke aantallen jongeren in de problemen raken wordt terug herleid naar het functioneren van het gezin (Van Praag 1993). Jeugdcriminaliteit, zelfdestructief gedrag en zelfdestructieve gevoelens (angst, depressie en zelfdeprecieatie) zijn bepaald niet zeldzaam. Sommige hiervan horen bij een persoonlijke ontwikkelingsfase die van korte duur is, en die verstoord is. Dit kan verstoord zijn geraakt door een identiteitscrisis die sommige donorkinderen ervaren. Een andere oorzaak is de rol van gezin en opvoeding, ongetwijfeld is er een relatie tussen de kwaliteit van de opvoeding en de ontwikkeling van jongeren. De mate van toezicht op het kind, de affectieve band tussen ouders en kind en de kwaliteit van de discipline worden als de belangrijke gezinsfactoren in het ontstaan van jeugdcriminaliteit aangewezen. Hier speelt echter de structuur van het gezin een zwakkere rol. Verder zijn overactieve, impulsieve en weinig intelligente kinderen (en deze eigenschappen zijn meestal in aanleg gegeven) meer dan andere kinderen geneigd tot crimineel of ander antisociaal gedrag. Deze neiging kan in principe door de opvoeding worden versterkt of verzwakt, maar in de praktijk zullen ouders op moeilijke kinderen vaak minder adequaat reageren, met als gevolg dat deze eigenschappen worden versterkt. Hierbij maakt het dus niets uit of een kind verwekt is met donorzaad door middel van kunstmatige inseminatie. Er zijn geen duidelijke onderzoeken die aantonen dat donorkinderen vaker in de jeugdcriminaliteit belanden, dat zou dan aan andere factoren moeten liggen. Wel is het zo dat donorkinderen sneller in de problemen kunnen komen wat betreft een identiteitscrisis.

Behoeftte aan hulp

Ook blijkt het dat ouders, spermadonoren en donorkinderen vaker behoefte hebben aan psychosociale hulp, dit blijkt uit onderzoek van promovenda Marja Visser van de Universiteit van Amsterdam. Voor donorkinderen is het soms lastig te accepteren als zij er op latere leeftijd er achter zijn gekomen een donor te hebben. Ze kunnen last krijgen van een identiteitscrisis en lopen rond met vragen die ze wellicht niet durven te stellen. Ook ouders van donorkinderen hebben soms moeite om de juiste weg te vinden hoe ze er met hun kind over moeten praten. Verder kunnen donoren worstelen over een eventuele ontmoeting met hun kind. Volgens Marja Visser wordt er nog te weinig van deze hulp aangeboden.

‘Er doen zich in ieders jeugd dingen voor die problematisch zijn; elk kind loopt hoe dan ook tegen iets aan waar het mee moet zien te leven. Daarin moet je ze ondersteunen.’ Zegt vader van een donorkind uit het boek ‘Uit onbekende bron’ (Roegholt, 2004, p. 31).

Paragraaf 3. Donorkinderen positief in onze maatschappij:

Eén van de pioniers van de KID-behandeling in Nederland, professor Kremer, was van mening dat kinderen vooral een probleem krijgen wanneer hun gezinssituatie niet stabiel is. Donorkinderen zouden juist positief in onze maatschappij staan. Zo beweren "Facts and figures" (z.d.) dat een groot deel van de oudere generatie donorkinderen hoogbegaafd zijn en wetenschappelijk opgeleid. Roegholt (2004) concludeert ook in haar boek ‘Uit onbekende bron’ dat KID-kinderen, dat blijkt ook uit buitenlands onderzoek, het gelukkig heel goed doen.

Uit de enquête blijkt dat de meeste respondenten, namelijk 56,3% aangeven dat zij donorkinderen zien als psychisch even gezond als leeftijdgenoten die opgroeien in een ‘normaal’ gezin. Maar 12

mensen vinden dat donorkinderen psychisch niet even gezond zijn. (Bijlage: Mijn eigen onderzoek onder 80 donorkinderen).

Er is weinig te vinden op het gebied van het ontwikkelen van donorkinderen, maar in de vorige paragraaf zien we maar weinig goede bewijzen dat donorkinderen slecht in onze maatschappij functioneren. Als een brede conclusie, die door iedereen echter verschillend zou worden ervaren, kunnen we stellen dat donorkinderen los van een mogelijke identiteitscrisis, even positief in onze maatschappij kunnen staan als menig ander.

Paragraaf 4. Wat voor invloed ervaren donorkinderen zelf?

Uit de enquête blijkt dat de meeste respondenten de invloed van een donorvader als groot beschouwen. Verder wordt de invloed van de donorvader in het leven het meest als prettig (17,5%), moeilijk (32,5%) en gewenst (20%) ervaren. (Bijlage: Mijn eigen onderzoek onder 80 donorkinderen).

‘Ik heb me vooral tijdens mijn puberteit anders gevoeld, omdat mijn familie niet standaard was, maar ik twijfel of dit echt met mijn donorvader had te maken. Ik ben wel altijd benieuwd geweest. En hem ontmoeten heeft me heel veel rust gegeven.’ (Bijlage: Mijn eigen onderzoek onder 80 donorkinderen).

‘Zijn afwezigheid maakt veel indruk. Vragen, vragen, vragen. Wat niet weet, deert. Onrust, zorgen, gemis. Identiteitsproblemen, wantrouwen.’ (Bijlage: Mijn eigen onderzoek onder 80 donorkinderen).

‘Het missen van een biologische vader ervaar ik als moeilijk en pijnlijk.’ (Bijlage: Mijn eigen onderzoek onder 80 donorkinderen).

‘Ik heb mijn donor in de afgelopen 8 maanden dat we elkaar kennen 4 keer gezien. Hij is dus heel af en toe in mijn leven. Verder onderhouden we contact via WhatsApp. Mijn donor heeft niet heel veel invloed op mij. Ik zie het meer als verrijking dan als opvulling in mijn leven.’ (Bijlage: Mijn eigen onderzoek onder 80 donorkinderen).

‘Als ik hem toevallig tegenkom zou ik een gesprek leuk vinden, maar ik zou hem nooit donorVADER noemen. Dat is hij namelijk niet voor mij. Ik zou hem gewoon willen bedanken.’ (Bijlage: Mijn eigen onderzoek onder 80 donorkinderen).

‘Het hebben van een donorvader heeft op mij niet veel invloed gehad. Ik ben niets tekort gekomen bij mijn moeder. Ik ben alleen nieuwsgierig geweest naar zijn uiterlijk omdat ik niet erg op mijn moeder lijk. Zeker nu ik halfjes heb gevonden is het vinden van mijn donorvader minder belangrijk voor me geworden.’ (Bijlage: Mijn eigen onderzoek onder 80 donorkinderen).

‘Ik miste hem. Wilde weten wat mijn afkomst was. Ik zocht overal naar hem. Buiten op straat en mannen die ik leerde kennen. Altijd onrustig. Nu ik weet wie hij is, heb ik rust. Want ik hoef niet meer te zoeken. Al zoek ik wel naar halfbroers/zussen. En nu zoek ik naar een manier om hem in mijn leven te hebben. Maar dat is niet altijd makkelijk. Ik ben wel blij dat ik hem kan bellen wanneer ik wil.’ (Bijlage: Mijn eigen onderzoek onder 80 donorkinderen).

‘Door het donorkind zijn en ontbreken van kennis over de helft van mijn ‘roots’, worstel ik met identiteitsvraagstukken. Mijn biologische ouders hebben er hierdoor niet samen voor mij kunnen zijn, wat onbewust toch van grote invloed op mijn ontwikkeling is geweest. Patronen die daardoor

zijn ontstaan in mijn persoonlijkheid/gedrag werken nu ook weer door in mijn huidige situatie/relatie.’ (Bijlage: Mijn eigen onderzoek onder 80 donorkinderen).

‘Ik ben waanzinnig blij en dankbaar dat ik hem heb kunnen vinden en ontmoeten, want het blijkt een fantastische, bijzondere en warme man te zijn.’ (Bijlage: Mijn eigen onderzoek onder 80 donorkinderen).

‘Het is altijd een vraag geweest en nu heb ik het antwoord, maar wou dat ik nooit had hoeven zoeken. Het opbouwen van een relatie met je donor is moeilijk.’ (Bijlage: Mijn eigen onderzoek onder 80 donorkinderen).

‘De invloed van mijn donorvader is er niet echt. Ik ken hem niet en hij wil ook geen contact. Hierdoor heeft het mijn leven wel beïnvloed op een negatieve manier. Als ik vrienden van mij met hun vader zag lopen, was ik soms best jaloers dat ik dat niet had. Gelukkig heb ik wel twee hele lieve moeders.’ (Bijlage: Mijn eigen onderzoek onder 80 donorkinderen).

‘Mijn donorvader heeft geen invloed op mijn leven, ik ben hem alleen dankbaar voor het vervullen van de wens van mijn ouders.’ (Bijlage: Mijn eigen onderzoek onder 80 donorkinderen).

Geïnterviewde donorkind (Bijlage interviews: bijlage 3) geeft aan dat ze op de basisschool wel eens werd gepest, omdat ze twee moeders had. Hierdoor is ze soms nog steeds wat onzeker en zenuwachtig. Zelf heeft ze ook een tijdje met veel vragen gezeten, ze denkt dat hierdoor donorkinderen misschien wat sneller in de problemen komen, maar zelf heeft ze er nu geen last meer van. Het ligt ook heel erg aan je omgeving en vriendengroep of je in bepaalde problemen komt of niet. (persoonlijke communicatie, 16 mei 2018).

(Roegholt, 2004, p. 8) zegt ‘Het is een bijzonder ingewikkeld, maar ook wezenlijk onderwerp. Het gaat over leven en je leven inrichten, tegenover wat gangbaar is en maatschappelijke normering. Het gaat over wetgeving die diep ingrijpt in privélevens. Elk perspectief is anders, elk mens en elk mensenleven is anders. De waarheid bestaat niet, het blijft zoeken en manoeuvreren tussen veel dilemma’s.’

Conclusie

'Het is een afwezigheid en daarom op de achtergrond aanwezig. Het is iets wat van jou is, maar waar je geen vat op kan hebben. De invloed is vooral ongrijpbaarheid.'

Deze uitspraak van een donorkind vat voor mijn gevoel perfect mijn werkstuk samen, de invloed is ongrijpbaarheid. Bij elk gezin en bij elk kind wordt deze invloed natuurlijk anders ervaren. Maar hieronder staan wel de meest voorkomende invloeden die worden aangegeven in onderzoeken en door de donorkinderen zelf.

Lijstje van de algemene negatieve invloeden van een donorvader op het leven van een kind:

-Aangenomen dat DNA onze persoonlijkheid vorm geeft, zou de donorvader gemiddeld 50% invloed kunnen hebben. Als dit negatieve eigenschappen (zowel fysiek als mentaal) zijn die hierdoor tot uiting komen, kan dit als negatief worden ervaren. Als zowel DNA als onze omgeving meespeelt, kan de invloed van de donor nog steeds 25% zijn. Als we aannemen dat het debat met dit laatste is afgesloten, kan 25% van je persoonlijkheid gevormd zijn door een onbekende man. Dit kan als pijnlijk en moeizaam worden ervaren.

-Als we aannemen dat een biologische vader of vaderfiguur onmisbaar is voor de juiste ontwikkeling van een kind, kunnen donorkinderen die opgegroeid zijn bij twee moeders of één moeder problematische effecten ondervinden. De afwezigheid van een vaderfiguur zou bijvoorbeeld bij een jongen problemen geven in de gender-identiteitsontwikkeling.

-Donorkinderen kunnen vaker gepest worden vanwege hun afwijkende thuissituatie of zijn bang/onzeker om gepest te worden.

-Vooral voor donorkinderen van anonieme donoren is de zoektocht naar de donor in Nederland moeizaam en pijnlijk. Dit heeft zijn negatieve invloed. Maar ook voor donorkinderen van onbekende donoren kunnen juridische procedures indien deze voorvallen als moeizaam worden ervaren.

-Ontmoetingen met een donor kunnen teleurstellend verlopen, een afwijzing van je donor kan veel pijn bezorgen. Ná de ontmoeting is het vaak moeilijk om een goede vorm van contact te vinden.

-Als een donorkind te laat wordt geconfronteerd met de waarheid over zijn achtergrond, levert dit vaak wantrouwen en problemen op.

-Donorkinderen ervaren vaker een identiteitscrisis omdat ze een deel van zichzelf niet altijd goed kunnen verklaren. Je blijft op een bepaalde manier zoeken naar jezelf en dat levert vragen op en soms pijnlijke confrontaties in jezelf.

Lijstje van de algemene positieve invloeden van een donorvader op het leven van een kind:

-Aangenomen dat DNA onze persoonlijkheid vorm geeft, zou de donorvader gemiddeld 50% invloed kunnen hebben. Als dit positieve eigenschappen (zowel fysiek als mentaal) zijn die hierdoor tot uiting komen, kan dit als positief worden ervaren. Als zowel DNA als onze omgeving meespeelt, kan de invloed van de donor nog steeds 25% zijn. Als we aannemen dat de omgeving onze persoonlijkheid geheel bepaald, ervaart een donorkind 0% invloed van zijn donorvader.

-Zonder biologische vader opgroeien is geen probleem, volgens veel studies kan het juist ook voordelen geven. Ouders die namelijk veel moeite hebben gedaan en bewust hebben gekozen om een kind te krijgen zijn volgens onderzoek vaak affectieve en competente ouders. Donorkinderen voelen zich vaak 100% gewenst en dat geeft een fijn gevoel.

-Ook bewust alleenstaande moeders hebben volgens onderzoek kinderen die emotioneel en sociaal even goed ontwikkeld zijn als andere kinderen.

-Vanaf 2004 is alles op het gebied van zaaddonorschap in Nederland beter geregeld. Ook al zitten er nog wat haken en ogen aan, donorkinderen worden in ieder geval actief gesteund in hun zoektocht naar hun afstamming.

-Een ontmoeting met een donor kan als heel positief worden ervaren, als er een klik is, kan een donor een fijne aanvulling in het leven geven. Het contact opbouwen kan ook soepel gaan.

-Als je van jongs af aan al verteld is dat je een donorvader hebt, groeit dit met je mee en is dat volkomen normaal. En als je liefdevol bent opgevoed, ondervindt een donorkind geen nadelen ten opzichte van leeftijdgenoten en is even gelukkig.

Uit de rijtjes van invloeden zien we dat over het algemeen er iets meer negatieve invloeden zijn. Het ligt natuurlijk ook erg aan de opvoeding die de ouders hebben meegegeven hoe een kind zal reageren op de situaties die donorschap met zich mee brengt. Waar we niet onderuit kunnen is het feit dát de donorvader een invloed heeft. Deze invloed wordt vaak toch als behoorlijk groot ervaren. Je bent immers een donorkind, en dat is niet normaal. Maar wat is tegenwoordig nog normaal? Donorkinderen hebben net zoveel kans als andere kinderen om een gelukkig mens te zijn, dat staat vast.

(Foto gemaakt door: Harm-Jan Lenderink)

Reflectie

Ik ben dit werkstuk vrij naïef begonnen. Ik dacht van mezelf dat ik mijn eigen verhaal en ervaringen over het donorschap al redelijk verwerkt had. Ik zag dit werkstuk als een kans om het een laatste plekje te geven. Ik begon voor mijn gevoel erg goed, er was genoeg informatie te vinden voor mijn eerste twee hoofdstukken en het waren onderwerpen die nog niet direct in verband stonden met zaaddonorschap. Ik heb geprobeerd mijn werkstuk erg objectief te houden en heb voorstanders en tegenstanders aan bod laten komen. Mijn eigen mening heb ik voor mijn gevoel goed naar achteren geschoven en ik had dan ook het gevoel dat ik geheel buiten mijn werkstuk stond. Totdat ik merkte dat in mijn dagelijks leven veel last kreeg van concentratieverlies, huilbuien en depressieve gedachten. Het is ook vrij stressvol geweest op school dus ik hing het volledig daaraan op. Ik ging mijn gedrag afreageren tegen mijn vrienden en twee maanden later had ik pas in de gaten dat het door mijn werkstuk kwam. Onbewust ben ik een ontwikkelingsproces in mezelf gestart. Want alles wat ik opschreef kwam echt wél binnen bij me. Vooral de antwoorden van donorkinderen uit de enquête hebben me enorm geraakt, ik had nooit contact gehad met andere donorkinderen en het feit dat ik binnen twee dagen al bijna tachtig reacties had was schokkend en heftig voor mij. Tegen mijn verwachting in werd ik dan ook tijdens het schrijven van hoofdstuk 3 erg emotioneel. Ik zat vol vragen waar eigenlijk niemand echt een antwoord op had. Op internet stond zo zakelijk beschreven hoe de donatie van sperma in zijn werk gaat, dat ik me er kil van voelde. Ik kon me niet voorstellen dat ooit een man zijn sperma heeft ingeleverd dat met stikstof is bewaard en waaruit ik ben ontstaan. En toen besepte ik opeens dat ik waarschijnlijk nooit meer zou weten waarom mijn vader dit gedaan heeft, hoe hij zich erbij heeft gevoeld. En dat maakte me intens verdrietig.

Achteraf denk ik dat ik zelf een identiteitscrisis heb ervaren en twee weken lang heb ik me intens slecht gevoeld. Ik zie mezelf eigenlijk als een stabiel persoon en ik heb mezelf er hard proberen uit te trekken. Wat me uiteindelijk eruit heeft gehaald was mijn gesprek met een ander donorkind. Zij stond er heel anders in dan mij en we hebben elkaar denk ik meer naar het midden getrokken. Hierna ben ik even gestopt met mijn eindwerkstuk en daarna is eigenlijk alles goed gegaan. Ik beseft nu dat ik dit werkstuk helemaal niet voor school heb gedaan, maar voor mezelf. En ik ben iedereen die me heeft geholpen met dit werk intens dankbaar! Bedankt voor de mooie interviews en de eerlijke antwoorden in de enquête! Ik kan zeggen dat ik er een sterker mens door ben geworden.

Omdat het onderwerp natuurlijk dichtbij me ligt ben ik altijd gemotiveerd geweest om aan dit werkstuk te werken. Ik heb het erg objectief proberen te houden en dat is denk ik goed gelukt. Het is alleen jammer dat ik niet meer wetenschappelijke informatie heb gevonden. Ik heb het gevoel dat ik soms tekort ben geschoten in de onderbouwende informatie, vooral voor de laatste hoofdstukken heb ik vooral geleund op wat andere donorkinderen hebben gezegd. Maar dat is wel erg subjectief. Verder weet ik dat ik me niet aan de regels heb gehouden over het aantal bladzijden. Ik heb veel meer bladzijden geschreven. Maar eerlijk gezegd maakt het me niet veel uit als me dat punten kost, ik ben blij met mijn werk en ik heb mijn best gedaan. Dit onderwerp was voor mij onmogelijk in dertig bladzijden te zetten. Ik heb iedereen de kans willen geven hun ervaringen te vertellen.

Bijlage: Verhaal achter de afbeeldingen

Ik heb gekozen om eigen foto's in mijn werkstuk te zetten. En daar ben ik erg blij mee. Voor een buitenstaander zal het misschien niet even duidelijk zijn waar de foto voor staat. De foto's geven namelijk aan hoe ik bepaalde fases heb beleefd en ervaren. Het is mijn eigen verhaal door het objectieve werkstuk heen.

De foto's op de kaft en in de conclusie stellen voor hoe ik de invloed van mijn donorvader op mezelf ervaar. Mijn donorvader staat achter me, met zijn rug naar me toe. Zijn houding vertelt me dat hij niet in mijn leven wil zijn. Het is een wazige, donkere gestalte. Én toch strekt hij zijn hand naar me uit, want ergens wil hij het wel. En ik geef mijn hand aan hem, omdat ik onze band onvoorwaardelijk voel. Aan het einde van mijn werkstuk zijn onze handen dichterbij elkaar gekomen.

De foto's van hoofdstuk 1 stellen de handen van de donor en het kind voor. Het is het DNA wat overgebracht wordt en dat staat los van een opvoeding.

De foto's van hoofdstuk 2 stellen de opvoeding van een alleenstaande moeder voor.

De foto's van hoofdstuk 3 stellen een moeder voor die ooit zwanger is geraakt met kunstmatige inseminatie. Ze heeft haar handen in een soort hartvorm op haar buik liggen.

De foto's van hoofdstuk 4 stellen een donorkind voor dat op een symbolisch pad loopt. Dit symbolisch pad is de weg die een donorkind in slaat als het op zoek gaat naar zijn donorvader. Op de tweede foto kijk ik vertwijfeld achterom, want het was niet altijd makkelijk.

De laatste foto's laten het functioneren van een donorkind zien. Soms doet het donorschap verdriet, dat is de traan die rolt. Maar het donorschap geeft ook leven, want de traan voedt de bloem.

Bijlage: Mijn eigen verhaal

Ik werd geboren op 8 augustus 2000. Dit was nog in de tijd dat het anoniem donorschap bestond, maar mijn moeder heeft gekozen voor een onbekende donor. Mijn moeder heeft samen met mijn tweede moeder besloten om mij in vriendschap op te voeden. Omdat de wet voor meemoeder nog niet aangenomen was heeft mijn tweede moeder mij geadopteerd. Mijn ouders hebben me van jongs af aan verteld dat ik een donorfader had en gaven alle details van hem die ze wisten. In het boek 'Mijn eerste vijf jaar' dat mama voor mij bij hield stond het volgende onder het woord 'papa': 'Is vast een geweldige man, want hij heeft ons geholpen jou te verwekken. Als je 16 jaar wordt, kom je van alles van hem te weten. Tot die tijd denken we met veel warmte aan hem ...'

Voor mij was dit meer dan normaal en als leeftijdgenootjes wat vroegen, dan legde ik het altijd geduldig uit, ik voelde me wel bijzonder. Ik zei dan altijd: 'als ik zestien ben ga ik mijn vader ontmoeten.' Dat was een gegeven, we hebben ons allemaal nooit gerealiseerd dat dat ook niet kon gaan gebeuren. Ik ben liefdevol opgevoed en heb een geweldige en stabiele jeugd gehad. Natuurlijk maken alle ouders fouten, maar mijn ouders hebben het bewonderingswaardig goed gedaan. Het enige is dat ik misschien wat verwend ben, maar dat heb je al gauw als je enig kind bent. Ik ben nooit gepest door leeftijdgenoten en mijn situatie werd altijd meteen geaccepteerd. Het was niet belangrijk. Ik had dan misschien geen vader, maar ik had wel weer twee poezen, twee honden en twee cavia's. Het was thuis gezellig, ik heb me nooit eenzaam gevoeld of verveeld. Ik kon het altijd prima vinden met mezelf en mijn gekke fantasieën.

Toen ik elf jaar was ging mijn tweede moeder van ons weg en leefde ik verder samen met mijn moeder. Dit heeft nooit een erge indruk gemaakt. Mijn twee moeders zijn nog steeds goede vriendinnen en de band tussen mij en 'Mutti', zoals ik haar noem, is erg goed. Toch voelt het een beetje alsof ik ook door een alleenstaande moeder ben opgevoed. Heel mijn puberteit heb ik bij haar mee gemaakt, onze band is dan ook onvoorwaardelijk. Ook in de puberteit heb ik eigenlijk nooit aan mijn vader gedacht. Ik bleef zestien jaar ontzettend oud vinden, die zaken waren voor als ik later groot zou zijn. Ook op de middelbare school werden mij geen vragen gesteld over mijn situatie. Ik was gewoon Samira, ik werd gewaardeerd om wie ik was als persoon. Pas toen ik vijftien werd en ik ontdekte dat zestien helemaal niet oud is en vrij snel in je leven plaatsvindt, ging ik meer nadenken over de ontmoeting. Ik had er totaal geen beeld bij. Ik bedacht zelfs hoe het zou zijn om gewoon niets te ondernemen en gewoon verder te gaan, want wat als het zou tegenvallen?

Maar toen ik zestien jaar werd zijn mama en ik meteen begonnen met 'mijn zoektocht naar mijn vader' zoals ik het noem. Ik hield een dagboekje bij waarin ik alles opschreef en alle brieven, mailberichten en dossiers heb ik in een map gestopt. Als eerste hebben we voor mij een digitale identificatie aangevraagd om op de website van Stichting Donorgegevens de gegevens op te vragen. Bij het opvragen heb ik aangegeven dat ik ook opensta voor halfsiblings. Hieraan had ik nooit eerder specifiek gedacht, ik kon nu óók al die dertig broers en zussen uit mijn fantasie gaan ontmoeten. En ik maar denken dat ik enig kind was! De aanvraag kon alleen in behandeling worden genomen als we mijn geboortakte opstuurden naar Den Haag, dit kostte 12,80 euro. Omdat de donorcode waarschijnlijk in mijn moeders medisch dossier zou staan, moest ze deze aanvragen en ook opsturen. Ondertussen nam mama contact op met de arts die haar behandeld heeft. Uiteindelijk lukte het om contact te leggen met de arts en was de donorcode gevonden. Ik kreeg een brief van het Ministerie

van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Ik kreeg een donorpaspoort met fysieke kenmerken en in de brief stond:

‘Wij hebben de donor schriftelijk benaderd met de vraag of hij akkoord gaat met de verstrekking van zijn persoon identificerende gegevens aan jou. Indien hij hiermee niet akkoord gaat, kunnen wij je zijn persoons identificerende gegevens niet verstrekken.’

Mijn moeder en ik waren zo verbaasd. Er was dus een mogelijkheid dat ik mijn vader nooit, maar dan ook nooit zou ontmoeten. Dat hadden we niet geweten. Het was een heel spannende periode. Na een lange periode kreeg ik de brief, mijn vader ging akkoord! Én er was een halfzus gevonden, mijn wereld stond op zijn kop! Vanaf toen kwam ik voor het eerst in aanraking met het Fiom en mijn begeleider, die een geweldige man bleek te zijn. Nog voordat ik mijn vader ontmoette, ontmoette ik mijn eerste halfzus.

Mijn begeleider kreeg mijn vader maar niet te pakken om een ontmoeting te regelen en uiteindelijk ging er een zomervakantie overheen. Uiteindelijk liet hij van zich horen: hij was behoorlijk boos en had het niet op al die instellingen die zich overal mee bemoeiden. Ergens kon ik me erg daarin vinden. Mijn begeleider heeft het toen uit handen gegeven. Mijn vader wilde graag dat mijn halfzus en ik een brief naar hem schreven. Voor de zekerheid heb ik hier niet mijn adres in gezet maar het mobiele nummer van mijn moeder. Ik begon de brief als volgt: ‘Ik zou u zoveel kunnen vertellen, want dat is logisch als je van jongs af aan wordt verteld dat je een donovader hebt. Tuurlijk dwalen dan de standaard verhalen door je hoofd die je hem ooit zou kunnen vertellen. Maar nu het ik de gelegenheid en de woorden blijven steken.’

Uiteindelijk ging mijn moeders mobiel en ik wist het meteen. De adrenaline gierde door mijn lichaam. ‘Ik heb een brief gekregen.’ ‘Pardon?’ Mijn moeder begreep het niet, maar toen werden haar ogen groot. Het was een onwerkelijk moment, ze sprak met de man waarmee ze een kind had verwekt en nu hoorde ze voor het eerst zijn stem. Ik heb hem toen niet gesproken, hij gaf zijn adres en wilde graag nog een brief. Ik wist nu dat hij het erg moeilijk vond. Ook zei hij dat er het een en ander was gebeurd, maar we zullen waarschijnlijk nooit weten wat.

Het voelde voor ons natuurlijk om mijn vader te respecteren, tijd en ruimte te geven. We hebben altijd geprobeerd hem in zijn waarde te laten. En vanaf het moment dat ik zijn eerste brief kreeg voelde ik ergens dat ik onvoorwaardelijk veel van hem houd, hoe gek dat dan ook mag klinken.

Ik weet hoe waardevol het is voor een kind om erkend en gewaardeerd te worden door je ouders en voor zijn woorden ben ik hem eeuwig dankbaar. Ik weet zeker dat er een band tussen ons is, die we ergens beiden voelen. Als ik alleen ben, praat ik tegen hem. Zijn derde en laatste brief kwam in november 2017. Hij schreef dat hij er toch veel moeite mee had, last had van spanningen. Hij gaf aan niet meer altijd terug te zullen schrijven, maar hij vroeg me wel af en toe te schrijven. Dat was het moment dat mijn moeder en ik beiden een brief terug schreven. Mama wilde hem bedanken voor alles en had dat graag gedaan terwijl ze hem zou kunnen aankijken, maar nu schreef ze het hem. Ik schreef terug dat ik het begreep en respecteerde. Ik had de stille hoop dat het goed zou komen. Ik schrijf mijn vader nog altijd, ik hoop dat hij er vertrouwen van krijgt. Ik zal hem niet in de steek laten.

Vanaf het moment dat ons contact stopte, voelde ik hoe het is om een vader te missen, ik had een stukje geproefd en nu was het weg. In deze periode beleefde ik pas echt de invloed van een

donorvader in mijn leven. Het was intens. Er is geen dag meer verstreken waarin ik niet aan hem dacht. Maar het is liefdevol en vredig. Wat ik vooral erg vind is dat ik niets voor hem kan doen. Ik zou graag voor hem zorgen, later zijn begrafenis verzorgen. Ik kan me niet voorstellen dat ik niet erachter kan komen als hij stervende is en dat ik niet bij de begrafenis van mijn eigen vader zou kunnen zijn.

Langzaam geef ik alles een plekje, ik blijf benieuwd naar mijn afstamming. Maar ik probeer in het nu te leven en er zijn zoveel dingen in het leven waar ik mijn aandacht aan moet geven. Uiteindelijk zal mijn vader weer naar de achtergrond verschuiven, daar, waar hij al heel mijn leven is.

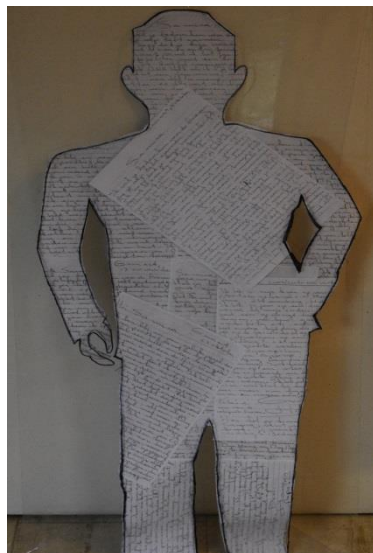
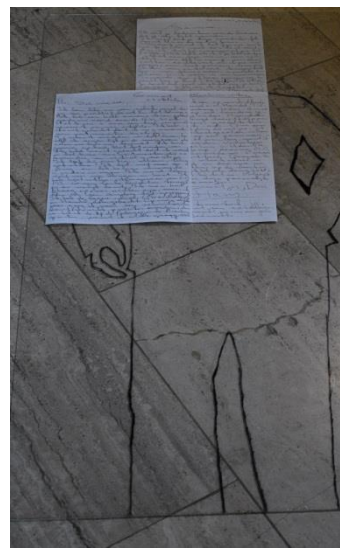
Ik dacht dat ik met dit eindwerkstuk een proces in mezelf heb afgerond, maar dat had ik mis. Eén dag vóór het inleveren van mijn eindwerkstuk kreeg ik een brief van de overheid... Er zijn drie halfsiblings gevonden die contact met me willen. Dat kwam behoorlijk binnen, alles werd weer aangeraakt. Ik begrijp nu dat ik niets kan afronden, het zal mijn hele leven op de achtergrond meespelen. Ik heb nu in totaal vier halfzussen waar ik contact mee heb en erg blij mee ben. We zijn verbonden met elkaar en dat voel je ergens heel goed.

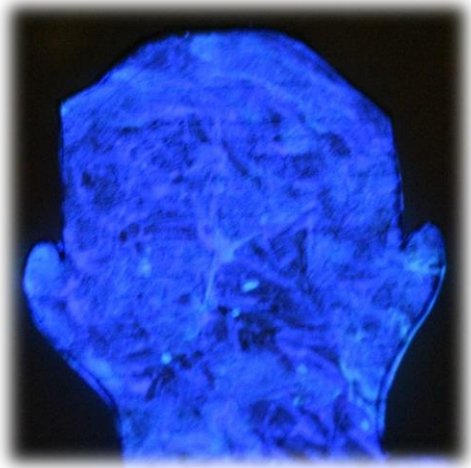
Dit eindwerkstuk heeft mij geholpen het een betere plek te geven, ik sta open voor alle veranderingen die eventueel nog plaatsvinden in mijzelf of anderen. Ik ben niet bang, ik heb vertrouwen in het pad dat het leven voor me heeft uitgezocht. Waarom zou ik het erg vinden een donorkind te zijn? Ja, het kan moeilijk zijn. Maar ik geloof dat iedereen op zijn pad krijgt wat hij aankan. Ik heb dan toevallig een donorvader, maar ik ben Samira en dat zal ik altijd blijven.

Bijlage: Praktische opdracht

Voor mijn praktische opdracht heb ik héél lang moeten nadenken. Eerst wilde ik graag foto's maken of een documentaire in elkaar zetten over de invloed van donorschap, omdat ik vind dat dit een onderwerp is waar té weinig aandacht aan besteed wordt. Maar filmen en fotograferen zijn dingen die ik vaker doe. Nu wilde ik eigenlijk een keer echt iets met de hand maken.

Ik heb als idee gekregen om een silhouet van een man te tekenen op een doorzichtige polystyreen plaat van 50 bij 100 cm en 2,5 mm dik. Tegen deze plaat aan heb ik stukken kopieën van de brieven die ik van mijn vader heb gekregen in het silhouet geplakt. Deze brieven heb ik met 8 kleuren 'Glow in the Dark'-verf beschilderd. Vervolgens heb ik in een donkere ruimte een foto gemaakt van het verlichte resultaat (zie de pagina hieronder). Het idee hierachter is dat een donrvader een groot vraagteken in je leven kan zijn. Het enige wat je weet is dat het een man is en misschien het enige wat je hebt zijn een paar brieven. Voor mij persoonlijk is mijn vaderfiguur opgevuld met brieven, ik heb geen gezicht, geen beeld, alleen zijn brieven. Dat besef roept verschillende gevoelens en emoties op, deze zijn gesymboliseerd door de kleuren. Het concept donrvader is voor mij een vrij donker geheel, maar mijn beeld van mijn vader dat ik heb licht op in het donker en dat kan niemand mij afnemen.

Bijlage: Interviews die ik heb afgenomen

1) Mijn eerste interview heb ik gedaan met mijn eigen moeder, zij is (arbeids- en organisatie) psychologe, antroposofisch gespreks-psychotherapeute, reflexzonetherapeute en docente. Ze is op 16 november 1999 zwanger geworden met behulp van kunstmatige inseminatie.

Waarom heb je gekozen voor kunstmatige inseminatie?

Omdat ik op dat moment een kinderwens had en die was behoorlijk stevig aanwezig. Ik had niet eindeloos meer de tijd en ik had geen partner die dat voor me kon doen. Dus ik was aangewezen op donorzaad.

En er was geen bekende donor in de omgeving beschikbaar?

Nee, de twee mannen die gevraagd zijn wilden dat niet.

Heb je ooit twijfels gehad omtrent kunstmatige inseminatie?

Ik zou best misschien ooit twijfelgedachtes hebben gehad vooraf. Maar niet meer tijdens het traject. Ook nooit tijdens mijn zwangerschap, het was gewoon heel erg duidelijk voor mij dat dit was wat ik wilde.

In welk jaar heb je een kliniek of arts benaderd en hoe ging dat?

Ik ben eerst naar onze huisarts gegaan in eind 1998. Dat was ook meteen onze eerste ontmoeting, dus dat was wel heel bijzonder. Hij heeft toen ook echt de Gouden Gids erbij gepakt. Hij stond meteen open en volgens mij heeft hij meteen het ziekenhuis gebeld. Hij hoorde toen van een assistente of de arts zelf dat er geen donoren waren. Hij heeft toen meteen geregeld dat er een afspraak gemaakt ging worden met het ziekenhuis.

En toen kreeg je dus via de huisarts een afspraak bij de kliniek?

Ja. Dat was vrij snel en toen heeft de betreffende arts dus eerst gevraagd om op zoek te gaan naar een eigen donor. Want hij had dus weinig of geen donoren op dat moment. Drie maanden later, begin 1999, mocht ik terug komen en heb ik verteld dat het niet gelukt was.

Hoe werd je vanaf dat moment ingelicht over alles?

Ik kan me niet eens herinneren dat ik schriftelijke informatie heb gehad. Wel is er een gesprek geweest met een psychologe. Die psychologe moest dan kijken of het capabel was om het traject in te gaan. Daar kan ik me niet veel van herinneren. Verder was de betreffende arts een man van weinig woorden, het was vaak maar een consult van 10 min. Hij bood meteen die afspraak een donor aan.

In die tijd bestond natuurlijk het anonieme donorschap nog?

Ik had alleen maar één donor ter beschikking en die was niet-anoniem. Ik kreeg toen te horen dat de donor van anoniem naar niet-anoniem was overgestapt.

Wat voor informatie kreeg je verder over de donor?

Dat hij langer dan één meter negentig zou zijn, maar dat is dus niet zo achteraf. Verder donkerblond haar, bruine ogen en dat hij hbo niveau had. En toen heb ik gezegd dat het goed was. Toevallig zat ik ook midden in mijn cyclus, volgens mij mijn tiende dag. Ik ben meteen geïnsemineerd.

Ik zelf vind het relatief egoïstisch van de vrouwen dat ze weinig informeren naar de donor en de eventuele invloed die het kind later kan ervaren? Waarom heb je dit gekozen terwijl er zo weinig duidelijk was?

Liefde lost alles op. Als je heel erg graag een kind wilt en daar al heel veel van houdt, dan weet je eigenlijk onbewust al zeker dat eventuele moeilijkheden gecompenseerd kunnen worden. En misschien omdat je al wat ouder bent, heb je andere relaties gezien en beseft je dat eigenlijk geen één kind een ideale opvoeding kan hebben. Het feit dat jij je vader zou kunnen ontmoeten, was voor mij het meest belangrijke. Ik kon me ook niet indenken dat de donor alleen maar zakelijk zou doneren, waarom zou een man dat doen? Ik denk dat een donor het in feite in liefde heeft gedaan.

Dus je kreeg te horen dat ik eventueel mijn vader zou kunnen ontmoeten en dat was voor jou voldoende? Je hebt niet verder geïnformeerd?

Er was me beloofd dat jij gegevens zou krijgen, dat je hem zou kunnen zien is niet beloofd. Maar dat we zouden kunnen weten wie jouw vader is, was voor mij de minimale voorwaarde. Het wettelijk recht dat je gegevens zou krijgen was voor mij voldoende.

Ja en dit vind ik persoonlijk zo vreemd en egoïstisch.

Ja, maar ik denk ook dat een kind krijgen, of een kind willen krijgen, voor een deel, ook al zit er veel liefde bij, een stuk eigenbelang is. Een beroep kies je ook uit een zeker eigenbelang. Een kind krijgen idem dito, er zit altijd een vleugje in, van dat je jezelf in die rol wilt hebben, dat je denkt dat je dat goed gaat doen. Dat is normaal.

Omdat ik nu weet hoe verdrietig het kan gaan met de donor, zou ik, als ik zou kiezen voor kunstmatige inseminatie, het op de bodem willen uitzoeken wie die donor wordt.

Ja, maar bijvoorbeeld. Je hebt wel een partner en jullie krijgen een kind. Je weet vanaf dag één niet wat er met die man gebeurt, hij kan tegen een boom rijden of ziek worden. En dat is óók super verdrietig. Je weet nooit waarin je je begeeft, je bent niet zeker van een partner tot in alle finesses. Je weet niet wat je je kind aan gaat doen, je weet nooit wat je je kind aan gaat doen!

Ja, dat klopt. Hoe verliepen de behandelingen?

Er wordt met behulp van een echo onderzocht of er rijpe eicellen zijn. De arts dacht die eerste keer dat in beide eierstokken een rijpe eicel zat. Dus toen maakte hij nog een grapje over een tweeling.

Had je dat erg gevonden, een tweeling?

Ja, daar dacht ik wel even: 'oei, wil ik dat wel?' Maar goed, dat heb ik dan weer weg gedrukt.

Kreeg de arts trouwens direct het sperma of werd dat via een spermabank gedaan?

Ik denk dat hij het direct kreeg, maar dat weet ik natuurlijk ook niet precies. Ik heb hem nooit horen zeggen dat hij gebruik maakte van een spermabank.

Doet de inseminatie pijn?

Al deze onderzoeken vind ik nu en ook daarvoor behoorlijk lastig en pijnlijk. Maar bij deze inseminaties heb ik nooit pijn gevoeld. Er zal toch iets psychisch meespelen, omdat je zo graag een kind wilt.

En dan werd het dus ingespoten en dan voelde ik iets koude, dat vond ik altijd wel iets, omdat het zo koud is dacht ik: 'hoe kan dat nou goed gaan?' En na dat spuitje moest ik meteen weer aankleden en weglopen. Daar voelde ik me ook nooit goed bij, daarom was ik heel blij dat ik de achtste poging thuis mocht doen. En ik denk dat het daardoor gelukt is.

Hoeveel behandelingen heb je in totaal gehad?

Ik werd elke maand ongeveer twee tot drie keer geïnsemineerd, ik ben heel vaak in dat ziekenhuis geweest. Ik heb geloof ik zes behandelingen gehad. Daarna ben ik in de zomer zelf twee maanden gestopt. Bij de zevende behandeling was het dan weer niet gelukt en bij de achtste, die ik thuis mocht doen, dus wel. Er was afgesproken dat als het dan nog niet zou lukken, als het dan nog twee keer was geprobeerd, dan zouden mijn eileiders een keer doorgespoeld worden. Dat was een soort preventieve behandeling, vaak werden vrouwen daarna eerder zwanger, ze wisten eigenlijk niet precies hoe dat kon.

Mocht je inderdaad thuis insemineren, ik heb nergens gelezen dat dat mag?

Ik weet eigenlijk ook niet waarom dat mocht. Ik wist wel dat er andere stellen waren, die zag ik dan ook weleens met zo'n thermofles weglopen. Ik weet niet waarom het niet eerder werd aangeboden, misschien omdat ik licht ongeduldig werd. Bij de achtste keer werd ik eerst daar geïnsemineerd en toen mocht het meteen meegenomen worden om het thuis zelf te doen.

Hoe controleerde je of je zwanger werd?

Ik wachtte gewoon totdat ik ongesteld werd, ik heb nooit een zwangerschapstest gedaan tot dus die achtste keer.

En toen werd je dus zwanger?

Ja, dat was dus in november 1999, toen ik 34 jaar oud was. Omdat ik niet ongesteld werd, heb ik een test gedaan. En toen was het meteen positief.

En wat heb je toen gedaan?

Met vier of zes weken heb ik toen een afspraak gehad in het ziekenhuis. Toen kreeg ik weer zo'n echo. Dat was wel heel mooi, want toen zag ik al echt contouren van een wezentje, maar overduidelijk superklein. Wat ik bijzonder vond, was dat je het hartje al kon zien kloppen. En daar ben ik wel heel dankbaar voor, want de meeste vrouwen zien dit dus niet zo vroeg.

Ben je blij met je keuze?

Ja, super blij!

Hoe heb je het mij verteld, dat ik een donorvader heb?

Dat was al vaak automatisch opgeschreven en gezegd. Zo gewoon was dat, om jou op te voeden met die wetenschap.

Sta je open voor contact met de donor?

Ja, natuurlijk. Ik wilde hem persé echt bedanken voor wat hij gedaan heeft. Want ik vind dat nog steeds een geweldige daad en ik ben hem super dankbaar. Ik had hem dat graag willen zeggen als ik hem kon zien. Maar goed, ik heb dat nu in een brief geschreven.

En je hebt nooit angsten gehad over de donor, dat het een vervelende man zou kunnen zijn?

Nee, die heb ik nooit gehad. Het blijkt nu ook een niet zo'n makkelijke man te zijn, maar ik heb nooit de angst gehad dat hij een vervelende rol zou kunnen spelen. En wat hij gedaan heeft, vond ik alleen maar liefdevol naar jou.

Heeft de invloed van de eventuele donor in het leven van je kind ooit een rol gespeeld bij je twijfels?

Nee, ik had geen twijfels.

Wat voor invloed heeft de donorvader op het kind voor jou?

Kijk het geluk is dat je al zestien bent als je je vader gaat ontmoeten. In mijn optiek is de invloed dus niet cruciaal, omdat wat cruciaal is zich afspeelt in de eerste veertien jaar. Een donorvader speelt daar nog geen rol. En het feit dat iemand geen vader heeft, daar lijden kinderen niet persé aan. Het is veel erger als je een vader had die je verliest. En als ik nu kijk naar wat de invloed is geweest, dan is het uiteraard zo dat het ook wel iets doet emotioneel. Maar gelukkig ben je nu ouder en kan je dat op een bepaalde manier ook een plek geven. Ik denk niet dat het helemaal goed te maken valt, maar de basis is er en daar valt het op. Ik denk dus niet dat het onverantwoord was.

Zou je het nu precies hetzelfde hebben gedaan?

Ja. Ik heb nergens het gevoel dat in onze situatie ik iets gemist heb, iets anders had moeten doen dat wezenlijke positieve verbetering had gegeven.

Goed, bedankt voor dit interview. *Graag gedaan.*

2) Mijn tweede interview heb ik mogen doen met mijn eigen hulpverlener bij Stichting Fiom. Jeen van Beek is Senior Specialist Hulpverlening bij Fiom en doet zijn werk hier al 20 jaar. De laatste zes jaar is hij actief aan het werk bij de matches van afstammingszaken.

Welke functie binnen Fiom heb je?

Mijn aandachtsgebied zijn afstammingsvragen, dus ik doe alles op het gebied met betrekking tot mensen die opzoek zijn naar bloedverwanten. Dus mensen die geadopteerd zijn en hun biologische familie willen ontmoeten, maak ook de zogenaamde vaderzoekers, dus mensen die bij een moeder zijn opgegroeid waarvan de vader niet betrokken is geweest of niet bekend, én de donorkinderen, dus de kinderen die met donorzaad verwekt zijn.

Oké. Heeft volgens jou de DNA of de omgeving de meeste invloed op je persoonlijkheid?

Ik zou daar geen percentages aan durven te hangen. Ik zou ook niet spreken over fiftyfifty. Maar wat ik wel zie is dat donorkinderen wel degelijk dingen van de donor hebben mee gekregen. We hebben namelijk een aantal donoren die een psychiatrische achtergrond hebben, er zitten een paar mensen bij die autisme hebben. En dat zie ik ook bij de kinderen terug, dus in die zin is het ook erfelijk. Maar wat ik ook terug zie, met name in grote groepen, is dat in zo'n groep vijf á zes mensen zitten die ongeveer dezelfde beroepen hebben. Dat is denk ik dus wel allemaal genetisch bepaald.

Denk je daarom dat DNA een groter invloed zal hebben?

Nee, dat denk ik niet. Mijn persoonlijke mening is dat jouw karakter voor een groot deel bepaald is, als het gaat om eigenschappen, in het samenspel van DNA van je moeder en van de donor. En dan zou ik niet willen zeggen dat dit fiftyfifty is. En hoe zich dat verder ontwikkeld heeft heel erg te maken met je sociale omgeving en dat wat je in je leven bent tegengekomen. En ik denk dat dat van grote invloed is. Stel je maakt heftige dingen mee in je leven, het leven geeft je dat. Maar hoe jij gebakken bent, om het zo maar even te noemen, vanuit je vader en je moeder en hoe jij je ontwikkeld hebt als persoon, maakt hoe jij daarop gaat reageren. Deze drie componenten zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

Denk jij dat een biologische vader onmisbaar is voor een goede opvoeding?

Dat vind ik een mooie vraag. Hij is niet met ja of nee te beantwoorden. Ik denk dat het meest belangrijke in het leven van een kind is dat het geliefd wordt en het in een veilige situatie is. En of dat nou door twee vrouwen, twee mannen, door zes mannen of twaalf vrouwen gebeurt, dat vind ik wat minder interessant. Dat kom ik ook tegen in mensen die ik ken die in andere situaties zijn opgegroeid. Als dat een veilige en stabiele situatie is geweest, komen daar veilige en stabiele kinderen uit. Dat is gewoon zo. En ook in homorelaties gaan er van allerlei dingen mis die invloed hebben op kinderen, net zoals dat bij hetero's gaat. Dus in die zin zie ik daar geen verschil. En zie ik niet de noodzaak dat in de opvoeding persé een vader aanwezig zou moeten zijn.

Wat ik wel van wezenlijk belang vind, is dat als een kind de wens en de behoefte heeft, het belangrijk is dat het kind weet wie zijn biologische vader of verwekker is. Het ene kind heeft vaak meer last van niet te weten wie zijn vader is dan de ander. Maar dat heeft denk ik te maken met hoe stabiel de opvoedsituatie is geweest. Ik denk dat het gewoon van wezenlijk belang is te weten wie je ouders zijn.

Ja, inderdaad.

Maar stel dat het om een of andere reden niet mogelijk is om te weten wie je biologische vader is, dan zeg ik niet dat daarmee je leven dan niet compleet is en er dingen mis zullen gaan. Nee, want dat heeft heel erg te maken met hoe je basis geweest is. Alleen ik denk wel dat het altijd zijn invloed zal hebben. Als jij je donor nooit in de ogen hebt kunnen kijken, dan zal dat je hele leven bij je blijven en dat hoeft niet negatief te zijn, maar er zullen altijd momenten zijn dat je er weer aan herinnerd wordt.

Hoe vind jij nou dat het in Nederland geregeld is omtrent zaaddonorschap?

Waarmee ik blij ben is dat in 2004 er een wet is gekomen dat anoniem donorschap in Nederland niet meer mag. Wat ik daar minder goed aan vind, is dat mensen nu hun toevlucht gaan vinden in het buitenland om via anonieme donors aan zaad te komen. De mensen die nu hier toch nog gebruik van maken vind ik niet goed, ik vind dat je daarmee je kind iets ontzegt. En hoe het juridisch geregeld is in Nederland daar zitten wat mij betreft nog wat haken en ogen aan als het gaat om het recht op afstamming, klinieken kunnen nog allerlei dingen onder de tafel houden. Tot grote frustratie van donorkinderen en donoren die aankloppen bij de SDKB of de klinieken om meer te weten en die vaak voor een gesloten deur komen te staan.

Wat voor emoties zie je gemiddeld bij de donorkinderen als ze bij jou op gesprek komen?

Ik zie mensen bij mij pas op het gesprek, op het moment dat er een match is. Dan zie je toch vaak bij kinderen dat ze heel hoopvol en blij zijn, omdat gezien dat er niet altijd even zorgvuldig gewerkt is, ze ervan uit zijn gegaan dat ze nooit een match zouden hebben. Dit kan zijn omdat de donor onvindbaar is, of de donor is anoniem of de administratie niet goed is bijgehouden. En dan komt er bijvoorbeeld een match via de DNA-Databank of via de SDKB en dan zijn ze gewoon heel blij dat er voor hen toch een match is.

Wat ik ook met name zie bij donorkinderen is niet zozeer dat ze op zoek zijn naar nieuwe familie, maar dat het belangrijk is om te weten hoe het met het andere stuk van je zit. Soms kom je namelijk mensen tegen die zich geheel niet in hun moeder herkennen, dus dan is het juist heel belangrijk om iemand te vinden waar je je in kunt herkennen.

Verder is het voor een donorkind vaak heel spannend; hoe zou het gaan? Gaat het wel goed komen? Wat voor een man zal de donor zijn? Of als het gaat over halfsiblings; voel ik wel een klik met ze? Dus het is ook een erg onzekere periode.

Ja, daar herken ik mezelf zeker ook in. Wat voor invloed heeft volgens jou het hele proces van de zoektocht op de donorkinderen?

Dat is een mooie vraag. Ik werk dus al twintig jaar bij de Fiom en wat mij betreft is het zeker erg belangrijk om dit proces aan te gaan. Omdat het je helpt om je identiteit vorm te geven, maar ook om het een plek te kunnen geven hoe jij met een bijzondere manier op de wereld bent gezet. Je bent namelijk altijd met een onzekere factor opgegroeid en dat zal altijd invloed op je leven hebben gehad. En daarmee zeg ik niet dat dat negatief moet zijn, helemaal niet, maar het heeft altijd invloed. Ik denk dat het goed is om te kijken wat die invloed op je leven geweest is en hoe je je eigen identiteit hebt gevormd. Dus daarin is mijn visie dat zoeken en ontmoeten, met name het proces, belangrijk is. Nog

niet eens wat daar uit gaat komen, dat kan leuk zijn als er een leuk contact uitkomt, maar het gaat om het hele zoekproces.

Hoe verlopen de ontmoetingen tussen donor en kind meestal?

In principe zit ik er in het begin altijd bij om het gesprek op gang te brengen. En op het moment dat ik denk dat het loopt, trek ik mij terug. Omdat ik het ontmoeten zo iets intiems vind, dat ik eigenlijk vind dat ik daar zo min mogelijk bij moet zijn. Maar mensen vinden het soms wel prettig en er zijn ook mensen die aangegeven dat ze me de hele ontmoeting erbij willen hebben.

Ik zie natuurlijk hierdoor wel goed wat er gebeurt en het ontmoeten vind ik één van de mooiste dingen in mijn werk, omdat het zo bijzonder is om te zien wat het met mensen doet. Ik zie altijd het eerste moment dat er een hele fixatie is met name op de ogen. Dat is heel opvallend, mensen maken zo'n oogcontact alsof ze bij de ander naar binnen willen kijken of ze iets van zichzelf terug zien en wie diegene eigenlijk is. Dat is een heel mooi en intens moment. Ik hoor ook vaak terug dat de donorkinderen het meest belangrijke vinden om diegene in de ogen te kunnen kijken om te zien wie die man is. En bij ontmoetingen zie ik dit het meest gebeuren en dat is heel waardevol.

En daarna begint het ingewikkelde proces, in die zin dat je iemand gaat ontmoeten waarmee je wel verbonden bent, je hebt er immers een bloedband mee, maar je hebt er geen band mee, je hebt er geen geschiedenis mee. Dus dat is lastig, want je moet gaan zoeken wat beide partijen überhaupt met elkaar willen en of er wel een klik zit. Als er geen klik zit dan is het duidelijk. Maar als er wel een klik is, maakt dat het soms nog ingewikkelder. Want dan moet je gaan zoeken wat voor vorm van contact er gaat ontstaan. Want hier is geen blauwdruk van en daarmee bedoel ik dat elke situatie uniek is. Je kunt niet zeggen dat een donorkind met een donor er zo en zo uitziet en zo en zo gaat, dat bestaat niet. Dus het is altijd zoeken en dat is ingewikkeld. Ook met broers en zussen. Daar merk ik wel dat het wat minder ingewikkeld is, omdat je veel overeenkomsten hebt, want je hebt dezelfde achtergrond. Dus dat geeft ook een band en daar zit herkenning in. Maar ook daarin zie je, zeker als de groepen wat groter worden, met de één heb je wat beter contact als met de ander.

En ik hoorde laatst een donorkind het volgende zeggen: 'Kijk, mijn familie die heb ik, daar kies ik niet voor, die heb ik gewoon. Mijn vrienden kies ik. Bij donorkinderen is dat anders, want het is wel 'familie', maar ook daarin kan ik wel kiezen.' En dat vond ik een hele mooie uitspraak.

Zie je vaker positieve of negatieve reacties in ontmoetingen?

Over het algemeen als het puur gaat over ontmoeten, dan zien we eigenlijk bijna altijd wel positieve reacties. Omdat het een eerste contact is gaat het vaak goed, uitzonderingen daargelaten. We hebben weleens donoren gehad die ook wat ingewikkeld waren en waarbij in de ontmoeting ook al allerlei dingen mis gingen. Maar over het algemeen kan ik wel stellen dat het overgrote deel positief is. Alleen daarna, wat ik toen net al uitlegde, komt het ingewikkelde proces van zoeken naar de juiste vorm van contact. En als de persoonlijkheden zo verschillend zijn, dan zie je wel dat mensen snel afhaken.

Dan ben ik even nieuwsgierig. Is het ook weleens gebeurt dat iemand tijdens de ontmoeting er al mee stopte?

Nee, dat heb ik nog nooit meegemaakt. Ik heb natuurlijk voordat de ontmoeting begint ze alle twee gesproken. En als ik de inschatting maak, dat het niets gaat worden, dan hou ik altijd een slag om de arm. Dus ik geef dan aan dat aan het eind van de ontmoeting er niks wordt afgesproken en er geen adressen worden uitgewisseld. Een week later zal ik ze dan beiden bellen, wanneer het gezakt is. En dan bespreek ik wat beiden willen. En dan zie je wel vaker dat mensen aangeven dat er geen klik was en ze het hierbij willen laten. Maar dat kom je eigenlijk vrij weinig tegen.

Denk je dat die ene ontmoeting tussen donor en kind gemiddeld een grote invloed op het verdere leven van beide partijen heeft?

Ja. Ik denk een grote invloed vanwege twee dingen. Dat wanneer je de ander ziet je dan antwoord krijgt op je vragen. En dat geeft gemoedsrust, je weet wat voor man het is. En het tweede ding hangt heel erg af van wat voor een relatie je met diegene kan opbouwen. Het hangt van dit contact af, wat voor invloed dat op je leven zal hebben. Je kunt een prettig contact hebben, dan heeft dat een positieve invloed op je leven. En over het algemeen kan ik zeggen, dat we dat ook het meeste zien uiteindelijk.

Wat is jou indruk over hoe donorkinderen het contact met de donor over het algemeen ervaren?

Ja, dat is een goede vraag. Ik hoor nu langzaam de geluiden van mensen die ik een jaar of vijf/zes geleden gematch heb. Wat ik daarin terug hoor is dat ze het contact met die donor leuk vonden en dat ze hun antwoorden hebben gekregen en dat ze zo nu en dan nog contact met de donor hebben. Dit is bij de ene wat meer als bij de ander. Maar over het algemeen geven ze aan dat ze het contact met hun halfsiblings nog bijzonderder vinden en dat hadden ze eerst anders ingeschat, want daar delen ze eigenlijk veel meer mee.

Ja, ik vind nu ook mijn donorvader eigenlijk belangrijker.

Ja, dat begrijp ik ook bij jou. Omdat je hem nog niet in de ogen hebt kunnen kijken. Want ik denk dat op het moment dat dat wel geweest zou zijn, het anders voor je zou zijn. Ik denk ook dat als jij hem gezien zou hebben en hij dan had gezegd dat het hierbij zou stoppen, het voor jou makkelijker was geweest. Dan kun je namelijk zeggen dat je hem hebt gezien en dat je verder gaat met je leven.

Ja precies.

Weet je, Samira? Dit is natuurlijk heel dubbel, want we zijn met je werkstuk bezig. Maar ik zie zo nu en dan ook dat het je raakt. En dat is helemaal goed, dit is ook niet te scheiden. De dingen komen ook gewoon bij je binnen. Laat het maar naast elkaar bestaan.

Ja, inderdaad. Heel erg bedankt! Graag gedaan.

3) Mijn derde interview heb ik mogen doen met een jonge vrouw van negentien jaar oud die is verwekt met donorzaad uit de kliniek Bijdorp. Deze persoon heeft twee moeders en is op vijftienjarige leeftijd opzoek gegaan naar haar donorvader via de DNA-Databank van het Fiom. In juni 2017 is zij gematcht met twaalf 'halfjes' (halfbroers en halfzussen). Later kwamen hier er tien bij via het programma 'Spoorloos'. Nu zijn het er dertig, waarvan ze met drieëntwintig halfjes ook contact heeft. De leeftijden van deze halfjes lopen van negen tot vierentwintig jaar oud. Sommige hiervan hebben contact gehad met de donor, zij zelf niet. De donor heeft aangegeven niet meer open te staan voor contact.

Vertel eens wat over jouw biografie, waar in het leven liep je tegen aan en wat ging juist goed?

Ik ben op de basisschool toch wel gepest, omdat ik twee moeders heb en dat wordt toch als anders gezien. Dat heeft zeker wel een invloed gehad soms, ik ben sowieso wat onzeker en zenuwachtig voor dingen. En dan heb ik ook nog een tijdje met de donorvader gezeten, omdat hij helemaal niet in beeld is. Dat was wel een tijdje lastig voor mij, maar nu vind ik het gewoon prima. Ik vind het goed en fijn dat de halfjes er zijn en daar heb ik nu ook goed contact mee.

En jouw opvoeding met je twee moeders ging over het algemeen ook fijn en goed?

Ja, zeker.

En jij en je broer weten dus niet zeker of dat jullie verwant zijn, want je broer wil het niet weten en zich niet testen. Is jullie band wel goed?

Het gaat met ups en downs, maar over het algemeen is het prima.

Voel je je anders omdat je een donorvader hebt?

Nou als je bij mensen thuis komt zie je vaak wel een vader en een moeder en daardoor ga je je wel afvragen welke andere dingen daar thuis gebeuren. Dat bijvoorbeeld de vader af en toe gewoon gaat klussen. Dat gebied mis je soms gewoon wel. Maar ik zie ook bij mijn twee moeders meer een moederfiguur en een vaderfiguur.

Ja, dat ervaar ik ook wel. En als je met leeftijdsgenoten uit bent voel je je dan soms anders dan hun vanwege je donor?

Nee, dan voel ik me gewoon hetzelfde.

Heb je je vader gemist in je leven?

Ik denk op sommige momenten wel heel erg, maar ook soms totaal niet. Ik ben opgegroeid met twee moeders en ik ben ook niets anders gewend. Je weet niet hoe het is om een vader te hebben, dat is het meer.

Voel of voelde je de drang om hem te zien?

Voordat ik geen halfjes had, eigenlijk wel heel erg. Ik wilde weten waar hij vandaan komt, hoe hij eruit ziet of hij wel of niet op mij lijkt en wat hij in zijn leven doet. Die vragen waren er heel erg. Maar nu niet meer. Ik denk dat het vooral ook met periodes gaat. Op sommige momenten denk je meer aan hem dan op andere momenten.

Ja, precies, dat voel ik nu heel erg. Ik heb zo lang niet aan hem gedacht en nu heel veel. Goed, hoe vind je het hele concept van zaaddonerschap in Nederland geregeld?

Ik vind het goed dat het er is, laat ik daar mee beginnen. Maar ik vind het ook heel erg dubbel allemaal. Ik vind het goed dat donoren nu bekend zijn, maar aan de andere kant begrijp ik ook hun privéleven en ik vind dat je allang dankbaar mag zijn dat ze dit doen voor mensen.

Ja, dat is zeker dubbel. Aan de ene kant vind jij dat je als kind toch het recht hebt om te weten wie je vader is, maar aan de andere kant heeft hij ook het recht om het niet te willen.

Ja, het is toch zijn privacy. En als je beseft dat het een en ander fout is gegaan in al die klinieken, begrijp ik dat een donor het ook niet meer wil.

Wat denk jij dat onze persoonlijkheid bepaald: ons DNA of onze omgeving en waarom?

Ik denk dat DNA er zeker wel mee te maken heeft. Maar op je persoonlijkheid werkt zeker de omgeving en hoe iemand is opgevoed. Dus ik denk dat het allebei wel meespeelt. Het DNA bepaald denk ik vooral je uiterlijk, maar ook wel enkele innerlijke dingen. We zien bijvoorbeeld toch vaak bij mijn halfjes de onzekerheid die er in zit, veel halfjes werken in de zorg of iedereen houdt wel van tatoeages op een of andere manier. Het kan ook gewoon toeval zijn, maar we merken het wel.

En denk je dat de invloed van DNA en omgeving fiftyfifty is?

Nee, dan denk ik toch meer de omgeving. DNA is namelijk maar één klein dingetje en toevallig ben je familie met je halfzus en halfbroer. Maar je bent er nooit mee opgegroeid, dus als het er niet was dan was het er ook niet.

Heb je bewust in je leven een identiteitscrisis ervaren?

Nee, maar wel gewoon dat ik er opeens aan denk.

Dus je had niet het gevoel dat je je vader nodig hebt om jezelf beter te leren begrijpen?

Nee, dat niet. Mijn twee moeders zijn prima.

Is de invloed van de donovader, door er in jouw geval eigenlijk niet te zijn, meer positief of negatief?

Ik denk op dit moment toch wel negatief, omdat hij niet open staat om een filmpje van zichzelf te maken en dan ook niets meer van contact wil. Maar ik begrijp ook zijn situatie heel goed, ik zou het zelf ook niet weten wat ik in zijn geval zal doen.

Ik ook echt niet. Het maakt het misschien ook moeilijker dat jouw vader een vrouw heeft en zelf al twee kinderen. Mijn vader heeft volgens mij nooit een relatie gehad, dan zijn de donorkinderen misschien beter te accepteren in zijn leven.

Misschien wel. Maar stel dat jouw vader ook opeens dertig donorkinderen heeft, dan komt dat denk ik toch aan als een shock. Mijn donor weet namelijk volgens mij wel dat wij allemaal bestaan en met hoeveel we nu zijn.

Wat voor invloed heeft de donor op jouw leven, dit mag echt alles zijn.

Vroeger heb ik er meer last van gehad, maar nu eigenlijk niet meer, nu is het gewoon goed.

Je hebt niet het gevoel dat de dingen die je in je leven doet, zo doet doordat je een donovader hebt?

Nee.

Want herken jij jezelf dan heel erg in je moeder of zie je ook dingen die van je vader zouden kunnen zijn?

Ja, die zie ik wel. Misschien toch het buiten zijn. In zijn donovaspoot staat dat hij van natuur houdt en dat heb ik ook wel. Die bruine ogen, dat is echt hem. Maar daarbij vergelijk ik me ook weer tot de andere halfjes. En verder heb ik last van scoliose en dat zie je ook weer terug bij de andere halfjes. We zijn ook allemaal niet zo groot, dus dan denk je wel dat je dat vanuit die kant hebt mee gekregen. De kuiltjes in de wangen vallen op, de neus bij ons valt op en dat merk je.

Maar geen innerlijke dingen verder?

Ja alleen dan die angst en onzekerheid, dat komt vaak terug. En sommige halfjes hebben ook autisme. Het hoeft natuurlijk helemaal niets te zeggen, maar je neemt het wel mee.

Oké, als je alles bij elkaar neemt vind je zaaddonorschap dan iets positiefs of iets negatiefs?

Weer dubbel denk ik. Het is heel mooi dat het bestaat en dat vrouwen die zwanger willen worden waarbij het niet kan met de partner of alleenstaand zijn toch de mogelijkheid hebben, dat vind ik heel mooi. Maar het gedoe er om heen en het gerommel en gesjoemel dat is minder.

Stel het ligt in jouw handen en je krijgt de keus om het af te schaffen of je zou het voort laten bestaan, wat zou je dan doen?

Ik zou het toch voort laten bestaan. Zeker als je een kindwens hebt, ik begrijp dat wel.

Zou je zelf later voor kunstmatige inseminatie kiezen om moeder te worden als je geen andere mogelijkheid hebt?

Dan denk ik toch niet, ik denk dat het gewoon wat moeilijker is om iemand alleen op te voeden.

Zou je het misschien ook niet doen om het kind? Omdat die dan ook dit soort dingen gaat meemaken?

Je weet dan wat je kind gaat meemaken en dat kan heel positief uitvallen, maar als je diep nadenkt kan er van alles gebeuren en dan ga je dat niet aan.

Hoe kwam je uit de momenten als je toch verdrietig of ongelukkig was om het feit dat je een donovader had?

Voor dat ik mijn halfjes ontmoette en dat ik veel over de donor nadacht, ben ik wel op drie gesprekken geweest bij een therapeut en daarna ging het gewoon weer heel goed. Nu ga ik gewoon met mijn ouders praten of met een halfje. Dan zeg ik dat ik gewoon even met ze erover wil praten.

Dat is ook wel fijn, want je zit natuurlijk in dezelfde situatie.

Ja, we weten het precies van elkaar, want we hebben hetzelfde.

Zie je ook verschillen bij de halfjes onderling hoe ze er mee omgaan?

Ja, de een is meer terughoudend en wil even wat rust en focussen op een eigen leven en dat is voor de rest dan gewoon prima. En als ze weer opnieuw contact willen is het ook goed.

Ja, want je hebt dus zo'n groepsapp op WhatsApp, vind je dat ook niet heel heftig?

Ik vind het vooral heel gezellig op dit moment. Maar het is niet altijd even gezellig geweest.

Ja, komt er ook ruzie voor?

Ja, soms wel, sommige zijn er zo op gefocust. Dat er ook wel eens wordt bedreigd dat iemand zijn verhaal ergens zomaar gaat neerzetten van ons. In de groepsapp moet gewoon iedereen goed gedrag vertonen en respectvol zijn naar elkaar, anders wordt je er wel uitgehaald.

Hoe worden de meetings tussen jullie geregeld?

De eerste werd geregeld door Fiom en nu regelen we het zelf. De ouderen organiseren het meestal.

En wat doen jullie dan?

Het ligt eraan of de jonge kinderen meegaan. Maar we glowgolven, doen spellen om elkaar beter te leren kennen, gourmetten bij iemand, gaan uiteten of gaan gewoon ergens kletsen en nemen hapjes mee. Maar het is lastig om de juiste datum en locatie te vinden, iedereen woont zo verschillend, hierdoor is het lastig elkaar te zien.

Voelt het voor jou nou als familie?

Als we goede gesprekken hebben weleens als familie, maar op dit moment gewoon als vrienden. De één voelt meer als zus of broer dan de ander, dat merk je wel.

Ben je blij met de keuze van je ouders?

Vroeger dacht ik weleens: 'had ik maar een normaal gezin, gewoon standaard, zonder afstammingsvragen.' Maar eigenlijk is dit ook wel uniek, ik heb een hele andere opvoeding gehad. Ik denk wel dat mijn broer moeite heeft gehad met het feit dat hij als enige jongen in het gezin is.

Heb je je ook wel eens bijzonder gevoeld en gewoon gelukkig over je situatie?

Ja, dat zeker.

Denk je dat donorkinderen psychisch even gezond zijn als leeftijdgenoten?

Ja, dat denk ik wel zeker. Moeders alleen of moeders samen kunnen ook gewoon opvoeden.

Denk je dat donorkinderen vaker in de problemen komen op verschillende vlakken of juist niet of misschien gewoon even vaak?

Ik denk misschien wel iets meer. Ik denk dat donorkinderen misschien toch sneller gaan nadenken en piekeren over hun afkomst en dat dat misschien gewoon teveel wordt.

Dus identiteitsproblemen of misschien depressie?

Ja, dat kan.

Maar niet dat ze bijvoorbeeld vaker in de criminaliteit terecht komen of sneller verslaafd raken?

Nee, dat denk ik niet. Ik denk dat dat gewoon gelijk ligt. Ik denk ook dat dat meer ligt aan je omgeving en je vriendengroep.

Ja, precies. Heb je nog een verhaal, opmerking of tip dat je graag in mijn werkstuk wilt zien staan? Misschien een boodschap naar andere donorkinderen?

Ja, gewoon algemeen naar donorkinderen toe: ga goed kijken wat je wilt en krop geen dingen die je hebt, je gevoelens op. Als je ergens mee zit, praat er dan over met mensen. Dat hoeft niet iemand te zijn die dichtbij je staat, maar praat erover en krop het niet op, dat zou ik echt als tip willen meegeven.

Prima, dankjewel! *Geen probleem.*

De overige 2 interviews zijn om privacy redenen verwijderd.

Bijlage: Mijn eigen onderzoek onder 80 donorkinderen

Om mijn werkstuk kracht bij te zetten en omdat ik nog nooit in aanraking ben gekomen met andere donorkinderen, heb ik een online enquête gemaakt op www.surveio.com voor donorkinderen. Ik heb de link van mijn enquête met dit bericht op facebook gezet:

'Hallo kinderen van een donorvader,

Ik schrijf dit onder het account van één van mijn twee moeders omdat ik zelf geen facebook heb, ik hoop dat jullie dit niet erg vinden. Ik zal mij even voorstellen, ik ben Samira van de Meulengraaf en ik zit op het Novalis College in 5 vwo. Dit jaar ben ik begonnen met mijn profielwerkstuk wat over donorvaders gaat.

Ik ben nog nooit in aanraking gekomen met andere donorkinderen, dus dit is een beetje spannend en nieuw voor mij. Maar ik heb jullie echt nodig. Ik heb een enquête gemaakt speciaal voor donorkinderen. Deze enquête kan mij erg helpen met mijn profielwerkstuk. Ik hoop dan ook dat jullie hem voor mij zouden willen invullen? Het linkje naar mijn online enquête staat onderaan in dit bericht. Hier zullen jullie nog meer uitleg vinden en natuurlijk de vragen.

Ik hoop dat jullie mij willen helpen en deze enquête willen invullen! Alvast heel erg bedankt!

Groetjes, Samira

Het linkje: <https://www.surveio.com/survey/d/P4L9F5F6N3X9I1X9T>

De resultaten van mijn eigen onderzoek:

Hallo kinderen van een donorvader,

Bedankt dat jullie mij willen helpen door deze enquête in te vullen. Ik zit in 5 VWO op het Novalis College en dit jaar zijn wij gestart met ons profielwerkstuk. Ik ben zelf een donorkind (zoals ik het noem). Ik heb helaas mijn vader nog nooit ontmoet, maar heb gelukkig na een jaar durende zoektocht een tijdje briefcontact met hem mogen hebben. Jullie zullen het misschien als geen ander kunnen begrijpen, je donorvader is een aspect in je leven dat een behoorlijke invloed kan hebben. Vragen zoals; 'Lijk ik op hem?' 'Verandert mijn leven als ik hem zou ontmoeten?' 'Waarom ben ik nou juist een donorkind?' 'Wat zegt dit over mij, ben ik anders?' 'Wie ben ik eigenlijk, als ik een helft van mijn oorsprong mis?' kunnen in je omgaan. Om mijn ervaringen met mijn donorvader te verwerken, heb ik besloten mijn profielwerkstuk over donorvaders te doen. Mijn hoofdvraag is vooralsnog: 'Wat is de invloed van een donorvader op het leven van het kind?' Ik wil heel graag gaan onderzoeken wat voor effect deze persoon nu op ons leven heeft. En hiervoor heb ik natuurlijk jullie hulp nodig! Hoe ervaren jullie hem in jullie leven?

Door deze 10-15 minuten durende enquête voor mij in te vullen, zouden jullie mij heel erg helpen.

Alvast bedankt!

Met vriendelijke groeten,

Samira van de Meulengraaf

1 Op welke leeftijd kwam je erachter dat je een donorfader hebt en hoe voelde je je daarbij?

Mijn biologische moeder heeft het me zo lang ik me kan herinneren, altijd meteen verteld. Mijn gevoel daarbij was eigenlijk heel normaal. Ik vond het gewoon heel gewoon en dacht er niet veel over na. Als mensen mij iets vroegen zei ik altijd: 'Ik ontmoet mijn vader als ik 16 jaar oud ben.'

12, ik was overdonderd en verbaasd

16, was erg heftig maar heb het snel een plaatsje kunnen geven. De liefde voor mijn vader is onvoorwaardelijk.

Ik was 23. Toen mijn moeder aangaf dat ze zwanger is geworden van een donor en dat mijn vader niet mijn biologische vader was. Was mijn enige reactie eigenlijk: "nou en?! ik ben er toch?" Mijn ouders hebben 12.5 jaar geprobeerd een kind te krijgen. Ikzelf begreep hun keuze direct. Nu weet ik wel dat dit niet voor alle donorkinderen geldt.

0 altijd al geweten

Heb ik altijd al geweten.

Ik was 25 toen ik het hoorde. Het verklaarde heel veel, omdat ik me altijd anders heb gevoeld. Aan de ene kant bevestigde het mijn gevoel dus. Aan de andere kant sloeg het een gat, omdat ik mezelf nu helemaal niet meer herkende.

Ik heb het altijd al geweten, want ik heb 2 moeders. Het heeft voor mij altijd als normaal gevoeld.

Ongeveer 14. Ik vond het verschrikkelijk om te horen dat ik zo was verwekt en dat ik al die tijd ervoor was voorgelogen. Ik was boos om het onrecht en verdrietig dat ik nooit mijn vader zou kennen. Het hele beeld ervan maakte dat ik me schaamde, het gevoel dat het een vies geheim was droeg daaraan bij. Het verklaarde ook dat mijn moeders ex-man niet meer naar me omkeek, maar ik nam het hem evengoed kwalijk dat ik door hem geen vader had. Een emotionele achtbaan was het, en het begin van een spannend, pijnlijk en bijzonder avontuur.

21 jaar, ik weet het nu een aantal weken de eerste drie weken zat ik op een roze wolk omdat ik ineens heel veel broers en zussen had en hier was ik heel blij mee en dacht toen niet veel na over de donor. De laatste paar weken heb ik het er steeds moeilijker mee en dan vooral met het donor gedeelte, wie ben ik, waar komt 50% van mij vandaan.. echt een identiteitscrisis. Ik heb geen moeite met mijn broers en zussen, hier ben ik nog steeds heel blij mee!

Ik heb het eigenlijk altijd al geweten. Mijn moeder was alleen, dus het gesprek over 'wie is mijn vader' kwam vrij vroeg en mijn moeder heeft daar nooit omheen gedraaid. Tot ongeveer mijn 12e had ik er vrede mee, maar daarna begon ik toch vragen te hebben. Ik ben toen kort aan het zoeken geweest, maar ik stuitte op een grote muur waar ik geen weg rondom of overheen zag. Ik heb destijds mijn zoektocht gestaakt. Deze ben ik pas vorig jaar weer gestart, ik was toen 25 jaar. Sinds ik die zoektocht gestart ben, door middel van DNA onderzoeken bij verschillende databanken, heb ik al 14 halfbroers/zussen gevonden! Wat een rijkdom! Nu nog de donor en dan kan ik veel van mijn vraagtekens eindelijk beantwoorden!

Al voordat ik het me kan herinneren, rond een jaar of 3/4 begon ik vragen te stellen waar of wie mijn papa was. Mijn moeder heeft het toen (op een voor mij begrijpelijke manier) uitgelegd. Het is voor mij niet meer dan normaal hoe de gezinssituatie is.

28 en ik voelde me totaal verloren, zo lang bewust voorgelogen door mijn ouders...

16 jaar oud en voelde me erg verraden erdoor. Had gelijk veel vraagtekens wie ik nou eigenlijk was.

Ik weet niet meer precies de leeftijd. Mijn twee moeders hebben mij van jongs af aan op een gepaste manier uitgelegd hoe het zat. Toen ik heel klein was begreep ik dit natuurlijk nog niet helemaal maar het is nooit een taboe geweest.

19 jaar. Het was de bevestiging van een vermoeden, maar mijn hele leven stond op zijn kop. Ik was ontzettend verdrietig.

Toen mijn ouders gingen scheiden, rond mijn derde levensjaar, heeft mijn moeder uit boosheid verteld dat we (tweelingbroer en ik) van een donor zijn. Ik weet niet meer goed hoe ik me voelde. Ik heb er wel veel om gehuild als kind.

Ik heb dit altijd al geweten. Het is voor mij de normaalste zaak van het leven.

Ik kan me dit niet herinneren. Ik weet het al m'n hele leven en er is nooit omheen gedraaid.

Toen ik een jaar of 4 of 5 was, gaf mijn moeder mij seksuele voorlichting waarbij ze vertelde dat er 3 manieren waren om kinderen te krijgen: op de "natuurlijke" manier, via adoptie, of via KID, en dat ik via KID verwekt was en dus wel een vader had die ik op m'n 16de zou kunnen leren kennen. Mijn reactie, verbaasd: "dus ik heb wél een vader?!" Ik was dus blij verrast.

Mijn ouders hebben het mij en mijn broertje vertelt toen we ongeveer 6 jaar waren, dit werd gewoon even gemeld en daarna ging iedereen weer door waar hij mee bezig was. Ik was het vrij snel vergeten en pas in mijn pubertijd dacht ik het me te herinneren, maar wist niet zeker of het zo was.... Ik was 25 toen ik het officieel (nog een keer) van mijn ouders hoorde. Het was dus geen schok, al was het wel opeens een bespreekbaar onderwerp.

32. Het was voor mij een shock dat mijn vader niet mijn vader bleek te zijn. Ik vind de term donorvader overigens verschrikkelijk. De donor is in geen enkel opzicht mijn vader.

Vanaf dat ik me kan herinneren. Ik heb twee moeders, en mijn moeders zijn altijd eerlijk geweest over waar ik vandaan kwam. Ik denk dat ik een jaar of 4 moet zijn geweest dat ik het ook een beetje snapte

Ik heb het altijd al geweten.

8 en helemaal prima

7 jaar, ik schrok in eerste instantie heel erg, moest huilen, maar had het daarna eigenlijk vrij snel geaccepteerd. De vader in mijn gezin was mijn stiefvader, dus toch al niet mijn biologische vader.

Ik heb dit altijd al geweten, hierdoor is het voor mij normaal

Ik was 12 jaar oud toen mijn moeder het mij vertelde, terwijl mijn ouders in scheiding lagen. Het was heel onwerkelijk omdat de werkelijkheid waar je tot dan toe inleefde ineens een hele andere geschiedenis kent. Ik was verward en durfde er ook niet met mijn vader over te praten die nog van niks wist. Na een jaar heb ik het samen met mijn moeder opgebiecht dat ik het weet

Ik was 6 en ik was opgelucht omdat mijn opvoedvader geen fijne man was. Maar ook zoekend. Wie is het dan wel?

Ik denk dat ik drie was toen mijn moeder het uitlegde. Ze legde het eerst uit als "mama heeft een zaadje aan de dokter gevraagd". Ze maakte het nooit zwaar en heeft er altijd open over verteld. Het heeft voor mij altijd als een gegeven voelt. Bijna vergelijkbaar met het gegeven dat ik een vrouw ben.

Ik was 13 jaar, voor mij voelde het als een opluchting. Ik voelde totaal geen connectie met mijn opvoedvader en schaamde me vaak voor hem. Ik was dus opgelucht niet aan hem verwant te zijn.

17. Mijn leven voor het weten voelde als een grote leugen. Ik voelde me verraden.

Ik weet het al zo lang ik me kan herinneren. Geen bewust moment waarin dit verteld werd, het is altijd zo geweest en voor mij daarom de normaalste zaak van de wereld.

26. Ik heb het altijd gedacht, maar het was toch een grote schok om te horen. Met name het feit dat mijn ouders er altijd over gelogen hebben.

Ik was 25 jaar en voor mij was het een shock. Het was alsof de basis waar ik mijn hele leven op had vertrouwd ineens weg was.

Ik ben ermee opgegroeid. Zelf herinner ik me geen precies punt waar het verteld is.

Ik weet het al zo lang als ik me kan herinneren en buiten een soort blinde vlek had ik er vrede mee. De vage nieuwsgierigheid is er altijd geweest, maar ik heb er nooit veel 'last' van gehad.

Ik was 12, en het voelde een beetje alsof mijn leven een leugen was.

Ik heb het altijd al geweten, mijn ouders zijn er heel open en eerlijk over geweest. Vroeger stond het voor mij vast dat de donor altijd anoniem zou blijven; ik had ook geen behoefte de donor te ontmoeten. Pas vanaf mijn late pubertijd ging ik meer nadenken over wie de donor zou kunnen zijn en dat ik mogelijk nog veel meer familie heb. Gelukkig zijn er nu veel manieren om toch te weten te komen wie de donor is. Voor mij is het dus een beetje 'best of both worlds', kort gezegd: anoniem toen ik er geen behoefte aan had, niet anoniem toen ik wel nieuwsgierig werd.

Ik was 16. Mijn ouders hebben het niet verteld maar mijn opa en oma. In dit interview lees je er alles over: <https://www.viva.nl/tijdschrift-viva/joyce-ontdekte-donorkind/>

Ik weet het al mijn hele leven. Ongeveer een jaar of 5/6 denk ik.

20, uhm, ik haalde de algemene boodschap uit het spel Tales of Symphonia, "wie mijn vader is definieert niet wie ik ben" erbij om een identiteitscrisis de kop in te drukken, de puzzelstukjes vielen op hun plek, en ik was blij verlost te zijn van die vervloekte bloedlijn.

0 ik heb het altijd geweten. Voor mij was het dus gewoon zo.

3 jaar en vond het toen niet raar, voelde me een beetje bijzonder met een geheim

Vroeg omdat ik 2 moeders heb

Ik heb 2 moeders dus het was altijd duidelijk dat ik een donovader had.

Zodra ik er naar ging vragen/het kon begrijpen, hierdoor wist ik nooit beter en had ik er ook geen moeite mee. Was dus ook niet geschokt. Ik weet wie mijn donovader is doordat mijn tweelingzus ernaar is gaan zoeken n.a.v. KRO Spoorloos. Ik heb wel een 'vader' gehad.

Toen ik 23 jaar was kreeg ik het nieuws. De grond viel onder mijn voeten weg. Wat ik altijd als waarheid had aanschouwd bleek een leugen! Ik heb de rest van de dag doodstil voor me uit zitten staren, ik had geen woorden voor wat me zojuist overkomen was. Ineens was ik niet meer wie ik altijd dacht dat ik was. Ik denk dat dat wel voor een identiteitscrisis heeft gezorgd.

29, ik voelde me alsof ik in een slechte horror-movie zat toen mijn moeder het vertelde

Heb dit altijd al geweten van kinds af aan. Was voor mij normaal

28. Voor mij voelde het als een opluchting. Voelde al van jongs af aan dat er iets niet klopte, dit was eindelijk de bevestiging.

Het is mij vanaf jongs af aan verteld. Er was dus niet echt een bepaalde leeftijd. Doordat het voor mij altijd duidelijk was dat ik van een donor kom, heb ik er ook nooit problemen mee gehad. Ik heb me nooit anders gevoeld o.i.d.

Ik heb twee moeders, en zij hebben me vanaf het begin verteld dat ik met een donor verwekt ben. Het was daarom voor mij heel gewoon en voelde me daar prima bij (ik wist niet anders)

11/12 ik was blij aangezien ik wist dat ik op niemand uit de familie leek

5, geen gevoel erbij, geen moeite

Ik was 16 jaar toen mij werd verteld dat ik een donor kind was. Echter was toen niet bekend wie de donor was. Op mijn 24e heb ik mijn donor vader mogen ontmoeten.

Ik heb twee moeders en het was dus altijd al duidelijk dat ik een donovader had. Dit was voor mij heel normaal en op jonge leeftijd heb ik er nooit veel aandacht aan besteedt.

Ik weet het altijd al. Het was algemeen bekend, er werd geen geheim van gemaakt. Ik heb het altijd prima gevonden.

24, verwarrend en verloren. Ik wist niet zo goed hoe ik ermee moest omgaan en of ik er iets op wilde doen.

25, ik voelde me vreemd, teleurgesteld omdat mijn moeder het niet eerder heeft verteld, verdrietig omdat je halve leven een leugen blijkt te zijn. De man van wie ik dacht dat het mijn vader was, leeft al niet meer sinds ik 1 ben dus ik had altijd al vragen over mijn afkomst. Nu de kans weer open ligt antwoorden te krijgen is het toch ook spannend.

De avond voor mijn 25e verjaardag is het mij verteld. Het was heel onwerkelijk en niet voor te stellen dat het over mij ging. Op dat moment en eigenlijk nu nog steeds sta ik er nuchter in en heeft het emotioneel gezien geen enorme impact.

Ik heb het altijd geweten. Ik zou graag erachter willen komen wie mijn donorfader is.

20. Opgelucht. Ik was ook trots op mijn moeder

Ik was 23 en de situatie waarin het verteld werd was een beetje onhandig. Het verhaal is te lang voor 1500 tekens, maar mijn opvoedvader is overleden toen ik 13 was en ik dacht dat hij gewoon m'n vader was. Daarna ging de familie van zijn kant vet vervelend doen, ik snapte niet waarom. Ze deden ook gemeen tegen m'n moeder en daarover wilde ik verhaal van halen bij m'n oom. Dus toen moest ze het wel vertellen anders zou hij het doen. Het was namelijk allemaal vet geheim. Toen ik het hoorde moest ik lachen in eerste instantie. Mam was bang dat ik héél boos zou worden, maar ik voelde daar niks van. Het was meer een soort opluchting (en verklaring voor veel dingen!) dat ik niet genetisch verwant ben aan die groep schriele en kleingeestige mensen. Daarna heb ik wel een paar jaar nodig gehad om inderdaad een antwoord te bedenken (dat mag je zelf invullen, dus dat is wel fijn, want niemand bepaalt voor jou hoe jij jezelf ziet!) op inderdaad de vragen die je beschrijft in je intro tekst.

17. Moeder in tranen toen ze het vertelde, dat was wel heftig. De geheimhouding is wel te begrijpen op basis van het idee 'wat niet weet wat niet deert', maar is wel een slecht idee.

13 (denk ik)

30. Het kwam als een schok, maar tegelijkertijd was het ook niet echt een verrassing. Het klopte met mijn gevoel wat ik van jongs af aan had dat er iets niet klopte.

Ik heb het mijn hele leven al geweten en heb het dus altijd al normaal gevonden. Het was gewoon zo, en ik had er geen moeite mee.

Opgevoed wetende dat ik een donorfader heb, sinds mijn geboorte

Ik heb het mijn hele leven al geweten, mijn moeder was namelijk alleenstaand. Ik ben niet anders gewend, dus vond het altijd prima.

Ik weet het niet precies meer, maar ik denk zo'n jaar of 4. Mijn (alleenstaande) moeder vertelde het mij en ik kan me niet herinneren dat het insloeg als een bom ofzo, misschien was ik ook te jong daarvoor, maar ik vind het achteraf wel fijn dat het gewoon natuurlijk is verlopen en het eigenlijk altijd een vanzelfsprekend gegeven is geweest.

Zo lang als ik me kan herinneren weet ik al dat ik middels KID verwekt ben. Toen deed het me niets, dat is in de puberteit veranderd en als puber en jong adolescent heb ik er veel problemen mee gehad. Tegenwoordig (ben nu eind 30) heb ik het op zich wel een plek kunnen geven.

Ik heb het altijd al geweten, er is dus geen specifiek moment dat ik er achter kwam. Het hoort dus bij mijn leven. Dit is normaal voor mij.

vanaf jongs af aan wist ik het. Ik heb 2 moeders.

Een jaar of 7 was ik. Vond het eigenlijk allemaal wel prima. Miste geen vaderfiguur en had er verder geen speciale gevoelens bij.

Ik kreeg op mijn 24e te horen dat ik een donorkind was, via een tante. Aan de ene kant vielen er veel dingen op zijn plaats, maar aan de andere kant voelde het alsof heel mijn leven onder me uit getrokken werd. Alles werd ineens op zijn kop gezet.

Wij hebben het altijd geweten. Er was geen leeftijd waarop onze ouders het vertelden. Er werd altijd heel open over gedaan.

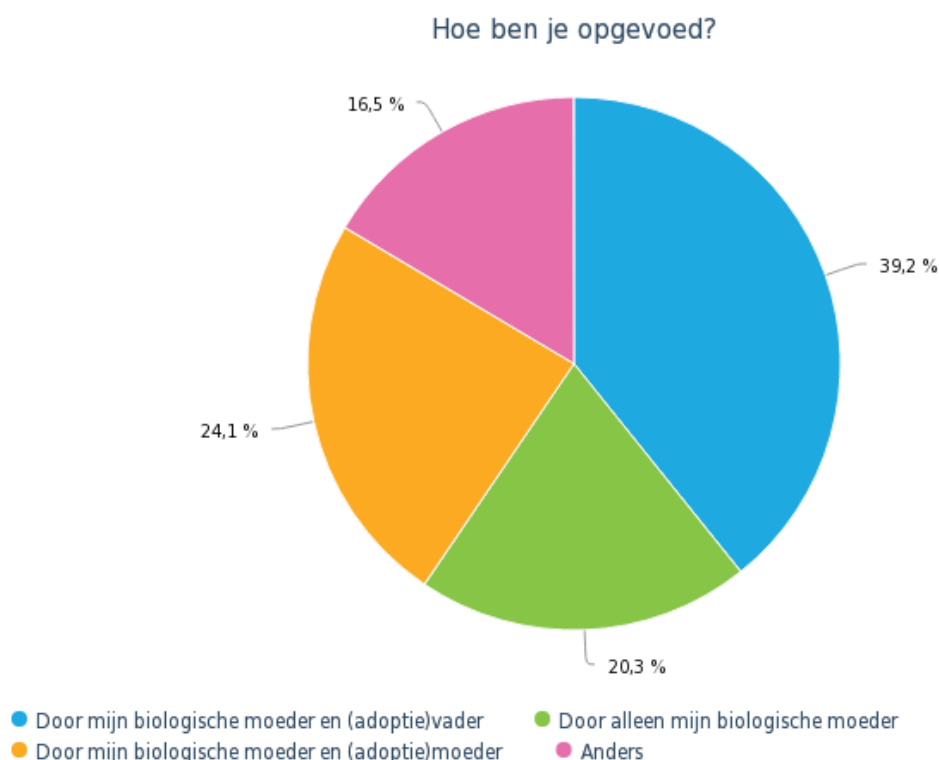
10, mijn ouders waren daar heel eerlijk over. Ik herinner me daar niet een bepaald gevoel bij, dat is al langer geleden. Wel heb ik rond mijn 12 jaar me wel afgevraagd wie dan mijn vader dan wel was.

Ik heb het heel mijn leven geweten.

Mijn voetnoten:

De mensen die het al wisten vanaf dat ze het zich kunnen herinneren, lijken er eigenlijk het minst last van te hebben. Mensen die het op een latere leeftijd te horen hebben gekregen zijn vaak in een identiteitscrisis beland. Of deze mensen voelde ook een opluchting omdat het de vragen van anders voelen heeft beantwoord en ook omdat ze geen band voelde met hun 'vader'.

2 Hoe ben je opgevoed?

Antwoord	Antwoorden	Ratio
Door mijn biologische moeder en (adoptie)vader	31	39,2 %
Door alleen mijn biologische moeder	16	20,3 %
Door mijn biologische moeder en (adoptie)moeder	19	24,1 %
Anders	13	16,5 %

Anders:

Tot mijn 6e door mijn biomoeder en een 2e, tussen 6-16 alleen biomoeder, 16+ tante (moeder stierf)

Door mijn vader en moeder (ik noem mijn vader geen adoptievader) dat is hij juridisch ook niet.

Na de scheiding woonde ik bij mijn moeder, maar wel regelmatig weekenden/dagen naar mijn vader

Hoofdzakelijk door alleen mijn moeder, maar mijn stiefvaders had een aanwezigheidsrol

Door mijn biologische moeder en stiefvader. Mijn wettelijke vader zag ik om het weekend.

Eerst door mijn moeder en opvoed-papa, na zijn overlijden op m'n 13e alleen door mam

Door mijn vader en moeder. Ik ben niet geadopteerd. Volgens mij verwar je 2 dingen.

Door mijn biologische moeder en stiefvader, vader vanwege ziekte op achtergrond

Door mijn moeder en later kwam er een stiefvader bij.

Door mijn moeder, vader helaas jong gestorven.

Door mijn biologische moeder en mijn oma.

Biologische moeder en (ex)stiefvader

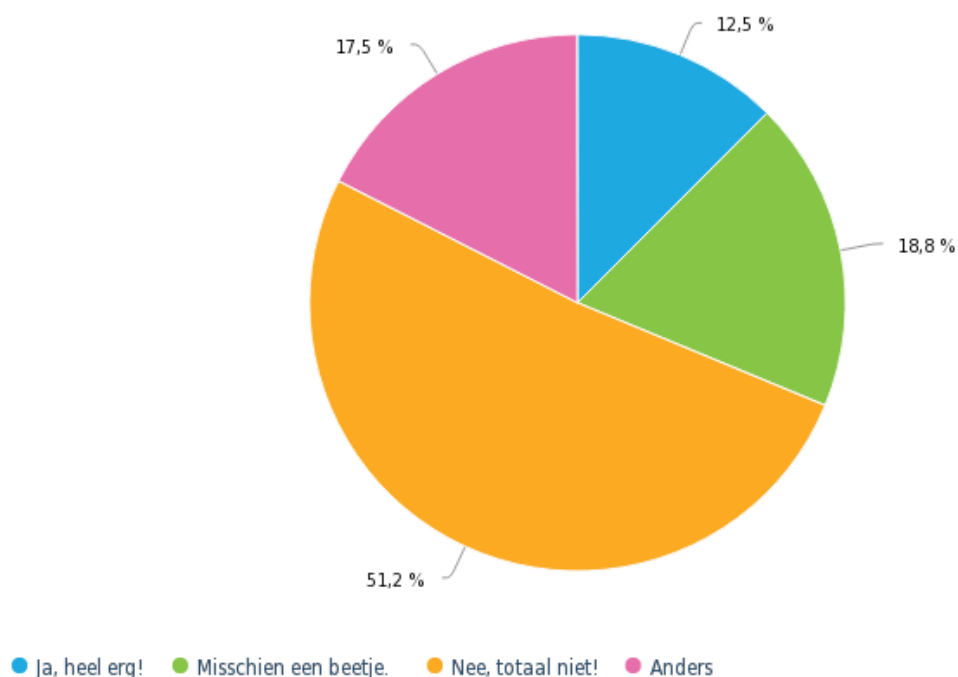
Door mijn twee moeders

Mijn voetnoten:

De meeste donorkinderen zijn opgevoed met een moeder en 'vader', dit is ongeveer 40%

3 Heb je een vader gemist tijdens je jeugd?

Heb je een vader gemist tijdens je jeugd?

Antwoord	Antwoorden	Ratio
Ja, heel erg!	10	12,5 %
Misschien een beetje.	15	18,8 %
Nee, totaal niet!	41	51,3 %
Anders	14	17,5 %

Anders:

Ik had een vader, hij was mijn "papa". Maar doordat ik mij niet kon herkennen in hem, miste er iets.

Nee, maar er was wel een soort 'gat' af en toe. Vaderdag en dingen als diploma-uitreikingen, bijv.

Ondanks dat ik opgegroeid ben met een opvoedvader heb ik een vaderfiguur in mijn leven gemist

Ik heb een vader gemist, maar dit heeft niks te maken met het feit dat ik van een donor ben.

Ik heb mijn maatschappelijke vader, maar miste het gevoel van een "echte" vader hebben.

Ja, ondanks dat ik een vader had... Er was altijd wel een bepaalde afstand

Niet echt een vaderfiguur gemist, maar wel de band met een echte vader

Liefde en connectie gemist met zowel mijn moeder als opvoedvader

Mijn wettige vader was 100% een vaderfiguur voor mij.

Niet gemist, maar ik was wel altijd benieuwd

Soms, mijn vader werkte heel veel

Ik had gewoon een vader

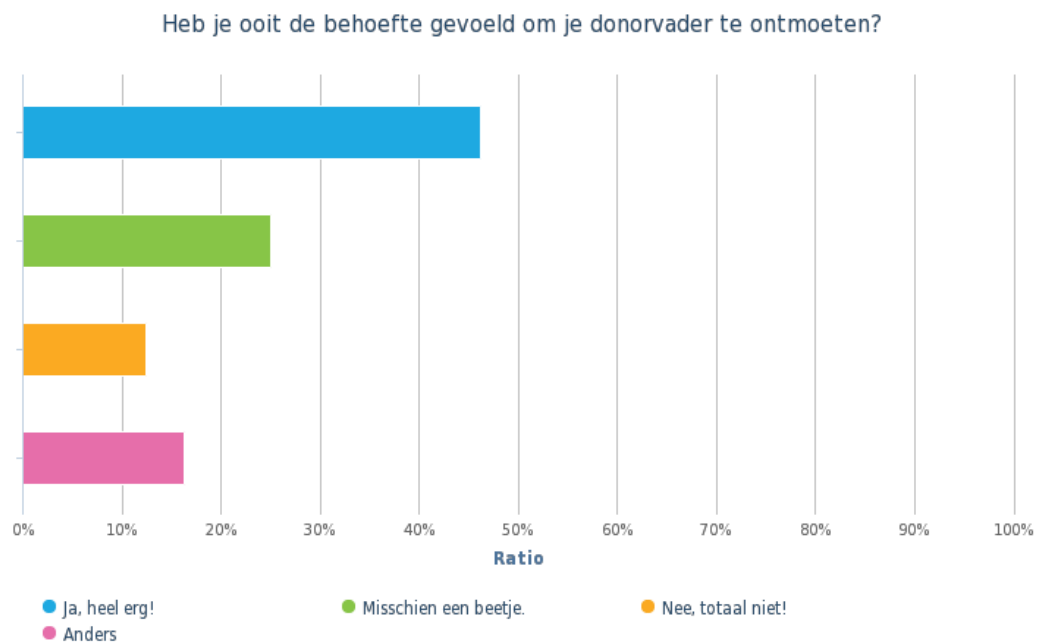
Ik had/heb een vader.

Ik had een vader.

Mijn voetnoten:

De meeste donorkinderen ervaren geen gemis van een vader, dit is ongeveer 51%

4 Heb je ooit de behoefte gevoeld om je donorvader te ontmoeten?

Antwoord	Antwoorden	Ratio
Ja, heel erg!	37	46,3 %
Misschien een beetje.	20	25 %
Nee, totaal niet!	10	12,5 %
Anders	13	16,3 %

Anders:

Het lijkt me heel bijzonder maar eigenlijk ben ik meer benieuwd naar eventuele halfbroers- en zussen
Geen behoefte, heb het gedaan omdat ik per toeval erachter kwam wie het kon zijn en nieuwsgierig was

Toen ik het eenmaal wist, wilde ik hem wel graag ontmoeten. Maar het hield mij niet wakker 's nacht

Nee, maar door de misstanden rondom Bijdorp ben ik mij meer gaan afvragen of het de dokter is

Ja! Na het overlijden van mijn beide ouders werd ik nieuwsgierig en via FIOOM ben ik gematcht

Ja, maar het was geen heilig moeten en het voelde sowieso onmogelijk door zijn anonimiteit.

Nee, totaal niet, tot ik een match had. Toen wilde ik hem toch ontmoeten.

Ja, benieuwd naar uiterlijke kenmerken en wat voor persoon die is

Tussen de eerste twee antwoorden in. Wil graag weten hoe hij is.

Ja ik heb de behoefte om mijn donor (-vader) te ontmoeten

Ja, en dat heb ik één keer gedaan. Dat was genoeg.

Misschien komt dat ooit nog, maar nu niet

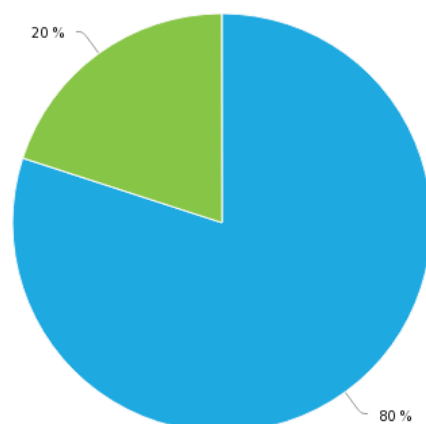
Ja, ik was altijd wel benieuwd.

Mijn voetnoten:

De meeste donorkinderen voelen de behoefte om hun donorvader te gaan ontmoeten.

5 Ben je op zoek gegaan naar je donorvader?

Ben je op zoek gegaan naar je donorvader?

● Ja ● Nee

Antwoord	Antwoorden	Ratio
Ja	64	80 %
Nee	16	20 %

6 Hoe vind je het in Nederland geregeld met betrekking tot donorschap?

Ik denk dat het over het algemeen goed is geregeld, maar ik vind dat het wel heel lastig is en dat het lang duurt om je donor te zoeken.

Op zich goed geregeld, alleen vind ik anonieme donatie wel iets wat niet meer moet kunnen

Ik vind het prima. Nee de 15+ matches niet.

Er wordt te weinig gedaan om donorkinderen te helpen met zoeken vanuit de regering gezien. Het is te duur voor de meeste donorkinderen om zich in te schrijven.

Tegenwoordig wel oké. Voor 2004 een organisatorische puinhoop. Veel paspoorten kloppen niet en wanneer donoren wel open staan voor contact stond geregistreerd dat ze geen contact willen. Sinds 2004 is het niet meer mogelijk anoniem te doneren

Ik vind het super dat het anoniem doneren is afgeschaft.

Onduidelijk. Zeker voor degenen van een anonieme donor. Je moet bij teveel verschillende organisaties om info 'schooien' en dan is het antwoord ook nog vaak nee. Daarnaast vind ik de manier van testen (DNA) in Nederland achterhaald. Daarin zou zeker iets mogen veranderen.

Voor de kinderen die nu geboren worden is het volgens mij oké.

Goed dat anonimiteit verboden is in 2004, slecht dat hierop te weinig toezicht is en mensen over de grens gaan voor anonieme donaties. Ik vind dat donorconceptie in zijn geheel verboden moet worden. Iedereen heeft het recht bij zijn ouders op te groeien en niet verkocht te worden.

Omdat ik het nog maar een aantal weken weet heb ik hier nog niet zo veel ervaring mee.

Nu met de nieuwe wetgeving sinds 2004 denk ik dat het eindelijk goed geregeld is, op juridisch gebied. Het blijft echter een enorme last om ook de artsen te laten meewerken. Idealiter zou het op Europees niveau geregeld moeten worden, waarbij ook de DNA databanken speciaal voor donorkinderen op Europees gebied zouden zijn, in plaats van landelijk. Zeker omdat gebleken is dat verschillende Nederlandse artsen ook sperma naar het buitenland verkochten.

Matig, sommige dingen zijn nu goed geregeld, met name rondom het bekende donorschap. Maar dat de gegevens slecht bewaard zijn/worden en er nog veel geheimhouding heerst, is een slechte zaak

Als ouders niks aan hun kind willen vertellen, kan dat nog steeds. Mensen hebben het recht te weten dat ze donorkind zijn, dus ik vind dat dit moet veranderen. Wel fijn dat anoniem doneren niet meer mag.

Erg slecht. Je moet veel moeite doen om een klein beetje informatie te krijgen, daarnaast zijn ze niet eerlijk over de donor en hebben ze strenge regels over DNA matches.

Ik vind het sinds de wetwijziging in 2004 stukken beter geworden. Maar de donorkinderen geboren voor 2004 hebben te maken met veel onduidelijkheden. Mijn moeder heeft bijvoorbeeld gekozen voor een B-donor (niet anoniem). Pas in 2011 kregen wij te horen dat mijn donor, vlak voor de wetwijziging, zijn status had veranderd naar een A-donor (anoniem). Ik kan nog steeds niet geloven dat het legaal is om als donor je status te veranderen, zonder dat de moeders hier ook maar enigszins over worden geïnformeerd.

Ik maak me erg veel zorgen over de huidige gang van zaken. Dat wensouder eitjes, draagmoeders of sperma uit het buitenland halen en dat de nakomelingen hiervan nooit zullen weten wie hun vader of moeder is.

Nu beter, maar er zijn helaas nog veel mensen die op zoek gaan naar een anonieme donor. Voor de kinderen die verwekt zijn vóór 2004 is nog weinig goed geregeld.

Ik vind het goed dat donoren niet meer anoniem zijn voor de kinderen die graag informatie willen. Ik zou het als wensouder wel lastig vinden.

Ik vind het jammer dat er geen gratis mogelijkheid is tot de DNA-testen, aangezien ik van mening ben dat elk kind moet weten waar die vandaan komt. Ik vind het ook goed dat er nu niet meer gekozen kan worden voor een anonieme donor, omdat het voor de meeste kinderen toch erg belastend is.

Heel slecht. Echt heel slecht. Dat was het in ieder geval wel en ik hoor van meerdere mensen dat er nog steeds flink mee gekloot wordt. Ik had een zogenaamde "B-donor" die zich bekend zou maken als ik 16 was; maar door een soort loophole in de wet DKB van 2004 heeft mijn donovader de mogelijkheid gekregen om anoniem te blijven en daar heeft hij dankbaar gebruik van gemaakt. Ondanks wat mij altijd beloofd is en waar ik op heb vertrouwd, kan ik er dus nooit achter komen wie mijn vader is. Daarnaast bleek ook dat er 43 nakomelingen van mijn donovader zijn in plaats van de maximaal toegestane 25.

Ik kom uit 1984. Mijn ouders gingen wegens onvruchtbaarheid via de huisarts, via een gynaecoloog naar dr. Karbaat. De dingen die hun zijn beloofd zijn inmiddels bewezen onwaar. Zij zijn ontzettend voorgelogen. Er zouden bijvoorbeeld max 5 kinderen per donor worden verwekt. Vandaag hebben wij echt zus nummer 39 mogen verwelkomen, allemaal van dezelfde donor! Waarschijnlijk zijn er nog veel meer.

Ik heb me er niet zo in verdiept, omdat ik al een vader heb. Ik vind het prima zo.

In Nederland is het op dit moment voor de kinderen die voor 2004 zijn geboren erg slecht geregeld. Alles moet vanuit de kinderen en de donoren zelf komen. Tegenwoordig verandert er wel het een en ander, dus ik heb wel hoop dat het in de toekomst beter gaat.

Verschilt per donorbank, mijn zusje en ik komen uit de kliniek in Leiden en daar was het goed geregeld. Maar mijn halfzussen en broers komen grotendeels uit de Karbaat kliniek en dat was echt een ramp.

Okay, alhoewel sjoemelen met administratie echt niet kan.

Slecht. Je moet flink betalen voor een DNA onderzoek bij het Fiom, die dan ook nog eens slecht werken. Er wordt slordig omgesprongen met ons, net als in het verleden.

Inmiddels beter, omdat donoren geregistreerd moeten zijn. Maar er is nog een lange weg te gaan

Hoe vind ik dat het in Nederland geregeld is m.b.t donorschap? Ik vind dat er goede stappen worden gezet ten gunste van het donorkind. Jammer dat nieuwe ouders door de wet die hun toekomstige kinderen juist beschermt, naar het buitenland gaan om onder de strenge regels uit te komen. Donorschap is goed geregeld, nu de moraal bij ouders nog...

Slecht. Heel slecht. De regels die er zijn worden niet goed nageleefd en gecontroleerd.

Er is in het verleden veel mis gegaan. Te veel. Het registreren zou beter moeten. Ik ben echter niet tegen anonieme donors. Ik maak mij zorgen dat veel vrouwen nu naar Denemarken gaan nu anonieme donoren niet meer mogen.

Slecht, vooral als je van voor 2004 bent, er is niks te achterhalen en geen fatsoenlijke begeleiding.

Slecht. De Nederlandse staat heeft heel slecht toezicht gehouden waardoor artsen in mijn tijd (voor 2004) gewoon konden aanrommelen.

Een grote aanfluiting. Alle klinieken hebben er een groot potje van gemaakt en de overheid doet hier niets mee. In het verleden zijn veel fouten gemaakt, maar ook nu wordt er van alles niet goed opgepakt. Ook is er totaal geen begeleiding voor donorkinderen of concreet plan waarin er aandacht wordt besteed aan de dingen waar donorkinderen en donoren tegen aan lopen. Zie ook de recente afleveringen van nieuwsuur die hier over gaat.

Slecht... je kan je donor niet vinden en dat is voor velen erg lastig.

Slecht. Er wordt vanuit de wensouders geredeneerd in plaats van het kind. Klinieken hebben hun administratie niet op orde. Veel klinieken hebben hun dossiers vernietigd. Stel mijn donor heeft een genetische erfelijke ziekte kan ik daar nu niet over geïnformeerd worden. Fiom is ook slecht aangezien ze daar verouderde testmethodes gebruiken. Gelukkig is er FTDNA maar daar zouden nog veel meer mensen in moeten staan.

Nu een stuk beter. Ik kom zelf uit begin jaren 70. Dat houdt voor mij in dat er niets is bijgehouden, niets is bewaard aan gegevens. Gelukkig hebben de kinderen nu de gelegenheid hun donorcater te kennen. Toch maak ik me wel druk over alle misstanden in de klinieken.

Moeizaam bij Fiom. Veel fouten gemaakt.

Inmiddels al een stuk beter, maar iedereen van voor '04 zit in een oneerlijke situatie.

Ik vind het jammer dat het voor "mijn generatie" heel moeilijk is om erachter te komen wie je biologische vader is. Ik ben blij dat het nu zo is geregeld dat het niet meer anoniem mag zijn.

Ik denk dat de situatie nu goed is zoals het is. Wat misschien wel beter zou kunnen is dat zaad bewaard kan worden voor eventuele latere kinderen van een stel, want nu moet je nog maar net geluk hebben dat de donor zijn 26 donaties nog niet op heeft gebruikt als je een nog een kind wil.

Nu wel redelijk. Max. 25 kinderen vind ik alsnog teveel. Er zijn regels maar weinig toezicht. Dat moet verbeteren.

Voor donorkinderen na 2004 een stuk beter. Maar uiteindelijk moet het recht om je wortels te leren kennen, erkend worden door de regering, zodat ze er ook bij gaan helpen.

Tegenwoordig beter, de oorspronkelijke geheimhouding was een drama.

Ik vind het goed dat de regels zijn aangepast en er nu niet meer anoniem kan worden gedoneerd. Hopelijk kunnen kinderen nu makkelijk achter de donor komen.

Slecht. Ik vind dat kinderen altijd het recht hebben hun biologische ouders te kennen.

Niet heel goed, vervalste donor paspoorten.

Ik vind dat dat het donorschap vroeger veel beter had gekund. Nu vind ik dat het donorschap goed geregeld is maar het kan natuurlijk altijd beter.

Inmiddels wel prima, dat het systeem vroeger kraakte van alle kanten is denk ik wel duidelijk. Er was lang weinig tot geen toezicht en misschien was het allemaal ook wat 'nieuw'. Hierdoor was er ruimte om de regels wat minder nauw te nemen. Door alle media-aandacht en technologische ontwikkelingen is er weinig sjoemelruimte meer en is het denk ik allemaal inmiddels wel aardig in orde.

Als donorkind krijg je een dichte deur in je gezicht, keer op keer. De rechten van donoren worden beschermd en dat vind ik schandalig. Wij hebben er niet voor gekozen, maar er wordt telkens gedaan alsof het onze schuld is dat wij de afstammingsvraag hebben. Informatie wordt gewoon geweigerd en je wordt behandeld als 'lastige klant'. Nazorg is er ook niet. Je moet het zelf maar uitzoeken. Hoe kun je kunstmatig insemineren zonder na te denken over de kinderen die daaruit komen? Dat is dus wél gebeurd. Ik voel me niet vertegenwoordigd en rechteloos om zo iets essentieels als dit. Ik heb het recht niet om mijn afstamming te weten en dat vind ik echt heel ernstig. Ik kan er simpelweg niet bij. Het voelt alsof men wil zeggen dat ik maar niet moet zeuren, maar ondertussen gaan hier mensen kapot aan. De taboe moet doorbroken worden, mensen!

Slecht.

Nooit echt over nagedacht.

Wettelijk gezien is het nu gelukkig niet meer mogelijk om anoniem te doneren. Maar helaas gaat er nog steeds teveel mis.

Goed dat er steeds meer aandacht komt. Goed dat anoniem doneren niet meer toegestaan is. Kwalijk dat het mogelijk is Nederland regels te omzeilen door naar het buitenland uit te wijken waar anonimiteit mogelijk (of zelfs vereist) is.

Tegenwoordig vind ik het goed geregeld. Als je na 2004 bent geboren kun je vanaf je 16e de donor ontmoeten. Voor 2004 (zoals in mijn geval) is het erg slecht geregeld. Het ziekenhuis wil me niets vertellen, en niemand kan me verder helpen om meer te weten te komen over de donor. Ik heb daarom het gevoel dat er mensen zijn die er wel meer vanaf weten, maar het geheim voor mij

houden. En aangezien het mijn afkomst is, mijn leven, vind ik dit erg naar en ben ik hier behoorlijk boos over. Als ik van de donor een bevestiging zou krijgen dat hij inderdaad nog steeds anoniem zou willen blijven, dan zou ik daar vrede mee hebben. Maar dit weet ik niet. En niemand heeft meer contact gehad met de donor, waardoor we niet weten of hij nog steeds anoniem zou willen blijven of misschien toch zou openstaan voor contact. Deze onduidelijkheid en onzekerheid is erg naar, omdat niemand de donor meer wil benaderen voor mij.

Ze mogen meer DNA testen weg geven zoals bij Ellen DeGeneres.

Donorschap is nu prima geregeld, hoewel de transparantie van de gegevens naar donorkinderen beter kan.

In het begin, toen ik 16 was, waren de mogelijkheden beperkt. Nu 14 à 15 jaar later zijn er meer mogelijkheden en dat is erg positief.

Heel goed dat het sinds 2004 niet meer mogelijk is anoniem te doneren. Ik denk dat het heel belangrijk is dat de mogelijkheid er is om je donorgader te leren kennen, mocht de behoefte er zijn. Mijn moeders weigerden mij iets te vertellen over kliniek/behandeling/donorgader en waren boos toen ik mij inschreef bij het Fiom. Dus erg dankbaar dat deze organisatie bestaat! (Al is de begeleiding vanuit het Fiom slecht, dat neem ik dan maar voor lief).

Het is natuurlijk heel erg veranderd. Dus de regels die nu gelden (dat anoniem donorschap niet meer mag) gelden niet voor mij. Ik vind het allebei prima, heb geen problemen met hoe het vroeger was geregeld en hoe het nu is geregeld.

Het is jammer dat de informatie verstrekking vanuit de verschillende klinieken langzaam of niet verloopt. Ook wordt er soms verkeerde informatie verstrekt. Er wordt weinig actie hierop ondernomen door zowel de politiek en organisaties die hierop zouden moeten toezien.

Heel kort (en een beetje grof) klote . Tegenwoordig is het beter geregeld dan voor 2004. Donoren van voor 2004 worden nog steeds heel erg beschermd. Er wordt geen rekening gehouden met de gevoelens van een donorkind. Ik heb het gevoel behandeld te worden als een product. Er zijn gelukkig mensen die wel alles op alles zetten je te helpen.

Het is goed dat het niet meer anoniem kan.

Ik vind dat het heel slecht is geregeld. Donoren die anoniem wilden blijven zijn bekend aangegeven en andersom hetzelfde.

Slecht. Er is meer aandacht voor de donor dan de moeder en het kind

Ik ben niet geheel op de hoogte, maar ik vind het wel prima. Je hebt veel rechten als kind en dat is goed.

Vooral vreemd: anoniem doneren mag niet meer, op grond van het idee dat je recht hebt om te weten van wie je afstamt, maar vervolgens is het beleid totaal niet gericht om iets tegen de geheimhouding te doen.

Ik vind het recht van het kind om de afkomst te weten belangrijker dan het recht van de vader om anoniem te blijven. Dat is in Nederland zo, dus ik vind het prima. Wat wel beter kan is het toezicht op het overmatig gebruik van eenzelfde donor

Er is van kinderen tot 2004 niks geregeld. Voor jongere kinderen is er wel het een en ander (goed?) geregeld op papier, maar de praktijk wijst regelmatig uit dat het nog een zootje is, en dat donorkinderen niet serieus worden genomen helaas.

De huidige wetgeving is wat mij betreft goed zo, maar ik vind het heel erg dat er in het verleden zoveel mis is gegaan en er nog steeds zoveel verzwegen wordt als het gaat om donorkinderen van voor 2004. Daar zouden ze echt wat aan moeten doen.

Goed geregeld, maar ik vind wel dat je als donorkind iets van informatie zou moeten (kunnen) krijgen.

Slecht, nu er aan het licht gekomen is dat er zoveel fouten zijn gemaakt destijds, moeten de DNA-testen wat mij betreft (deels) vergoed worden. Ik vind dat ze strenger moeten controleren of de donoren wel gezond zijn. Gelukkig zijn in 2004 de regels wel aangescherpt, maar het kan altijd beter!

Er is nu eindelijk betere wetgeving, die de anonimiteit van donoren opheft, maar het heeft wel lang geduurd. Ik ben niet helemaal op de hoogte, maar als alle donoren zich tegenwoordig bekend moeten maken inclusief contactgegevens (en dus niet alleen wat algemene informatie), is dat een grote stap vooruit. Jammer genoeg is het in België nog mogelijk om anoniem te doneren.

Het is tegenwoordig aanzienlijk beter dan het was, maar er zijn nog zeker dingen die moeten verbeteren.

Ik vind het jammer dat donoren er niet meer voor kunnen kiezen volledig anoniem te zijn. Ik ben van mening dat mijn donorvader niks met mijn leven te maken heeft en dat ander donoren dus ook niet iets met de kinderen die ze verwekken te maken hoeven te hebben. Als de donoren zelf kinderen zouden willen, dan krijgen ze die wel. Verder vind ik het goed geregeld en ben ik blij dat de mogelijkheid er is voor de mensen die dat willen.

In Nederland is het goed geregeld. Sinds 2004 is anoniem donoren verboden. Maar de overheid zou het mogelijk moeten maken om halfbroers en -zussen eerder elkaar mogen ontmoeten dan de donorvader zelf.

De artsen hebben veel te veel vrij spel gehad en ook nu is de speelruimte van artsen denk ik nog veel te groot (al zit ik niet zo diep in de materie).

Het wordt steeds beter geregeld, maar in de jaren dat ik verwekt en geboren ben ('82/'83) was er weinig tot geen regelgeving. Daar hebben met name de oudere donorkinderen nog steeds last van.

Het is een zootje en donorkinderen zouden meer recht moeten hebben op informatie en zouden hierbij meer geholpen moeten worden vanuit de overheid.

Ik vind het bizar dat je als donorkind moet betalen om een DNA test te laten doen, en dat de donor zo beschermd wordt in het achterhalen van zijn identiteit. Ik vind het heel goed dat het nu beter

geregistreerd wordt, maar voor oudere donorkinderen is het echt lastig/onmogelijk om te achterhalen wie je biologische vader is. Dit zeker, door de malafide praktijken zoals dr. Karbaat.

Het is een chaos, maar als die chaos er niet was, was ik er misschien wel niet geweest.

Mijn voetnoten:

Veel donorkinderen geven aan dat ze erg blij zijn dat er sinds 2004 in ons land niet meer anoniem gedoneerd kan worden. Echter zijn er ook veel klachten. Veel donorkinderen vinden dat de overheid ervoor moet zorgen dat de DNA matches geen geld kosten. Veel donorkinderen geven aan dat ze teleurgesteld werden als ze op zoek gingen naar hun vader, er werd veel gesjoemeld in de klinieken en met de papieren, dit geldt vooral voor de kinderen van vóór 2004. Veel donorkinderen geven aan zich zorgen te maken over het feit dat wensouders anoniem zaad uit het buitenland halen, het moraal bij de ouders zou nog moeten veranderen, elk kind moet het recht hebben te weten wie zijn ouders zijn. Velen hopen dat het in de toekomst beter zal worden, veel mensen geven aan dat het nu in ieder geval beter is geregeld dan vroeger. Maar dat er nog een lange weg te gaan is.

7 Hoe is de zoektocht voor jou verlopen?

Moeizaam. Het heeft één jaar geduurd voordat ik mijn eerste brief naar mijn vader kon schrijven. Er moest eerst heel veel geregeld worden en mijn donorvader reageerde niet meteen op de brieven van Fiom. Daardoor heeft het lang geduurd. Soms vond ik het lastig dat Fiom er zo tussen zat.

De zoektocht voor mij gaat net pas beginnen

Ik heb binnen een half jaar mijn biologische vader en 2 halfzussen gevonden.

Als een snelle achtbaan...3 maanden nadat ik actief ging zoeken ben ik gematcht aan mijn donor.

Spannend! Fiom heeft mij 10 matches van half broers en zussen gebracht. Ontzettend mooie ervaring. 9+1 en nu probeer ik via het FTDNA en myheritage (commerciële databanken) verre verwanten te ontdekken en zo dichtbij mijn donorvader te komen en misschien wel te ontmoeten.

Ik ben via het Fiom gekoppeld aan een groep halfzussen. En 1 van die halfzussen had een niet-anonieme donor. Zei was getest met onze biologische vader en zo kwam ik er achter wie hij was. Verder wil hij geen contact, dus ik heb hem nooit gesproken verder.

Op het moment dat ik hoorde van een donor te zijn heb ik me ingeschreven bij Fiom. Dat was zo'n 7 jaar geleden. Vorig jaar kwam ik door de Facebook groep in aanraking met FTDNA. In de zomer van 2017 had ik ineens een match met een achternicht. Zij wilde me heel graag helpen. Ik was al een heel eind met de stamboom, toen ik in november 2017 totaal onverwacht een telefoontje kreeg van Fiom: je hebt een match met je donor! Alsof de wereld even stil stond. In januari van dit jaar was de eerste ontmoeting. Zo bijzonder om te zien dat ik zoveel uiterlijke kenmerken van hem heb. Geen wonder dus dat ik mezelf nooit herkend heb! Een feest van herkenning!

Positief! Ik heb me ingeschreven bij de databank van Fiom en ben daar na ongeveer een half jaar gematcht. Mijn donorvader stond er al een paar jaar in.

Ik ben eerst de dokter achterna gegaan. Ik verdacht hem ervan zijn eigen 'donaties' te hebben gebruikt en vreesde van hem af te stammen. DNA onderzoek afgedwongen met een rechtszaak,

maar omdat hij in de tussentijd stierf, is dat niet meer nodig gebleken. Een kind van hem stond vrijwillig DNA af, ik ben niet van de dokter. Ik vond in 2015 mijn eerste 2 halfzussen en inmiddels zijn het er 6 plus een broer. Dankzij internationale DNA databanken ben ik mijn vader op het spoor, ik denk dat ik hem wel ga vinden. Ik heb met 5 vriendinnen de Stichting Donor Detectives opgericht, wij helpen misstanden aankaarten en familie vinden.

Ik en mijn broers en zussen zijn momenteel nog opzoek vooral door middel van stamboom onderzoek.

Zoals ik hierboven al schreef heeft het best een tijd geduurd voordat ik de doorstart in mijn zoektocht heb gemaakt. Maar sinds ik die doorstart daadwerkelijk heb gemaakt is het een absolute rollercoaster. Binnen een jaar tijd maar liefst 14 'halfjes' gevonden met wie ik ontzettend goed contact heb. Maar ook contacten met nieuwe mensen met wie ik via DNA 'match' en die dolgraag willen helpen met mijn zoektocht! Super!

Ik heb me eerst opgegeven voor het programma "wie is mijn vader". Maar daar kwam niets uit (heb toen besloten om mijn DNA (nog) niet af te staan). In 2016 werd ik lid van de geheime facebookgroep voor donorkinderen en donoren en heb zo mijn halfzusjes gevonden. Een van mijn halfzusjes had al een match met de donor en na bijna een jaar hadden mijn zusje en ik ook een match met dezelfde donor.

Ik zoek nog steeds (dossiers dokter zijn verbrand, ik zoek met DNA en stamboomonderzoek)

Ik ben op mijn 16de gaan zoeken naar broers en zussen en deze op mijn 19de ontdekt via FTDNA.

Ik zit er nog midden in. De kans dat ik mijn donorvader vind is helaas heel klein, omdat hij dus zelf voor anonimiteit heeft gekozen. Ik sta wel ingeschreven bij het Fiom, MyHeritage en FTDNA.

Moeizaam en emotioneel. Sinds juli 2017 wel een halfzusje rijker! Gevonden via een commerciële DNA-databank.

Ik heb sinds 5 maanden een halfzus erbij. Ik had onmiddellijk met haar een super klik. Het was een desillusie dat we qua uiterlijk totaal niet op elkaar lijken, maar innerlijk des te meer. We hebben zo ontzettend veel overeenkomsten! Mijn broer en haar broer zijn beide ook van dezelfde donor, maar onze broers hebben minder behoefte om de donor of andere broers en zussen te vinden. Mijn halfzus en ik staan er hetzelfde in. Nu we elkaar hebben gevonden is de behoefte om de donor te vinden iets minder groot. We vinden gelukkig rust bij elkaar.

geen zoektocht.

Ik was 11 toen mijn moeder mij inschreef bij het Fiom. Op mijn 15e had ik een match en ontmoette ik mijn donorvader. Achteraf gezien vind ik dit veel te vroeg en had ik liever wat langer gewacht (tot ik er zelf klaar voor was). Ik denk dat dit achteraf de band met mijn donorvader anders en beter was geweest.

Zie vorige vraag. Het ziekenhuis wilde eerst niet meewerken en gaf een heleboel verkeerde informatie, later, nadat ik heel lang heb gecommuniceerd en zelfs anderhalf uur daar heb zitten praten, hebben ze uiteindelijk een gesprek gefaciliteerd tussen iemand van het Fiom en mijn donorvader. Daarin heeft mijn donorvader aangegeven dat hij echt anoniem wilde blijven. En

daarmee was de kous af, want de privacy van donoren wordt véél belangrijker geacht dan de wensen/behoefte van de donorkinderen.

Ik heb me in juni 2017 aangemeld bij het Fiom. In september kreeg ik het grote nieuws dat ik aan een groep was gematcht van totaal 27 mensen. Onwerkelijk gewoon! Sommige van de “halfjes” waren al jaren opzoek, ik had mazzel met het snelle resultaat. Sinds die tijd zijn er dus nog 12 mensen bijgekomen.

Mijn broer heeft uit nieuwsgierigheid zijn DNA laten onderzoeken, om te kijken waar in de wereld onze roots liggen. Toen bleek dat we een halfzus hebben. We zijn er op die manier achter gekomen dat we donorkinderen zijn. Mijn halfzus is op zoek gegaan naar de donor en heeft hem gevonden. Ze heeft ons daarvan op de hoogte gesteld.

Ik meldde me in de zomer van 2016 aan op de geheime facebookpagina. Toen ik daarop kwam was het gelijk al wel duidelijk dat er een halfzusje van mij in de groep zat. We lijken namelijk heel erg op elkaar. Mijn zus kende de donor al, dus die was ook vrij snel gevonden. In september 2016 meldden mijn andere twee halfzusjes zich (toevallig) ook aan bij de facebookgroep. Dit keer was het ook erg duidelijk dat dit zusjes van mij moesten zijn. Uiteindelijk hebben we ons DNA opgestuurd naar Fiom. In februari 2017 kreeg ik te horen dat mijn donorvader en de zus die ik als eerste heb leren kennen inderdaad aan mij verwant waren. Pas in mei kregen we de uitslag van de twee zusjes die in september 2016 in de groep kwamen. We wilden dit graag allemaal tegelijk hebben, maar dat was niet goed begrepen door Fiom. In mei 2017 kwam het bericht dat een van mijn twee zusjes wel verwant was en de ander niet, terwijl tegen hun moeder (ze hebben dezelfde moeder) altijd is gezegd dat ze van dezelfde donor waren. Het was ook wel duidelijk dat dit echt niet het geval kon zijn, wij lijken alle vier sprekend op elkaar en op de donor. Na twee weken aandringen op een second opinion heeft het ziekenhuis nogmaals gecheckt en bleek dat ze een fout hadden gemaakt. Gelukkig is het zo goed gekomen, maar ik ben nog steeds boos dat ze deze fout hebben kunnen maken. Het is nogal een ingewikkeld verhaal voor 1000 letters, als je meer wilt weten mag je me mailen: suzehiemstra@outlook.com.

Redelijk soepel, we kregen via het Fiom een contactpersoon, deden een intakegesprek, werden gematcht met de donor en halfbroers en -zussen. Toen moesten we alsnog een DNA test doen om te bevestigen, maar alles bleek te kloppen.

Prima, alhoewel ik wel tegen andere donorkinderen ben gelopen die niet blij zijn met mijn standpunt dat ik geen probleem heb met het niet een rol voor mijn donorvader in mijn leven willen. Daardoor voelde ik me soms wel buitengesloten.

Ik ben heel lang niet op zoek geweest, maar een stuk in de krant meende ik zeker te weten bij een bepaalde groep te horen. Toen dus ingeschreven bij Fiom. Geen match. Veel later via FTDNA toch gematcht aan die groep. Uiteindelijk ook via Fiom gematcht.

Ik sta al een aantal jaar ingeschreven bij het Fiom, maar heb via hen niks gevonden. Ongeveer een jaar geleden heb ik me ingeschreven bij FTDNA en via die databank heb ik inmiddels 12 halfbroers en -zussen gevonden. We zijn onze donor mogelijk op het spoor, maar dat blijft voorlopig nog onzeker.

Ik ben passief op zoek door vindbaar te zijn met mijn DNA bij de Fiom en FTDNA.

De zoektocht was niet makkelijk. Toen ik 13 was heb ik onderzoek gedaan onder andere via het internet van toen. Ik kwam niet echt verder en miste een hulppersoon in mijn leven. Ik deed wel mee met Mir@kel om KID bespreekbaar te maken. Daar kwam niets uit. Daarna ruim 7 jaar later (2011) heb ik met Wie is mijn vader (RTL4) meegedaan en een halfzus gevonden. Hierna vond ik via Fiom mijn donor en 5 halfbroers/zussen. Dit is iedere paar maanden toegenomen en na een Spoorloos (npo1) waren we al met 24 en nu zijn we met 55 Halfjes (hoe we onszelf noemen) wellicht zijn wel met 200 Halfjes.

Moeizaam, ingeschreven bij meerdere DNA databanken. Uiteindelijk na 6 jaar wel een halfzus gevonden, nog geen donor helaas.

39 broers en zussen rijker en spoor naar de donor...

Ik ben van voor 2004 dus heb eigenlijk altijd met het idee geleefd dat ik er niet achter kan komen wie mijn donovader is en dat vind ik ook prima. Maar nu de DNA databanken op eens enorm in opkomst zijn, heb ik opeens wel de kans om hem te vinden en dit heeft mij enorm nieuwsgierig gemaakt.

Ik heb mijn DNA opgestuurd via een kit, bij FTDNA, dus het is afwachten of er wat uitkomt

Ik sta in het Fiom, FTDNA, my heritage, 23 and me, gedmatch en andere databanken, maar ik heb nog geen goede match gevonden. Mij moeder staat er ook in, dus ik kan zien of een match aan mijn donorskant is.

Tot nu toe alleen nog maar hoop. Ik ben ingeschreven in verschillende DNA databanken. Heb daardoor wel halfzussen gevonden.

Goed, ik heb nu een heleboel halfjes en de donovader gevonden.

Goed en relatief kort. Nov '16: donorpaspoort opgevraagd. Feb '17: donorpaspoort gekregen. Juni '17: op tv geweest. Juli '17: telefonisch contact door donor die me belde en volgende dag ontmoet.

Ik ben nu nog steeds aan het twijfelen wat ik moet doen. Aan de ene kant wil ik heel graag, maar aan de andere kant zit er ook veel twijfel.

Prima, ik ben nog niet hard op zoek maar ik sta ingeschreven bij het FIOM en binnenkort ook bij FTDNA.

Zie interview: <https://www.viva.nl/tijdschrift-viva/joyce-ontdekte-donorkind/>.

Zonder donovader of halfjes tot nu toe. Heb DNA achtergelaten bij Fiom en my heritage. Donorpaspoort opgevraagd, geen info.

Donor gevonden, en 8 halfbroers en zussen. Zijn er inmiddels 55.

Toen ik 18 was heb ik de gegevens opgevraagd. Daar stonden alleen fysieke kenmerken in. Ik heb me ingeschreven bij FIOM en daar heb ik het toen even bij gelaten. Op mijn 25e wilde ik het toch echt graag weten en heb ik mijn donor gegevens aangevraagd. Ik kreeg daarbij een brief dat hij inmiddels is overleden en ze daarom geen gegevens kunnen geven. Ik heb nu mijn DNA ingestuurd bij Family Tree en hoop via deze methode alsnog mijn familie te vinden.

Via DNA onderzoek heb ik mijn donor gevonden

Ik heb ingeschreven bij Fiom 3 jaar geleden en toen een half jaartje gelden gehoord dat ik halfjes had.

De zoektocht is voor mij goed en fout gelopen. Mijn donovader wil geen contact en wil er ook niet over praten of dat we hem benaderen. Maar ik heb dankzij de DNA bank wel 22 halfbroertjes en zusjes ontmoet waar ik heel goed contact mee heb en heel blij mee ben.

Mijn zus had een DNA-test aangevraagd via Spoorloos, waarna ik het ook weer ver vond gaan om deze dan zelf te weigeren aangezien deze in de buurt was en ik zelf geen principiële bezwaren had; het punt was meer dat ik niet actief een vader miste (omdat ik er gewoon een had). Het weten wie mijn biologische vader is heeft niet veel aan mijn leven veranderd, ik kijk vrij nuchter naar het hele verhaal. De donor is geen man die bij mij een bijzondere status geniet, maar ik vind het wel leuk om soms gelijkenissen tussen halfbroers- en zussen op te merken. Ik zie de groep als mensen met wie ik iets gemeen heb, maar niet als familie.

Ik heb via Family Tree DNA en MyHeritage het afgelopen halfjaar 4 halfzussen gevonden (dus met de zelfde biologische vader). Dat voelt wel heel fijn, daarmee vallen er toch puzzelstukjes op hun plek.

Moeizaam.

Ik en mijn zus wisten al dat wij van een donor waren, omdat wij zijn opgegroeid met twee moeders. Maar naarmate wij ouder werden wilden wij toch graag weten wat onze achtergrond was. Wij hebben beide altijd wat meer kleur gehad dan de meeste Nederlanders. Volgens de dokter waar mijn ouders naar toe waren gegaan kwam dit doordat de moeder van de donor Italiaans was. Om meer te weten te komen hadden wij de dokter gemaïld en na een lange tijd hadden wij antwoord gekregen en daar stond in dat de donor Surinaams bloed door zijn aderen had stromen. Na wat verder onderzoek kwamen we uiteindelijk terecht bij de uitzending van spoorloos en via daar hebben wij onze half broers en zussen leren kennen en wisten we ook wie de donor is.

Mijn zoektocht staat op een laag pitje. Sta ingeschreven bij FTDNA maar tot op heden geen matches. Aantal jaren terug wel geprobeerd om informatie op te vragen bij het Maasstad ziekenhuis (voorheen Zuiderziekenhuis) dit ging erg moeizaam, met uiteindelijk resultaat dat er niks meer te vinden was.

Goed. Redelijk gemakkelijk donor vader gevonden. Mede door stappen die mijn moeder eerder had genomen. (Op mijn tiende de gegevens al opgevraagd en laten vastleggen bij notaris)

Ik ben sinds een aantal maanden op zoek via DNA databases (niet het Fiom). Dit heeft nog niets opgeleverd. Ook via Facebook groepen ben ik nog niemand tegengekomen.

Een rare tijd, ik had mijn vader gevonden, maar moest lang wachten op een ontmoeting.

Vader gevonden via Fiom.

Ik heb mij op mijn 16e ingeschreven bij Stichting Donorkind samen met mijn volle broertje. Hier kwam 1 donorbrouer uit. Op mijn 24e schreven we ons ook in bij het Fiom. Via daar vond ik mijn

donor vader en meer halfbroers en -zussen. Via het RTL4 programma Familie Gezocht heb ik ook een DNA test gedaan met mijn volle broer om zeker te weten of dit zo was.

Op mijn 22e aangemeld bij 't FIOM. 3,5 maand later gebeld met mededeling dat er een match is met donorvader en halfjes. Een maand daarna voor het eerst mijn donorvader ontmoet op het kantoor van 't FIOM. Ik was toen 23 en zag voor het eerst de man dankzij wie ik op deze aardbol loop. Zo fijn om te weten dat het een hele normale, aardige man is (want rare verhalen over mannen die zich superieur voelen en zich zo veel mogelijk willen voortplanten gingen rond op internet). En om te zien of we op elkaar lijken. Ik heb hem in de afgelopen 4 jaar nog 1 keer gezien en over een maand ga ik samen met 4 halfjes voor 't eerst naar zijn verjaardag. Mijn ouders en zus (die van dezelfde donor is) staan er helaas nog steeds niet voor open, wat maakt dat ik toch ook wat terughoudend ben. Ik zie het verder als een verrijking van m'n leven. Ben heel erg blij dat ik deze stap gezet heb.

Ik heb me ingeschreven bij de FIOM donor database, daar kwam niets uit. En daarna heb ik een FTDNA test gedaan om mijn DNA in een Amerikaanse database te stoppen. Daar kwam 1200 familieleden uit, maar allemaal heel ver. Overigens ben ik zelf nieuwsgieriger naar halfbroers en -zussen dan naar een 'vader'!

N.v.t (5x)

De donor is bekend bij verschillende instanties. Ik ben afwachtend of de donor contact wil, zijn fysieke en sociale gegevens heb ik twee weken geleden mogen ontvangen. De zoektocht is dus in volle gang.

Die heb ik niet gedaan.

Mijn zoektocht is nog bezig. Ik ben ingeschreven bij meerdere databanken. Tot nu toe alleen halfjes gevonden en de bevestiging om volle broer en zus te zijn.

Moeizaam. Het Fiom was destijds te duur en ik had geen aanknopingspunten. In 2015 schreef ik me in. Pas in 2017 was er een match. Mijn broers en zussen zijn gaan speuren en het blijkt dat de arts zelf de donor was.

Super makkelijk. Ik zag ergens op internet een linkje naar de site van het Fiom. Daar heb ik een mail gestuurd. Toen ben ik langs geweest in Den Bosch en heb ik daarna een keer een buisje bloed opgestuurd. Een aantal maanden later kreeg ik via de aan mij gekoppelde sociaal werkster te horen dat er een match was en dat er een WhatsApp en Facebook groep was. En dat was dat. Daarnaast zei diezelfde sociaal werkster toen ik op intake gesprek kwam al meteen: "ik denk dat ik al weet van wie je bent, maar ik mag nog niks zeggen". Hahahaha, dat was zo raar!

Gemakkelijk. Mijn zus had de meeste informatie al. Ik hoefde alleen de test te doen, waar mijn zus me goed mee kon helpen. Ook familie en vrienden steunden me.

Ik ben nog zoekende. Door een DNA-test heb ik halfbroers/zussen gevonden, en we zijn nu samen de donor aan het zoeken. Op zoek naar antwoorden...

Mijn "zoektocht" is nog maar net begonnen. Ik heb geen behoefte aan nieuwe familie, maar ben wel nieuwsgierig naar mijn donor en eventuele halfjes en sta open voor een ontmoeting. Wie weet klikt het, misschien ook niet. Ik heb contact opgenomen met SDKB om informatie aan te vragen, maar

kreeg helaas een hele korte brief terug die mij vertelde dat ik geen informatie kon krijgen omdat ik van voor 2004 ben (en dus een anonieme donor heb). Daarna hebben mijn moeders het zelf via de kliniek geprobeerd, maar die kregen hetzelfde te horen. Ik zit er nu over te denken om een DNA test te gaan doen.

Ik heb mij, toen er aan het licht kwam dat er fouten gemaakt waren in de kliniek waar mijn moeder destijds is geweest, ingeschreven voor Spoorloos, om erachter te komen of mijn zusje waarmee ik opgegroeid ben, ook echt mijn volle zus is (van dezelfde donor dus). Dit was gelukkig wel het geval. En er kwam nog een match uit... Een halfzus! Alleen wilde zij helaas geen contact... Daarna hebben wij ons ingeschreven bij een Amerikaanse DNA-databank: FTDNA. Daar staan we inmiddels 1,5 jaar ingeschreven en bestaat de groep donorkinderen uit 10 'kinderen'.

Ik heb aangeklopt bij de kliniek en daar dachten ze in eerste instantie dat er geen gegevens zouden zijn, maar later bleek er toch een en ander in het archief gevonden te zijn waarmee ik de donor heb opgespoord.

Ik heb samen met iemand anders de voorloper van stichting Donorkind opgezet, wat later de stichting geworden is, waarbij ik aan de wieg heb gestaan. Ik ben er voor bij politici geweest en op TV, wat resulteerde in de eerste zoektocht voor een KID kind bij Spoorloos. Tegenwoordig sta ik in een DNA databank.

Ik heb een b(ekende) donor die mocht ik ontmoeten toen ik 16 jaar werd. Dit werd geregeld door de overheid, die het laat regelen door Fiom.

Vooraf mijn moeder wilde dat ik op zoek ging naar mijn halfjes. Bij mij had het niet zo'n prioriteit, daarnaast kende ik alleen het FIOM dat iets van € 250,- voor een testje vroeg. Dat geld had ik niet. Alles kwam wel in een stroomversnelling toen mam er op stond dat zij het betaalde. Zodoende weet ik nu wie mijn biologische vader is en heb ik een aantal halfjes ontmoet.

In 2008 kwam ik het te weten en in januari 2018 kwam alles in een stroomversnelling, omdat ik een match met een nichtje kreeg. 2 maanden later kwam ik in contact met mijn donor en heb ik hem ook ontmoet.

Ik heb nog weinig gedaan. Ik ben alleen langs de kliniek geweest en heb daar te horen gekregen dat er voor mijn verwekking 3 donoren zijn gebruikt in plaats van 1 zoals m'n moeder verteld was. Bij mijn broertje is 1 donor gebruikt. Het is nog de vraag of we van dezelfde donor zijn.

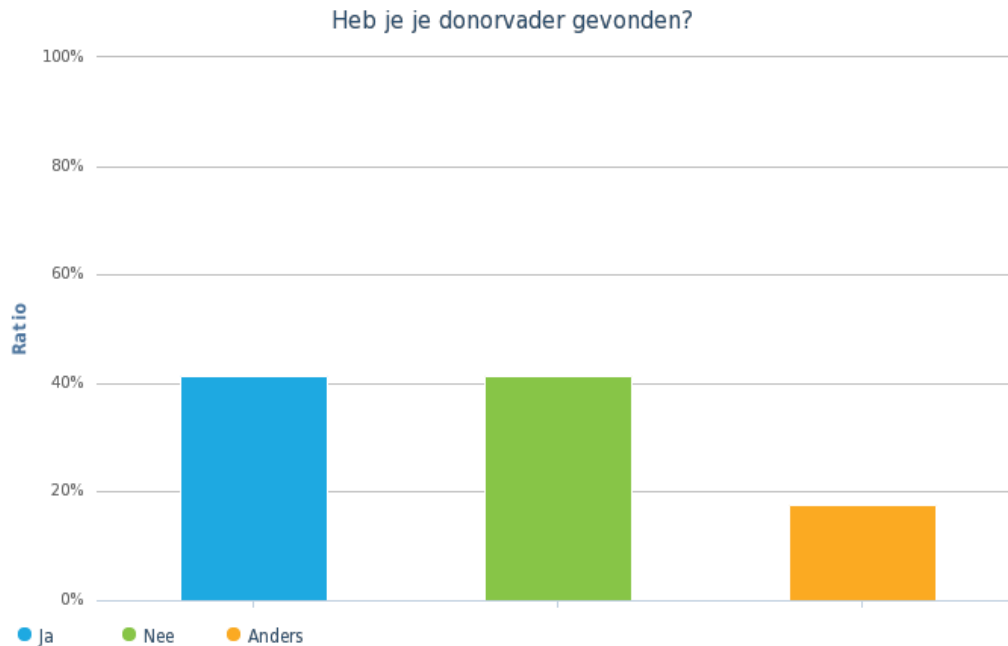
In april 2017 was er een uitzending van RTL Late Night over een donor (dr Karbaat specifiek) en de mogelijkheid om je in te schrijven voor een DNA databank. Dit wist ik niet eerder, en na een aantal maanden overwegen, heb ik me ingeschreven bij het FIOM. Ik heb daarmee helaas mijn biologische vader (nog) niet gevonden, maar wel een heleboel broers en zussen (dat is dan wel weer leuk!). Ik heb de zoektocht nooit als negatief ervaren, altijd positief. En gezien de leeftijden van de groep, bestaat er een kans dat de donor oud is en ondertussen overleden. Ik vind het echt tof dat ik dus wel zoveel broers en zussen heb gevonden, dat is al een hele winst op zich.

Makkelijk, mijn (volle) zus deed het namelijk, daar ben ik dus op meegelift. Haar ging het ook niet moeizaam af.

Mijn voetnoten:

De meeste donorkinderen vonden vooral veel halfbroers en halfzussen en geven aan hier erg blij mee te zijn. Veel donorkinderen hebben zich ingeschreven bij verschillende DNA-Databanken. Veel mensen hebben ook meegedaan aan verschillende tv-programma's om familie te vinden.

8 Heb je je donorvader gevonden?

Antwoord	Antwoorden	Ratio
Ja	33	41,3 %
Nee	33	41,3 %
Anders	14	17,5 %

Anders:

Nog niet. In het FTDNA had een halfzus matches van 2nd-4sibling2nd=zelfde overgrootvader3th=overover

Via via hebben we contact met de donor, alleen hebben we nog geen naam (wel foto's!)

Nog niet! Via een Amerikaanse databank FTDNA zijn we hem wel op het spoor.

Wel gevonden, maar hij wil geen contact

Zie bovenstaand antwoord

Waarschijnlijk bijna

Niet gezocht.(7x)

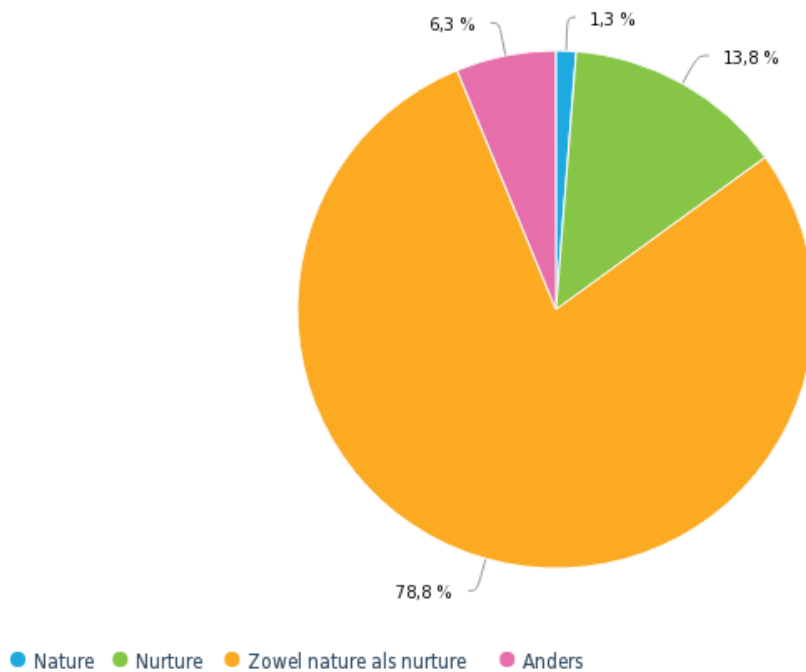
N.v.t.

Mijn voetnoten:

De donorvader wordt even vaak wel als niet gevonden. Er zijn ook donorkinderen die aangeven (nog) niet op zoek zijn geweest.

9 Wat bepaalt volgens jou onze persoonlijkheid: nature (ons DNA) of nurture (onze omgeving)?

Wat bepaalt volgens jou onze persoonlijkheid: nature (ons DNA) of nurture (onze omgeving)?

Antwoord	Antwoorden	Ratio
Nature	1	1,3 %
Nurture	11	13,8 %
Zowel nature als nurture	63	78,8 %
Anders	5	6,3 %

Anders:

Beiden, maar vooral nurture en ontwikkeling als puber/jongvolwassene

Nature nurture maar niet 50/50, meer 65/35 denk ik

Zowel nature als nurture, maar vooral nurture.

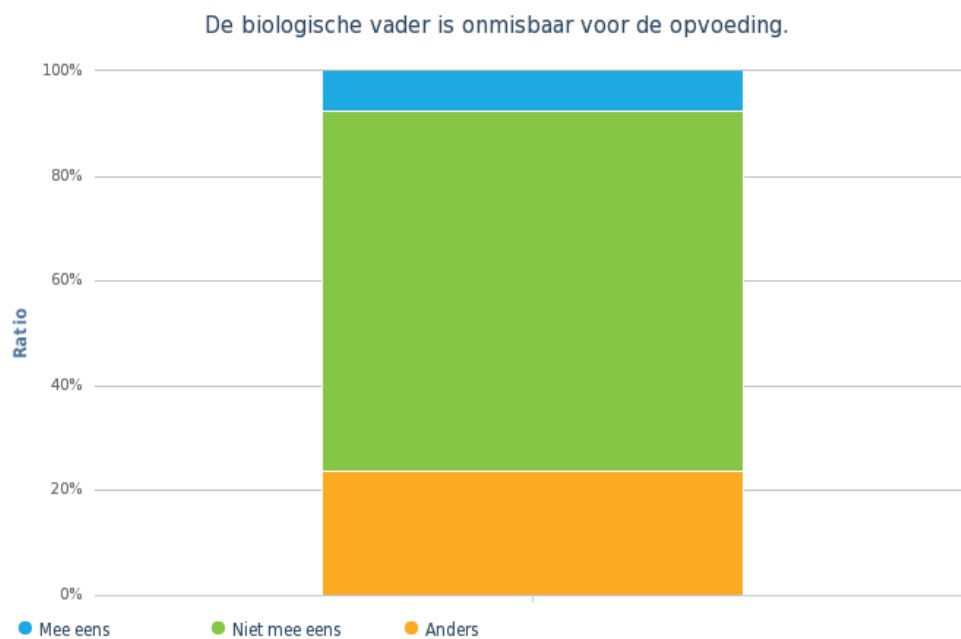
Dat weet ik pas als ik mijn donor zou kennen

85% nature, 15% nurture.

Mijn voetnoten:

De meeste mensen geven aan dat zowel ons DNA als onze omgeving een rol speelt bij onze persoonlijkheid.

10 De biologische vader is onmisbaar voor de opvoeding.

Antwoord	Antwoorden	Ratio
Mee eens	6	7,5 %
Niet mee eens	55	68,8 %
Anders	19	23,8 %

Anders:

Uiteindelijk kan het zonder, maar een vader heeft wel een grote meerwaarde. Geldt ook voor de moeder.

Niks is onmisbaar, maar het is wenselijk om vanaf jonge leeftijd contact te hebben met de donovader.

Niet voor opvoeding maar wel voor jezelf kunnen herkennen, dus weten wie hij is en hem kunnen spreken.

Mijn moeder heeft mij heel goed alleen opgevoed en ik ben daarom heel trots op haar. Met of zonder pa.

Onmisbaar vind ik misschien wat sterk uitgedrukt, maar helemaal niks kunnen weten is onmenselijk

Ik vind dat je mag opgroeien met de wetenschap wie hij is en dat hij een rol speelt in je leven

Niet helemaal mee eens. Wel onmisbaar voor het vinden van wie je bent, je identiteit

Weten wie het is, is onmisbaar. Deze informatie mag nooit achtergehouden worden.

Hij is onmisbaar, maar hoeft geen onderdeel van opvoeding te zijn. Aanvullend.

Niet perse onmisbaar, maar wel fijn als je weet wat voor persoon hij is.

Niet onmisbaar, maar het is wel fijn als je weet waar je wortels liggen

Niet onmisbaar, maar een goed rolmodel is wel extreem belangrijk.

Een vader kan je missen, maar de nieuwsgierigheid ernaar is erger

Met twee moeders heb ik gemerkt dat dit niet per se nodig is.

Niet onmisbaar maar wel ontzettend belangrijk

Het is een deel van je, maar niet onmisbaar.

Niet voor de opvoeding, wel voor je afkomst

Absoluut mee oneens!!!!

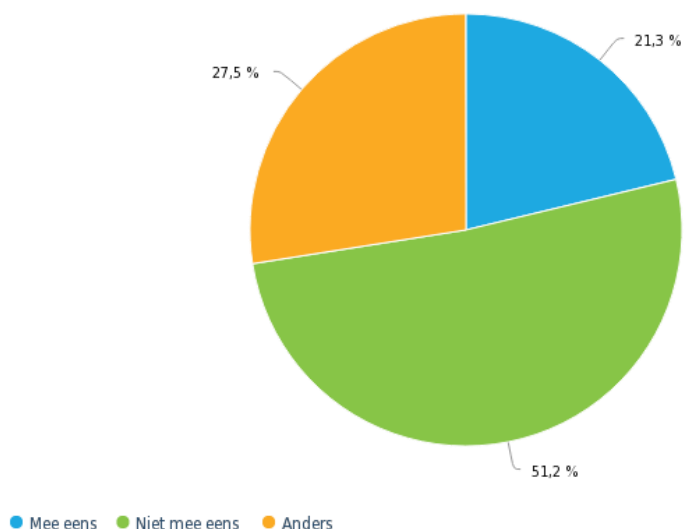
Zowel eens als oneens.

Mijn voetnoten:

De meeste donorkinderen geven aan dat de biologische vader niet onmisbaar is voor de opvoeding, dit is ongeveer 70%.

11 Donorschap is in Nederland goed geregeld.

Donorschap is in Nederland goed geregeld.

Antwoord	Antwoorden	Ratio
Mee eens	17	21,3 %
Niet mee eens	41	51,3 %
Anders	22	27,5 %

Anders:

Het is goed geregeld, maar mensen gaan naar het buitenland en daardoor zijn donoren wel weer anoniem.

Op juridisch gebied, ja... Maar er moet nog een gedachteverandering komen binnen de medische wereld

Als het klopt dat alle donoren zich nu kenbaar moeten maken (en er geen A en B-loket meer is), wel.

Ik denk het wel, maar veel kennis heb ik er niet van, omdat ik er nooit onderzoek naar heb gedaan.

Veel ouders gebruiken nog anoniem materiaal uit het buitenland en informeren hun kind niet...

Vroeger zeker niet, omdat malafide praktijken mogelijk waren, en van registratie geen sprake.

Zoals eerder gezegd, tegenwoordig is het wel goed geregeld. Voor 2004 niet.

Het wordt steeds beter, ook door de werkzaamheden van stichting Donorkind

In het verleden in ieder geval niet, nu zal het misschien beter zijn

Mijn mening zit eigenlijk tussen de twee antwoorden hierboven in.

Tegenwoordig beter, kan nog steeds verbeterd worden

Volgens mij is het tegenwoordig wel oké geregeld

Ik weet niet precies hoe het geregeld is.

Oude gevallen niet, nieuwe gevallen wel

Donorschap na 2004 wel, daarvoor niet.

De ene keer wel, de andere keer niet

Heb hier niet zoveel kennis van.

Nu wel, vroeger voor 2004 niet

Inmiddels wel, vroeger niet

Ik weet het niet zo goed

Inmiddels wel.

Kan beter

Mijn voetnoten:

De meeste donorkinderen geven aan dat ze zaaddonorschap in Nederland niet goed (genoeg) geregeld vinden.

12 De invloed van een donorvader op het kind is groot.

Antwoord	Antwoorden	Ratio
Mee eens	34	42,5 %
Niet mee eens	26	32,5 %
Anders	20	25 %

Anders:

50% is van hem! Je kan je niet spiegelen, frustrerend! Zeker als je niet weet dat je donorkind bent.

Ik heb altijd geweten dat er iets niet klopte, dus in die zin heeft een donorvader wel invloed

Ligt helemaal aan hoe je er mee om gaat. Ik ben wie ik ben, met of zonder hem in mijn leven.

Alleen bij kinderen die het nooit hebben geweten, omdat ze veel onbeantwoorde vragen hebben.

Verschilt per kind, maar donorkind zijn maakt zeker onderdeel uit van wie je bent.

Ik denk dat het weten wat je afkomst is met hem samen, een grote invloed heeft.

De invloed van de vader zelf niet, de informatie dat je een donorkind bent wel

Ik kan hierover niet oordelen omdat ik mijn donorvader nog niet heb ontmoet

Voor iedereen verschillend, het is maar net hoe je in de situatie staat.

Hangt van het karakter van het kind af en de openheid van de moeder

Ik denk dat dit voor elk kind of elke situatie anders is

Dit ligt denk ik aan de vorm van contact met de donor

Hangt af van hoe de moeder/opvoeder(s) er mee omgaan

Ja én nee (vind de vraag beetje te onduidelijk)

Niet groot, maar ook zeker niet verwaarloosbaar

Weet ik niet, geen ervaring met donorvader

Dat verschilt enorm. Iedereen is anders.

Hangt van persoon tot persoon af

Niet mee eens, niet mee oneens

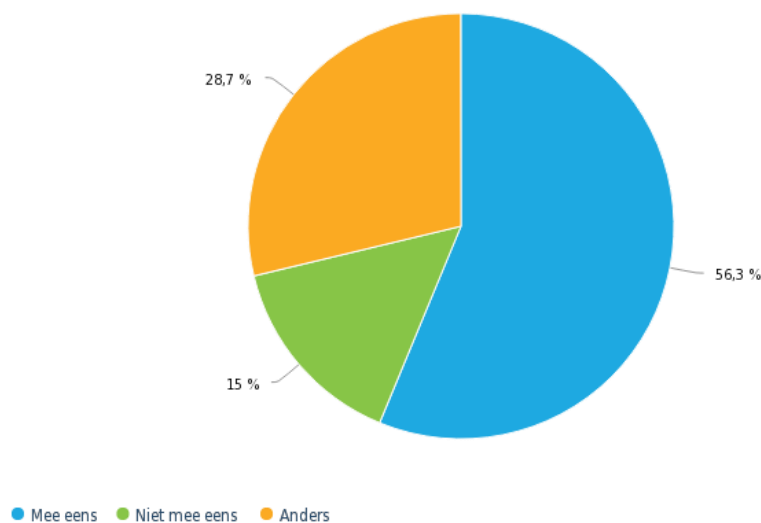
Dat ligt aan veel factoren.

Mijn voetnoten:

De meningen over een grote invloed zijn verdeeld. Er wordt aangegeven dat het aan het donorkind en diens opvoeders ligt hoe groot de invloed is. Over het algemeen wordt er wel aangegeven dát er een invloed is. Meer mensen beweren dat deze invloed groot is.

13 Donorkinderen zijn (psychisch) even gezond als hun leeftijdgenoten die opgroeien in een 'normaal' gezin.

Donorkinderen zijn (psychisch) even gezond als hun leeftijdgenoten die opgroeien in een 'normaal' gezin.

Antwoord	Antwoorden	Ratio
Mee eens	45	56,3 %
Niet mee eens	12	15 %
Anders	23	28,8 %

Anders:

Ik kan daar geen gefundeerde uitspraken over doen. Sorry. Gezinsamenstelling heeft wel invloed...

Eens. Maar deze link kan en mag je niet leggen in mijn ogen, dit hangt van veel meer factoren af.

Dit moet dan wel vanaf het begin duidelijk zijn. Vaak kunnen de kinderen er dan beter mee omgaan

Moeilijke stelling, er zullen er zijn zonder problemen, maar kan ook pas later merkbaar worden

Ik vind het moeilijk om hier antwoord op te geven. 'Normaal' is nogal betrekkelijk, namelijk.

De psychische gezondheid heeft vooral te maken met manier waarop opvoedouders er mee om gaan

Verschilt. Als donorkind sta je naar mijn mening met 1-0 achter, omdat je twijfels hebt over je afkomst.

Sommige donorkinderen hebben nergens last, maar er zijn er genoeg met psychische klachten.

Enkel als kinderen opgroeien met de waarheid, namelijk dat er zaad van buitenaf nodig was.

Het ligt er aan hoe de ouders er mee omgaan. Dat zorgt voor de psychische gezondheid.

Niet per definitie, dit hangt af van omstandigheden binnen het gezin

Eens, daar heeft een afwezige vader niet per se invloed op

Hangt af van hoe de moeder/opvoeder(s) er mee omgaan

Mits het hele verhaal niet traumatiserend was.

Gezin waar je opgroeit is het belangrijkste.

Ligt heel erg aan het gezin waar ze opgroeien.

Mee eens. Wedervraag: wat is normaal?

Hangt van persoon tot persoon af.

Dat verschilt per persoon.

Sommige wel, sommige niet.

Verschilt per persoon

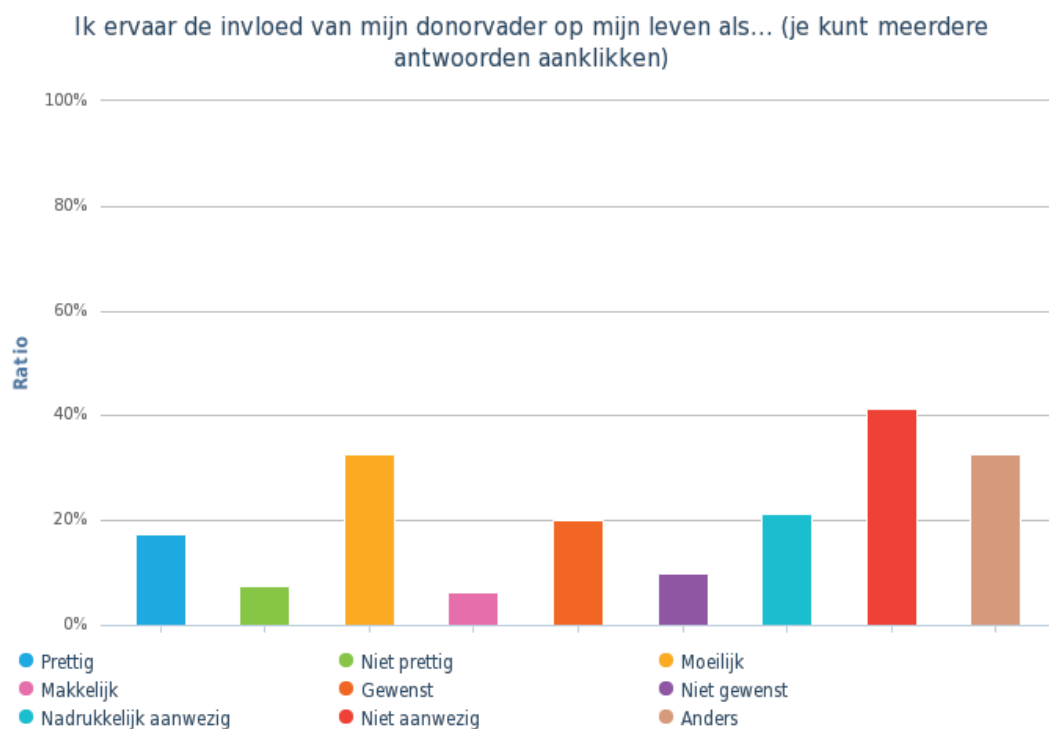
Voor iedereen anders.

Geen idee?

Mijn voetnoten:

De meeste donorkinderen geven aan dat donorkinderen psychisch even gezond zijn als hun leeftijdgenoten die opgroeien in een 'normaal' gezin. Wel geven veel mensen aan dat zo iets ook aan veel andere factoren afhangt en dat het verschilt per persoon.

14 Ik ervaar de invloed van mijn donorvader op mijn leven als... (je kunt meerdere antwoorden aanklikken)

Antwoord	Antwoorden	Ratio
Prettig	14	17,5 %
Niet prettig	6	7,5 %
Moelijk	26	32,5 %
Makkelijk	5	6,3 %
Gewenst	16	20 %
Niet gewenst	8	10 %
Nadrukkelijk aanwezig	17	21,3 %
Niet aanwezig	33	41,3 %
Anders	26	32,5 %

Anders:

Mijn leven is al compleet zonder hem. Maar wil toch wat over hem weten, maar er is veel onduidelijk.

Deze vraag had je misschien iets anders kunnen vormgeven/formuleren. Meerdere interpretaties mogelijk.

Ik vind het lastig dat ik hem nooit heb ontmoet. Maar ik ben dankbaar dat hij me geschreven heeft.

Ik heb op dit moment geen contact meer met hem, maar hem te ontmoeten was wel belangrijk voor me.

Weet wie hij is, maar nog niet ontmoet. Dus nog geen dergelijke invloed gehad van hem.

Iets dat buiten mezelf ligt en waar ik geen rechten heb en dat frustreert enorm.

Vroeger moeilijk. Groot gemis. Nu ik hem ken, zoek ik naar een plek voor mij.

Ondanks dat hij ontbreekt heeft het missen een grote invloed op mijn leven.

Het heeft me naast alle moeilijkheden ook waardevolle contacten gebracht

Mijn donovader heeft geen invloed op mijn leven.

Neutraal (geen probleem maar ook geen verrijking).

Ik begrijp de antwoorden bij de vraag niet.

Geen ervaring mee, omdat ik hem niet ken.

Als een fijne aanvulling in mijn leven.

Beetje gek, want ik ken hem niet.

Geweldig. Een grote aanvulling.

Ik weet nog niet hoe het is.

Hij is niet in mijn leven.

Indien gewenst aanwezig.

Minimale invloed.

Ik ken hem niet (2x).

Weinig aanwezig.

Zeer neutraal.

Neutraal.

Minimaal.

Mijn voetnoten:

De meeste donorkinderen ervaren de invloed van hun donor als prettig, maar ook moeilijk, wel gewenst of niet aanwezig.

15 Beschrijf kort de invloed van je donorvader op jouw leven.

Ik denk heel vaak aan hem, ik heb nooit een foto gekregen, ik heb alleen een paar brieven. Hierdoor blijft mijn vader een mysterieus persoon in mijn leven. Soms heb ik daar moeite mee. Maar aan de andere kant ben ik ook heel dankbaar dat ik een paar brieven van hem heb gehad. Ik heb zijn genegenheid voor mij wel gevoeld. Kortom, hij heeft een grote invloed op mij. Hij maakt me bewuster en laat me ondanks alles wel een beetje speciaal voelen.

Het heeft mijn jeugd er niet makkelijker op gemaakt. Identiteitscrisis etc.

We gaan lekker uit eten en hij geeft (soms ongevraagd) advies.

Ik vind het fijn hem te kennen en mijn vragen beantwoord worden.

Hij wil geen contact en dat vind ik lastig.

We zijn nog in de opbouwende fase van ons contact. Ik kan daar nu nog niet zoveel over zeggen.

Ik heb me vooral tijdens mijn puberteit anders gevoeld, omdat mijn familie niet standaard was, maar ik twijfel of dit echt met mijn donorvader had te maken. Ik ben wel altijd benieuwd geweest. En hem ontmoeten heeft me heel veel rust gegeven.

Zijn afwezigheid maakt veel indruk. Vragen, vragen, vragen. Wat niet weet, deert. Onrust, zorgen, gemis. Identiteitsproblemen, wantrouwen.

Ik vind het erg lastig dat ik niet weet wie mijn donor is, waardoor ik met heel veel vragen rond loop die veel invloed hebben op mijn dagelijks leven.

Het constant leven met vraagtekens, waar je regelmatig mee wordt geconfronteerd. Bijvoorbeeld bij artsen die willen weten of er bepaalde erfelijke aandoeningen zijn. Daarnaast is er niet altijd even veel begrip van de buitenwereld. Mijn moeders familie was het niet eens met mijn moeders beslissing, en dat is iets wat ik altijd gevoeld heb in de manier waarop ze met mij zijn om gegaan.

Ik heb hem nu een keer of 5 gezien (match was op 22 mei 2017) en het is nog erg zoeken naar hoe met elkaar om te gaan. Tot nu toe is het contact nog redelijk oppervlakkig, maar wel goed en gezellig.

Ik ken hem niet.

Het onwetende is lastig en dan vooral de medische gegevens die erfelijk zijn die je niet weet.

Ik vind de invloed van mijn donorvader op mijn leven relatief klein. Ik ervaar geen groot gemis, omdat ik altijd genoegdoening vond in mijn twee lieve, zorgzame moeders. Toch ben ik wel nieuwsgierig naar hem en zijn eigenschappen.

Het missen van een biologische vader ervaar ik als moeilijk en pijnlijk.

Ik heb als kind een enorm verlangen gehad om te weten wie hij is. Ik heb vaak het gevoel gehad dat ik er niet zou moeten zijn. Ik ben erg boos geweest dat dokters het mogelijk hebben gemaakt dat wij geboren werden bij ouders die helemaal niet geschikt zijn voor het ouderschap. En nu ik zelf kinderen heb wordt ik geconfronteerd met hun medische problemen waarvan ik niet weet of het erfelijk is via de donor. Het is nog steeds een schaduwzijde van mijn bestaan, de kant waar ik niets van af weet. Nog steeds kan ik daar boos om worden.

Weinig tot geen. Het is een geinig verhaal om te vertellen.

Ik heb antwoorden op een aantal vragen (dingen die ik niet kon plaatsen bij mijn moeder). Ik merk wel dat ik veel druk voel om met hem af te spreken, omdat hij dit wel van mij verlangd.

Toen ik nog echt klein was, had ik niet zo'n behoefte aan het leren kennen van mijn vader. Toen ik een jaar of 10, 11 was veranderde dat en was ik heel erg bezig met wanneer ik mijn donorvader zou kunnen ontmoeten. Rond die leeftijd en daarvoor ook al kreeg ik natuurlijk ook vaak vragen van klasgenoten die wilden weten waarom ik geen vader had. Dan moet je het vaak uitleggen en ben je er sowieso dus regelmatig mee bezig. Maar toen ik eenmaal 16 was geworden en ik in principe de gegevens op had moeten kunnen vragen, speelde het minder en vond ik het toch ook wel spannend. Pas een jaar geleden ben ik de zoektocht echt begonnen en dat heeft mijn leven heel erg beheerst de laatste tijd. Het heeft dus in principe altijd wel een rol gespeeld dat ik een donorvader had, maar het wisselde hoeveel ik ermee bezig was. Dat komt denk ik ook doordat ik altijd dacht dat ik hem toch zou kunnen leren kennen, dat gaf rust.

De grote onbekende. We weten ook niet of hij nog leeft.

De donor bleek al te zijn overleden. Hier heb ik geen gevoel bij.

Ik heb mijn donor in de afgelopen 8 maanden dat we elkaar kennen 4 keer gezien. Hij is dus heel af en toe in mijn leven. Verder onderhouden we contact via WhatsApp. Mijn donor heeft niet heel veel invloed op mij. Ik zie het meer als verrijking dan als opvulling in mijn leven.

Het is cool dat ik hem heb ontmoet en ik ben blij met mijn halfbroers en zussen, maar eigenlijk heeft hij weinig invloed. Ik heb altijd geweten dat ik een donorvader had, heb geen wettelijke vader (die ons verliet ofzo), dus er was nooit drama of grote vragen waar ik geen antwoord op had. Ik was benieuwd naar hem, maar meer dan dat is het ook nooit geweest. Ik was van plan contact te houden na de ontmoeting, omdat me die goed was bevallen, maar het was gewoon vergeten. Hij is dus geen deel van mijn leven, maar het is fijn om te weten wie hij is en waar de andere helft van mijn DNA vandaan komt.

Niet bestaand. Als ik hem toevallig tegenkom, zou ik een gesprek leuk vinden, maar ik zou hem nooit donorVADER noemen. Dat is hij namelijk niet voor mij. Ik zou hem gewoon willen bedanken.

Ik weet wie mijn donorvader is. Ik heb hem ontmoet, weet hoe hij beweegt en doet. Maar verder heb ik niet zoveel behoefte aan contact met hem. Hij staat er op zich wel voor open, maar het initiatief ligt bij mij. Dat is wel prettig.

Het hebben van een donorvader heeft op mij niet veel invloed gehad. Ik ben niets tekort gekomen bij mijn moeder. Ik ben alleen nieuwsgierig geweest naar zijn uiterlijk, omdat ik niet erg op mijn moeder

lijk. Zeker nu ik halfjes heb gevonden is het vinden van mijn donorvader minder belangrijk voor me geworden.

Hij heeft mij zijn genen gegeven. Ik zou me graag in iemand willen herkennen, zowel qua innerlijk als uiterlijk. Ik wil daarmee meer over mezelf te weten komen.

Ik miste hem. Wilde weten wat mijn afkomst was. Ik zocht overal naar hem. Buiten op straat en mannen die ik leerde kennen. Altijd onrustig. Nu ik weet wie hij is heb ik rust. Want ik hoef niet meer te zoeken. Al zoek ik wel naar halfbroers/zussen. En nu zoek ik naar een manier om hem in mijn leven te hebben. Maar dat is niet altijd makkelijk. Ik ben wel blij dat ik hem kan bellen wanneer ik wil.

Hij is niet in mijn leven, dus geen invloed. Ik vind het niet erg een donorkind te zijn.

Door het donorkind zijn en ontbreken van kennis over de helft van mijn 'roots', worstel ik met identiteitsvraagstukken. Mijn biologische ouders hebben er hierdoor niet samen voor mij kunnen zijn, wat onbewust toch van grote invloed op mijn ontwikkeling is geweest. Patronen die daardoor zijn ontstaan in mijn persoonlijkheid/gedrag werken nu ook weer door in mijn huidige situatie/relatie.

Ik ben heel benieuwd in hoeverre ik op hem lijk.

Alleen maar nieuwsgierigheid, verder geen invloed.

Ik vond het altijd moeilijk en ben ook depressief geweest hierdoor. Ik ken hem niet en dat is lastig te accepteren.

Ik wil hem graag vinden en ben erg nieuwsgierig hoe hij is en of ik dezelfde uiterlijke- en karaktereigenschappen heb als hem.

Het is een groot gemis. Het werpt nu alleen maar vragen op waar bepaalde dingen vandaan komen.

Ik heb niet echt iets met hem. Het is een soort burenband. Hij had mijn buurman kunnen zijn.

Ik ben waanzinnig blij en dankbaar dat ik hem heb kunnen vinden en ontmoeten, want het blijkt een fantastische, bijzondere en warme man te zijn.

Ik heb het gevoel alsof ik een puzzelstukje mis. Niet helemaal compleet.

Ik mis mijn donorvader niet echt, maar soms vraag me af welke dingen ik van hem heb en hoeveel we op elkaar lijken.

Aardige man waar ik vragen aan kan stellen en mij antwoorden heeft gegeven wie ik ben. Ik herken mijzelf niet in mijn moeder, maar wel in hem.

Het is een niet te stoppen nieuwsgierigheid naar mijn afkomst.

Fijn om te weten waar ik vandaan kom, verder is er niet zoveel contact. Soort van oudere reflectie van mezelf. Goed om te hebben, maar ik staar me er niet op stuk.

Het is een afwezigheid en daarom op de achtergrond aanwezig. Het is iets wat van jou is, maar waar je geen vat op kan hebben. De invloed is vooral ongrijpbaarheid.

Het is altijd een vraag geweest en nu heb ik het antwoord, maar wou dat ik nooit had hoeven zoeken. Het opbouwen van een relatie met je donor is moeilijk.

Ik ben blij met mijn halfjes en heb geen behoefte aan contact met donor vader, die wil dit ook niet.

De invloed van mijn donovader is er niet echt. Ik ken hem niet en hij wil ook geen contact. Hierdoor heeft het mijn leven wel beïnvloed op een negatieve manier. Als ik vrienden van mij met hun vader zag lopen, was ik soms best jaloers dat ik dat niet had. Gelukkig heb ik wel twee hele lieve moeders.

Ik weet hoe hij er uit ziet, omdat hij een complexe figuur is waar ik weinig van mezelf in herken, hoef ik hem niet noodzakelijk te ontmoeten. Mijn 'echte' vader laat niet te wensen over, dus ik heb nooit echt iets gemist. Mijn tweelingzus kijkt heel anders naar het verhaal en de groep; het behelst praktisch haar hele leven. Alleen de kortstondige angst dat mijn zus en ik niet volle broer en zus zouden zijn had enige impact, verder heb ik nooit wakker gelegen van de situatie, omdat ik deze al mijn leven lang ken. Wie mijn donovader precies is, weet ik pas een paar jaar.

Ik vind het vreemd dat iemand die ik nooit heb gezien, nooit weet van heb gehad (tot mijn 23e), het toch nog voor elkaar krijgt me zo met hem bezig te laten zijn. Het heeft me bewust gemaakt (na het ontmoeten van halfzussen) dat DNA dieper reikt dan ik dacht. Bepaalde gelijkenissen in gedrag staan los van opvoeding. Ik zou heel graag willen weten waar ik vandaan kom en ik hoop die man ooit te mogen vinden. Het is een gat in mijn bestaan.

Niet weten waar je vandaan komt is een gemis.

Ik vind het fijn om te weten wie hij is en hoe hij is (wat ik heb gehoord, nog niet ontmoet). En waar bepaalde karaktereigenschappen vandaan komen. Maar omdat ik hem nog niet ontmoet heb, heeft hij nog niet een echte invloed mijn leven.

Ben heel nieuwsgierig naar hem. Ik verwacht geen tweede vader, maar zou hem toch ooit graag willen ontmoeten om al mijn vragen te kunnen stellen. Ook benieuwd of ik uiterlijk op hem lijk (bijv. ouders blauwe ogen, ik bruine...)

Weinig invloed gehad. Nooit gevoel gehad iets gemist te hebben. Aantal halfbroers en -zussen heeft meer invloed.

Ik heb hem niet nodig gehad in mijn leven, mijn leven is al compleet met mijn twee moeders. Maar er heerst toch nog nieuwsgierigheid naar de donor, dus zou hem toch willen leren kennen. De onduidelijkheid en de onmedewerzaamheid van het ziekenhuis en de SDKB valt toch zwaar.

Ik heb af en toe mail contact met mijn donor vader.

Ik weet wie hij is en wat zijn afkomst en dus mijn halve afkomst is. En wat ik eventueel van hem heb. Daar is het bij gebleven, ik heb verder geen contact met hem vanuit behoefte.

Ik mail of zie de donor maar een enkele keer per jaar. Ik vind fijn om te weten wie hij is en mag hem ook. Echter heb ik geen behoefte aan vast contact. Ik heb een vader gehad in mijn opvoeding.

Nu ik weet wie is het, geeft het rust. Het is niet meer raden en dromen over hoe hij eruit ziet. Of we op elkaar lijken qua innerlijk en uiterlijk. Dat is heel fijn. Daarnaast blijft het lastig wat voor band je

met diegene wilt/kan opbouwen. Het is een vreemde vent van 60. Wat moet je daarmee? Het zal nooit als een vader voelen. Wel heb ik dankzij mijn donovader nu ook halfbroertjes en zusjes erbij. We zijn nu met een groepje van 5 met wie we in ieder geval 2 keer per jaar afspreken. We hebben echt dezelfde humor, dus het klikt heel erg goed!

Niks.

N.v.t

Ik heb altijd al vragen gehad over van wie ik bepaalde persoonlijke kenmerken heb. In sommige opzichten lijkt ik totaal niet op de familie van moeders kant. Je mist een deel van jezelf omdat je geen antwoorden hebt; je kan sommige kenmerken niet plaatsen. Waarom ik wel en mijn zusje niet? Van wie heb ik dit? Dat soort vragen. Al zo'n 10 jaar spelen die vragen, dus dat is wel een grote invloed. De man van wie ik dacht dat het mijn vader was leeft sinds 1992 niet meer en dat heeft ook altijd een grote rol gespeeld. Het deed vreselijk zeer erachter te komen dat ik me altijd druk heb gemaakt om zijn afkomst en hem als persoon, terwijl dat DNA-technisch gezien niets met mij te maken had. Het had mij ook veel energie en verdriet bespaard als mijn moeder wel eerder eerlijk was geweest. Dus de invloed van dit gebeuren is wel groot op mijn leven.

Er is geen invloed, want ik ken hem niet.

Ik zou graag willen weten of er gemeenschappelijke karakter trekken zijn tussen mij en de donovader en hoe hij eruit ziet. Het voelt alsof je de vraag 'wie ben ik nou echt' niet kan beantwoorden zonder te weten waar je vandaan komt.

Ik heb zijn intelligentie en persoonlijkheid. Dat is op alles van invloed. Hemzelf heb ik niet ontmoet. Hij is inmiddels dement.

Hij bestaat en het is een sympathieke vent. Ik herkende in de ontmoeting vrij veel van mezelf in hem. Dat heb ik meegenomen als leermoment. De paar vragen over mijn identiteit die er nog waren zijn beantwoord en daarmee was de kous af. Hij heeft verder geen rol in mijn bestaan.

De exacte invloed is moeilijk te bepalen. Ook als ik hem wel zou opzoeken en vinden, dan kunnen overeenkomsten ook toeval zijn en verschillen toch via genen zijn gegaan (recessieve eigenschappen bijvoorbeeld). Wel frappant dat we beiden werk(ten) in het veld van de biologie en dat ik voordat ik het hoorde, zelf besloot om spermadonor te worden. Beiden hebben we daar dus voor gekozen. Toeval? Of (deels) via de genen?

Dankzij zijn zaad ben ik zoals ik ben. Ik was desalniettemin geboren.

Dat kan niet kort beschreven worden, het is 50% van wie ik ben.

Eigenlijk is die invloed er niet echt. Ik heb twee ouders en een zus waar ik het goed mee kan vinden en we zijn een hecht gezin. Ik heb nooit iets gemist en er nooit moeite mee gehad dat ik mijn donor niet ken. Voor mij is deze situatie normaal en ik kan dus niet zeggen dat het hebben van een donor invloed heeft gehad op mijn leven.

Niet in mijn leven

Nauwelijks invloed. Wel vraag ik me af of hij linkshandig is. Niemand is linkshandig in mijn moeders familie. Mijn zusje en ik zijn allebei linkshandig. Verder houdt het me niet echt bezig.

Sorry, dat kan ik niet in een paar zinnen. Zoals ik net al zei, ik heb nu geen contact meer met hem, dus in die zin speelt hij nu geen belangrijke rol in mijn leven, bovendien heb ik ook geen onverdeeld positief gevoel aan het contact overgehouden, maar dus voor het zoeken naar wie je bent is de ontmoeting toentertijd wel heel belangrijk geweest.

Het is eerder een gemis en een incompleet zijn. Vroeger was het missen van mijn vader van grotere invloed dan nu. Nu zie ik het ook meer als het niet weten wie de donor is en dat ik graag wil weten wat ik van hem heb.

Mijn donorfader heeft geen invloed op mijn leven, ik ben hem alleen dankbaar voor het vervullen van de wens van mijn ouders.

Het is een grote aanvulling. Ik wilde altijd al weten wie hij was en het heeft nu een plaats in mijn leven gekregen.

Qua opvoeding echt 0,0. Maar ik merk wel dat het op erfelijk vlak een grotere rol speelt. Zo heeft hij net als ik Asperger en ben ik eigenlijk een jonge kopie van hem qua uiterlijk. Al zijn zijn haren wel wat grijzer dan de mijne.

Ik heb altijd het gevoel gehad dat er iets niet klopte, ik leek erg op de familie van mijn moeder. Maar ik kon niet heel veel met de familie van mijn vader en dat werd met de jaren erger. Toen ik eenmaal hoorde van mijn donorfader vielen er stukjes op zijn plaats en ergens was ik ook wel blij dat ik niet tot de familie van mijn wettelijke vader behoorde. Maar sinds dat ik het weet en misschien onbewust al veel langer, klopte het beeld van mezelf niet. Ik kon niet alles bij mijn ouders kwijt wat betreft uiterlijk en karakter. Ik had sterk het gevoel dat ik nergens echt bij hoorde en dat heb ik nog steeds. Ondanks dat ik nu mijn donor ontmoet heb, mag ik er toch nog niet helemaal bij horen... De donor wil het namelijk (nog) niet vertellen aan zijn gezin, dus ik weet dat ik meerdere halfbroers en -zussen heb in zijn gezin, maar ook daar sta ik weer buiten. Ik val als donorkind overal net buiten en dat is niet prettig...

Geen.

Doordat ik een stiefvader heb die mij goed heeft opgevangen, mis ik de donorfader niet, ik had geaccepteerd dat ik hem niet zou vinden, tot april 2017. Nu ik mijn broers en zussen heb gevonden, vind ik het ook niet erg als mijn donorfader nooit gevonden wordt. Je denkt er wel eens over na, maar echt invloed heeft hij niet gehad.

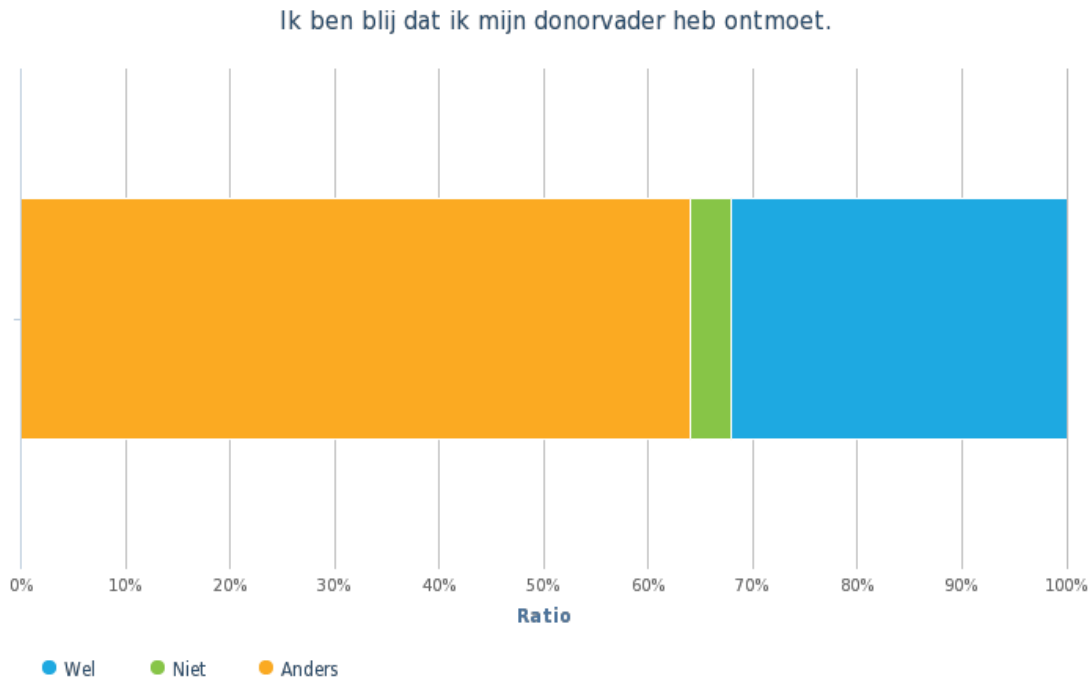
Hij zelf niet, het hebben van een donorfader heb ik wel altijd uit moeten leggen en dat vond ik vaak wel vervelend, ik was me erg bewust van het feit dat het 'anders' was.

Mijn voetnoten:

Veel donorkinderen hebben dankzij hun donorfader veel vragen gehad, die soms ook zorgden voor problemen. Donorkinderen geven aan dat contact met de donor vaak voor rust zorgt, maar dat ook dat een zoektocht is om een juiste vorm van contact te vinden. Het opbouwen van contact schijnt moeilijk te zijn, er is niet altijd een klik. Donorkinderen die hun donor (nog) niet hebben gevonden

geven aan vaak nieuwsgierig te zijn. Sommigen missen hun donorvader in hun leven en anderen ervaren geen invloed van zijn afwezigheid in hun leven.

16 Ik ben blij dat ik mijn donorvader heb ontmoet.

Antwoord	Antwoorden	Ratio
Wel	25	32,1 %
Niet	3	3,8 %
Anders	50	64,1 %

Anders:

Heel blij dat ik halfbroers en -zussen heb ontdekt. Met iedereen wel een klik en met 1 een hele goede

Het was leuk hem een keer te ontmoeten, maar als ik hem niet had ontmoet vond ik het ook prima.

Eerst niet. Ik was teleurgesteld. Maar nu ben ik heel blij met ons contact.

Ik heb hem dus nog niet ontmoet en weet niet meer of ik dat nog wel wil.

Heb mijn donorvader niet ontmoet. Ik weet niet wie het is

Ik hoop dat ik hem ooit kan ontmoeten

Ik heb hem niet ontmoet. (27x)

Donorvader onbekend (3x)

Niet van toepassing (12x)

Ik ken hem niet (2x)

Mijn voetnoten:

De meeste donorkinderen geven aan blij te dat ze hun donorvader hebben ontmoet of hebben hem nog nooit ontmoet.

Bijlage: Bronnenlijst

DNA, genen en chromosomen. (z.j.). Geraadpleegd op 10 maart 2018, van https://www.erfelijkheid.nl/erfelijk/dna_genen_chromosomen

Wat is genetica? De basis van het DNA uitgelegd. (2017, 5 september). Geraadpleegd op 6 maart 2018, van <https://wetenschap.infonu.nl/anatomie/182539-wat-is-genetica-de-basis-van-het-dna-uitgelegd.html>

Wat is DNA? (z.j.). Geraadpleegd op 10 maart 2018, van <http://www.ziekdoorvoeding.nl/watisdna.php>

Middendorp, M. (2017, 26 april). DNA en genen-Genetisch materiaal van je kindje. Geraadpleegd op 10 maart 2018, van <https://www.oudersenzo.nl/dna-en-genen-genetisch-materiaal-van-je-kindje/>

Boomsma, D. (1987). Tweelingen Register. Geraadpleegd van <https://www.trouw.nl/home/dna-bepaalt-meer-dan-u-denkt~a8cd2324/>

Kreulen, E. (2013, 9 februari). DNA bepaalt meer dan u denkt. Geraadpleegd op 18 maart 2018, van <https://www.trouw.nl/home/dna-bepaalt-meer-dan-u-denkt~a8cd2324/>

Rebollo, I., & Rich Harris, J. (z.j.). Persoonlijkheid: onderzoek naar erfelijkheid met hulp van tweelingen. Geraadpleegd op 18 maart 2018, van http://www.tweelingenregister.org/fileadmin/user_upload/publicaties/verslaggeving/tweelingonderzoek/12_Rebollo.pdf

Invloeden op gedrag. (2007, 2 mei). Geraadpleegd op 20 maart 2018, van <https://mens-en-samenleving.infonu.nl/psychologie/4383-invloeden-op-gedrag.html>

culturele invloeden op persoonlijkheid. (z.j.). Geraadpleegd op 20 maart 2018, van <https://www.123test.nl/culturele-invloeden-op-persoonlijkheid/>

Nature, nurture en het belang van opvoeding op gedrag. (2018, 16 februari). Geraadpleegd op 20 maart 2018, van <https://mens-en-samenleving.infonu.nl/ouder-en-gezin/147956-nature-nurture-en-het-belang-van-opvoeding-op-gedrag.html>

Ramírez-Esparza, N., Gosling, S.D., Benet-Martínez, V., Potter, J.P., & Pennebaker, J.W. (2006). Do bilinguals have two personalities? *Journal of Research in Personality*, 2, 99-120.

Onderzoek: dit is waarom stellen die een lange relatie hebben (vaak) op elkaar lijken. (z.j.). Geraadpleegd op 26 maart 2018, van <https://www.famme.nl/onderzoek-dit-waarom-stellen-die-een-lange-relatie-hebben-vaak-op-elkaar-lijken/>

Sebro, R., Peloso, G. M., Dupuis, J., & Risch, N. J. (2017, 6 april). Structured mating: Patterns and implications. Geraadpleegd op 26 maart 2018, van <http://journals.plos.org/plosgenetics/article?id=10.1371/journal.pgen.1006655>

Angelle, A. (2010, 26 juni). Why Do Couples Start to Look Like Each Other? Geraadpleegd op 26 maart 2018, van <https://www.livescience.com/8384-couples-start.html>

Hoek, G. (2017, 10 augustus). De invloed van mijn omgeving en genen op mijn persoonlijkheid. Geraadpleegd op 29 maart 2018, van <http://www.bijzonderewereld.nl/persoonlijkheid-omgeving-genen/>

Polderman, T. J. C., Benyamin, B., De Leeuw, C. A., Sullivan, P. F., Van Bochoven, A., Visscher, P. M., & Posthuma, D. (2015). Meta-analysis of the heritability of human traits based on fifty years of twin studies. Geraadpleegd op 29 maart 2018, van <https://www.semanticscholar.org/paper/Meta-analysis-of-the-heritability-of-human-traits-Polderman-Benyamin/05d50e059ac28ea421fa3f35f09e5330ca7286e4>

Yehuda, R., Daskalakis, N. P., Bierer, L. M., Bader, H. N., Klengel, T., Holsboer, F., & Binder, E. B. (2016, 1 september). Holocaust Exposure Induced Intergenerational Effects on FKBP5 Methylation. Geraadpleegd op 29 maart 2018, van [http://www.biologicalpsychiatryjournal.com/article/S0006-3223\(15\)00652-6/abstract](http://www.biologicalpsychiatryjournal.com/article/S0006-3223(15)00652-6/abstract)

Steiner, R. (1992). *Werkingen van het karma* (4e ed.). Zeist, Nederland: Uitgeverij Vrij Geestesleven.

Rudolf Steiner. (z.j.). Geraadpleegd op 29 maart 2018, van https://nl.wikipedia.org/wiki/Rudolf_Steiner

Auteur onbekend (z.j.). Lesbische koppels zijn gemiddeld goede opvoeders. *Eindhovens Dagblad*.

Zwaan, I. (2013, 27 september). Biologische vader onmisbaar voor goede ontwikkeling van kinderen. Geraadpleegd op 31 maart 2018, van <https://www.volkskrant.nl/opinie/-biologische-vader-onmisbaar-voor-goede-ontwikkeling-van-kinderen~a3517370/>

Debrouwere, L. (2009, 24 juli). Onderzoek met muizen toont belang van vaderfiguur in opvoeding aan. Kind kan niet zonder papa. Geraadpleegd op 31 maart 2018, van <https://www.nieuwsblad.be/cnt/gp72d12e1>

Verhulst, F. C., Versluis-Den Bieman, H. J. M., & Balmus, N. C. M. (1997, 4 maart). Opgroeien bij lesbische ouders of in een eenoudergezin geen risicofactor voor probleemgedrag, opgroeien als adoptiekind wel. Geraadpleegd op 31 maart 2018, van <https://www.ntvg.nl/artikelen/opgroeien-bij-lesbische-ouders-een-eenoudergezin-geen-risicofactor-voor-probleemgedrag/volledig#LIT1>

Golombok S, Cook R, Bish A, Murray C. Families created by the new reproductive technologies: quality of parenting and social and emotional development of the children. *Child Dev* 1995;66:285-98.

Golombok S, Spencer A, Rutter M. Children in lesbian and single-parent households: psychosexual and psychiatric appraisal. *J Child Psychol Psychiatry* 1983;24:551-72.

Flaks DK, Ficher I, Masterpasqua F, Joseph G. Lesbians choosing motherhood: a comparative study of lesbian and heterosexual parents and their children. *Developmental Psychology* 1995;31:105-14.

Homo-ouders. (z.j.). Geraadpleegd op 31 maart 2018, van <https://www.opvoeden.nl/ouderschap/relatie-en-gezin/homo-ouders/>

Homoseksueel ouderschap. (z.j.). Geraadpleegd op 31 maart 2018, van <https://www.jmouders.nl/ouders/ouderschap/homoseksueel-ouderschap>

De rol van vaders in opvoeding is belangrijk. (z.j.). Geraadpleegd op 1 april 2018, van <https://www.jmouders.nl/ouders/ouderschap/verschil-vaders-en-moeders/de-rol-van-vaders-in-opvoeding-is-belangrijk>

Bouchrika, W. (2014, 5 februari). Homoseksuele ouders: beter twee moeders dan één. Geraadpleegd op 1 april 2018, van <http://www.knack.be/nieuws/wetenschap/homoseksuele-ouders-beter-twee-moeders-dan-eeen/article-normal-127451.html>

Kinderen van homoseksuele ouders hebben niet vaker psychische problemen. (2017, 8 november). Geraadpleegd op 1 april 2018, van <https://www.nu.nl/gezondheid/4998239/kinderen-van-homoseksuele-ouders-hebben-niet-vaker-psychische-problemen.html>

Verhoeven, V. (2017, 28 juli). Onderzoek: Geen verschil in welzijn kinderen van bewust alleenstaande moeders. Geraadpleegd op 1 april 2018, van <https://www.lindanieuws.nl/nieuws/onderzoek-geen-verschil-in-welzijn-kinderen-van-bewust-alleenstaande-moeders/>

Bewust alleenstaande moeder (BAM). (z.j.). Geraadpleegd op 1 april 2018, van <https://www.oudersvanu.nl/zwanger-worden/kinderwens/bewust-alleenstaande-moeder/>

Informatie voor spermadonoren. (z.j.). Geraadpleegd op 2 april 2018, van https://vivaneo-ivf.com/fileadmin/user_upload/PDF-Dokumente/Niederlande/IN_K004_v6_Informatie_voor_spermadonoren.pdf

Van der Meer, T. (2015, 8 december). waarom wordt een man spermadonor? Geraadpleegd op 2 april 2018, van <http://www.bampraat.nl/waarom-eeen-spermadonor/>

Hoe sperma doneren? (z.j.). Geraadpleegd op 7 april 2018, van <http://www.spermadonor.be/hoe-sperma-doneren>

Kunstmatige Inseminatie (KI). (z.j.). Geraadpleegd op 7 april 2018, van <https://www.mamaenzo.nl/zwanger-worden/moeilijk-zwanger-worden/kunstmatige-inseminatie-ki>

Kunstmatige inseminatie (KI). (z.j.). Geraadpleegd op 7 april 2018, van <https://www.mamaenmeer.be/zwanger-worden/als-het-niet-lukt/medische-behandelingen/kunstmatige-inseminatie.html>

Cox, T. (z.j.). IUI (Intra-Uteriene Inseminatie). Geraadpleegd op 7 april 2018, van <https://www.oudersvanu.nl/zwanger-worden/lukt-niet/iui-intra-uteriene-inseminatie/>

Kunstmatige inseminatie met donorsperma Bijlage van het PID Vruchtbaarheidsbehandeling. (z.j.). Geraadpleegd op 7 april 2018, van <https://www.isala.nl/patienten/folders/6081-kunstmatige-inseminatie-met-donorsperma>

Dekker-Koenders, J. M., Baks, M., & Ernes, A. L. H. (2010, juni). De juridische aspecten van het zaaddonerschap. Geraadpleegd op 7 april 2018, van <http://docplayer.nl/9374920-De-juridische-aspecten-van-het-zaaddonerschap.html>

KID-DNA. (z.d.). Geraadpleegd op 19 april 2018, van <https://fiom.nl/afstammingsvragen/kid-dna>

Duizend donoren en donorkinderen zoeken naar verwanten via Fiom KID-DNA Databank. (2016, 19 december). Geraadpleegd op 25 april 2018, van <https://fiom.nl/over-fiom/nieuws/duizend-donoren-en-donorkinderen-zoeken-verwanten-fiom-kid-dna-databank>

Donorkind vaker op zoek naar vader. (2016, 19 december). Geraadpleegd op 25 april 2018, van <https://www.nu.nl/gezondheid/4367652/donorkind-vaker-zoek-vader.html>

Facts and figures. (z.d.). Geraadpleegd op 28 april 2018, van <https://www.donorkinderen.com/facts-and-figures>

Van Praag, C. S., & Niphuis-Nell, M. (z.d.). Het gezinsrapport: Een verkennende studie naar het gezin in een veranderende samenleving. Geraadpleegd op 28 april 2018, van <file:///C:/Users/Samira/Downloads/het%20gezinsrapport.pdf>

Perizonius, M. (2015, 19 augustus). Kind van spermadonor net zo gelukkig als kind met vader. Geraadpleegd op 28 april 2018, van <http://www.welingelichtekringen.nl/wetenschap/510069/kind-van-spermadonor-net-zo-gelukkig-als-kind-met-vader.html>

Donorkind, ouder en spermadonor hebben behoefte aan psychosociale hulp. (2018, 14 maart). Geraadpleegd op 28 april 2018, van <https://www.nationalezorggids.nl/ggz/nieuws/42008-donorkind-ouder-en-spermadonor-hebben-behoefte-aan-psychosociale-hulp.html>

Kind van de spermabank. (z.d.). Geraadpleegd op 28 april 2018, van <https://www.psychologiemagazine.nl/artikel/kind-van-de-spermabank/>

Donorkinderen al jong nieuwsgierig naar vader. (2016, 4 juli). Geraadpleegd op 28 april 2018, van <https://www.fabmama.nl/kids/kids-news/donorkinderen-al-jong-nieuwsgierig-naar-vader>

Wanneer en hoe vertelt u het best dat uw kind via een donor (KID) is verwekt? (2016, februari). Geraadpleegd op 28 april 2018, van https://www.gezondheid.be/index.cfm?fuseaction=art&art_id=20594

De 10 slechtst mogelijke manieren om te ontdekken dat je een donorkind bent. (2016, 22 augustus). Geraadpleegd op 28 april 2018, van <https://donorkinderen.wordpress.com/2016/08/22/de-10-slechtst-mogelijke-manieren-om-te-ontdekken-dat-je-een-donorkind-bent/>

Ontwikkelingen op donorgebied. (2017, 24 juni). Geraadpleegd op 30 april 2018, van <https://www.rex-advocaten.nl/nieuws/ontwikkelingen-op-donorgebied>

Roegholt, M. (2004). Uit onbekende bron - Dilemma's rond spermadonorschap (2e ed.). Nijkerk, Nederland: Uitgeverij van Brug.

KID ziekenhuizen / klinieken in Nederland.. (2010, januari). Geraadpleegd op 3 juni 2018, van <http://www.kidinformatie.com/ferticentra.html>